مياشتني

حريت

داسلامي انقلاب د اهـداقو خپـروونكي

تاريخ نبايد تكرار گردد

استانبول يوځل
بيا داسلامي
خلافت د
جوړيدو په لور

جهاد جامعه افغاني رايك جامعهء جديد ساخته نميتوان بافرضيه ها وميتودهاي سابق بران حكومت كرد

داكتر فيض الله «كاكړ»

دمحترم
استاد
«رباني»
له خولي
دمسكو
دخبرو
اترو
تفصيل

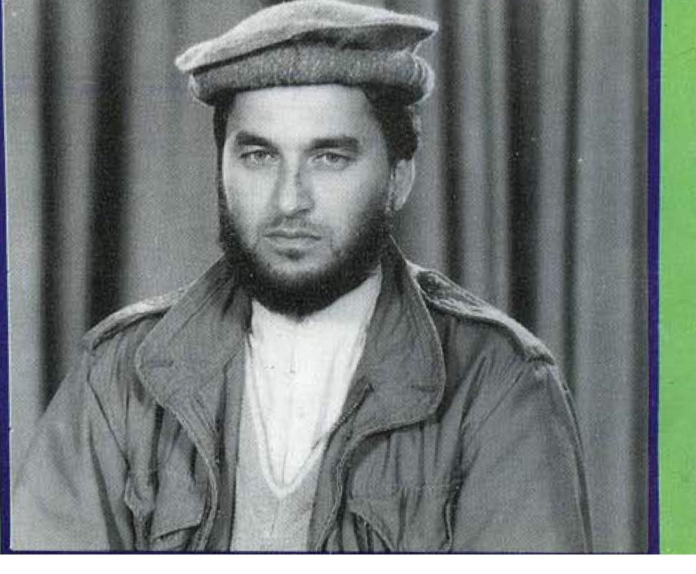

اسلامي تحريكونه
دنړي فكري خلاء
ډكولاي شي .
ډاكتر محمد قاسم
«همت»

بعداز امريكا وزارت خارجه
پاكستان . مسئول ضرر رسانيدن

نبوي ارشاد

خصلت هاي منافق

از عبداللّه بن عمرو بن العاص رضي اللّه عنهما روايت شده كه رسول اللّه صلي اللّه عليه وسلم فرمود : چهارخصلت است كه هرگاه دريك فرد جمع شود اومنافق خالص است وانكه در اوصفتي از اين اوصاف باشد در اوصفتي از نفاق موجود است تا ان راترك كند ، چون امين شمرده شود خيانت كند وچون سخن راند دروغ گويد وچون عهد وپيمان كند فريب بازي نمايد وچون دعوا كند دشنام دهد .

بسم الله الرحمن الرحيم

میاشتنی

حریت

داسلامي انقلاب داهدافو خپروونکي

دليكـوالـودشـوری ترنظر لانـدی

سرمحرر: محمد نذير« بشارت »

لومړی کال - پنځمه اوشپږمه گڼه - د ۱۳۷۰هـ .ش دعقرب اوقوس مياشتی

ددي گڼي مطالب

١- سرمقاله.......................(٢)
٢- مرحله گذاراز جنگ به صلح..............(٧)
٣- آيا دافغانستان په باب د پاكستان...........(٩)
٤- دمحترم استاد رباني له خولي دمسكو ....(١٣)
٥- تاريخ نبايد تكرار گردد.......... ......(٢١)
٦- استانبول يوځل بيا داسلامي...............(٢٨)
٧- داكتر فيض الله« كاكړ » درمصاحبه باحريت...(٣١)
٨- كله چي شهيد جنرال ضياء الحق په..........(٣٦)
٩- روابط دوستانه پاكستان......................(٣٧)
١٠- ډاكتر محمد قاسم «همت» له حريت.........(٣٩)
١١- بعداز امريكا وزارت خارجه پاكستان........(٤٥)
١٢- خام بودم - پخته شدم ، سوختم...........(٥٣)
١٣- دسنگرونو معجزي.........................(٥٧)
١٤- دوي غازيان دوي ننگياليان دي.............(٥٨)
١٥- دشهيدانو ياد..............................(٥٩)
١٦- ويشتلي زگيروي ، ليوني كريزي............(٦٠)
١٧- دا هم دغوړمالي يوه لارده (طنز).........(٦٢)
١٨- هماغه يوه پوښتنه !؟ (داستان)........(٦٤)
١٩- اسلامي اوغيراسلامي ادب.................(٦٧)
٢٠- استراتيژي وتكتيك در.......................(٧٠)
٢١- ارمانونه.................................(٧٤)
٢٢- په شانه زاځم « شعر » ....(٧٦)

بانکی پته

اکاونټ نومره(٧٠١٤)
عمان بانك لميټد پشاورپاكستان

دگڼون بيه:

كلني په پاكستان كی (٨٥)كلداری
په اروپا اوامريكاكي (٣٠) ډالره
په عربي هيوادونوكي (٧٥) رياله
ديوي گڼي بيه په پاكستان كي (٧) روپي يادهغه معادل
دمحصلينو اومتعلمينو له پاره نيمه بيه

سرمقاله

بسم الله الرحمن الرحيم

دمسکو اعلاميه ، آرمويښتونه اوخطرونه ....!

دنومبر په ۱۰ مه داستاد رباني صاحب ترمشري لاندي دمجاهدينو هيأت مسکو ته ولاړ ، هيأت په مسکو کي تر ټاکل شوي وخت زيات پاتي شو مسکو ته تر تلو دمخه محترم استاد رباني صاحب دوه خبري په ډير صراحت کولي يوه داچي روسانو ته به په ډګرده وائي چي دافغانستان فاجعه دهغوي دلاس وهني نتيجه ده اودکابل ګوډاګي حکومت په هيڅ توګه زموږ ملت ته دمنلو ندي،بايد له هر ډول مرستي څخه ئي لاس واخلي،بله داچي له دي خبرو اترو سره دافغانستان دقضيي دحل په باب ډيري هيلي تړل ندي په کار اوبايد سنګرونه تاوده وساتل شي .

په مسکو کي هم رباني صاحب دډله ايزي مفاهيمي له وسايلو سره په خپلو ځرګند ونو کي په ډير قاطعيت ټينګار کاوه چي دافغانستان فاجعه دروسانو ديرغل نتيجه ده ، بايد روسان دخپلي اشتباه له ادامي لاس واخلي اوزموږ دمسلمان ملت ارادي ته درناوي وکړي.

داستاد رباني صاحب دي ځرګندونو ته ټولو مجاهدينو اومهاجرينو افرين ووايه اوهغه ئي دخپل مظلوميت اوحقانيت اواز وګاڼه .

مګر دسفر په پاي کي ئي چي له روسانو سره کومه ګډه اعلاميه خپره کړه له هغي نه داسي معلوميږي چي متأسفانه هيأت دروسانو فريب اونيرنګ تيرايستلي دي،ددي معني په هيڅ توګه دانده چي ځوك دي دهيأت په نيت شك وکړي خو هيأت بايد دا ومني چي پدي اعلاميه کي روسانو تري ډير څه وړي دي،تر کومه چي موږ معلومات لرو که څه هم هيأت په علني توګه په خپلو کمزوريو اقرار ندي کړي او دمسکو اعلاميه يي لوي برياليتوب ګڼلي خو په خصوصي مجلسوکي رباني صاحب منلي ده چي په اعلاميه کي دجګړي دتاوان دصراحت نشتوالي ددوي غلطي ده ، اوويلي يي دي چي هيله ده ورونه په وحدت اوهم اهنګي سره په راتلونکو خبرو اترو کي دنورو نيمګړتياوو په ګډون دا اشتباه جبران کړي .

فکر کيږي چي روسانو په ځانګړي چل اومهارت په خبرو اترو کي ګډون کړي دي .

دخبرو په دوران کي ئي دمجاهدينو له زياتو نظرياتو سره توافق بنودلي اودمجاهدينو دهيأت دغړو له څرگندونو سره سم دروسي لوري دمذاکراتو په ټيم کي اختلاف و ، اوبيلابيل نظريات يي درلودل ان تردي چي واني دځينو جمهوريتونو نمايندگانو مجاهدين دسخت دريځ نيولو ته هڅول ، خوله دي ټولو سره سره چي کله خبره داعلاميي ترتيب ته راغلي روسانو خپل کار کړي دي ، اعلاميه اته مادي لري چي په لومړي کي يي ويل شوي :« تقبيح دستور غير قانوني اعزام سپاه شوروي به افغانتسان وشرکت اين کشور در جنگي که رنجها ودرد هاي بيشماري رابه ملت مسلمان افغانستان تحميل نموده وهنوز هم بر آن مي افزايد ، تائيد شده است »

بيخي واضح ده چي بايد ددستور دغند لوپه ځاي ويل شوي واي چي په افغانستان دروسانو يرغل محکوم دي .

همدارنگه څرگنده ده چي زموږ په هيواد کي جگړه دروسيي دلاس وهني اوبيا تهاجم نتيجه ده مگر پدي ماده کي دجگړي دفاجعي عامل گونگ پاتي شوي معلومه نده چي جگړه ولي رامنځ ته شوي ، او چارامنځ ته کړي ، يواځي په جګړه کي دروسانو گډون تقبيح شوي دي .

هغه عمل چي زموږ ددوه مليونه هيوادوالو دبي رحمانه قتل عام سبب شو ، زموږ دوطن څپك څپك خاوره يي دمسلمانانو په وينو ورنگوله ، ټول افغانستان يي په ويرانو واړاو. په داسي تاوراتاو اوکمزورو الفاظو غندل زموږ لپاره څه بري کيداي شي .

بل دا چي زموږ ولس ته وربښنو خوفناکو فاجعو او تراژيديو ته « رنجها ودردها » ويل شوي دي اوهغه هم دروسانو مداخلي او يرغل ته ندي منسوب شوي بلکي هغي جگړي ته منسوب دي چي روسانو پکي يواځي گډون کړي دي .

همدلته ده چي روسانو ځان دجگړي له تاوانه تير کړي دي . په ټوله اعلاميه کي نه دکابل دمزدور رژيم د« غير قانونيت » اودهغه دخمتولو دحتميت په باب صراحت شته اونه دمجاهدينو اومقاومت د« حقانيت » او« مشروعيت » په برخه کي خبره. دجگړي تاوان چي پر روسيه باندي زموږ دمظلوم ملت يو مسلم حق دي هيڅ يادونه يي نده شوي .

داعلاميي اوومه ماده چي پکي ويل شوي « اتحاد شوروي درمساعي مشترك جهت اعمار مجدد ويرانيهاي ناشي از جنگ حتماً شرکت ميکند »

په هيڅ توگه‌دجگړي دتاوان معني نلري .

دا خبره يواځي اخلاقي بڼه لري ، لکه گڼ شمير نور هيوادونه چي دافغانستان دبيا ودانولو په چاروکي برخه اخلي ، روسيه هم دهغو په څير دبرخي اخيستو خبره کوي . پداسي حال کي چي روسيي زموږ پرولس جگړه تپلي ، زموږ وطن يي ړنگ کړي بايد دجگړي دمجرم په توگه زموږ ولس ته تاوان ورکړي .

محترم استاد رباني له مسکونه تر راستنيدو وروسته په يوه مرکه کي وويل چي « موږ کله روسانو ته دجگړي دتاوان خبره وکړه هغوي وويل چي تاسي گوري چي موږ په لوږه اوفقر اخته يو ، پدي حالت کي موږ څه ټول تاسي ته دجگړي پور درکولاي شو ، ما په ځواب کي ورته وويل چي اوس داديوه اصل په حيث ومني چي دا پرتاسي دافغان مظلوم ملت حق دي ، دا چي څه وخت يي ورکوي دابيله خبره ده » کاشکي استاد داعلاميي دليکل کيدو پروخت دا خبره نه واي هيره کړي اوکه يي په ياد وه نو ټينگار يي پري کړي واي .

په هرحال هيأت ښه اعلاميه نده لاسليك کړي ، دا اعلاميه که زموږ دمجاهد ملت دمصلحتونو له مخي دملگرو ملتو دسرمنشي تر پنځه فقريزي اعلاميه بده ونه گڼو ښه يي نشو بللاي . ځکه په هغه کي ټول کليات وو چي دڅه بحث اوتاويل ځاي پکي و ، خوپدي کي ځيني جزئيات هم راغلي چي په بعضي مسايلو کي دنورو خبرو لار نده پاتي شوي .

موږ لکه چي مخکي وويل بياهم وايو چي دهيأت په نيت شك جواز نلري سره له دي چي ځيني کسان گومان کوي چي شايد هيأت له دي ويري چي که بي هيڅ کولو راستون شي ،پر ستيژ به يي ضربه وخوري اودهغو حلقو موضع به قوي شي چي دهيأت

دتگ مخالفت یي کړي دیوه نیمګړي شي لاسلیك ته هم نی زړه ښه کړي وي خو موږ هیله کوو چي داسي نه وي ځکه دخپل پرستیژ لپاره او دیوه عادي سیاسي رقابت په خاطر دیوه لوي انقلاب ګټي او دیوه محروم ملت په مصلحتونو تیري ډیر مایوسونکي عمل دي که هیأت ددي اعلامیې له لاسلیکه پرته راستون شوي واي زموږ جهاد ته هیڅ تاوان نه پیښیده . ځکه زموږ خبره اوموضع پر حق اوواقعیت ولاړ وه .

روسان به وو چي حقایقو اوواقعیتونو ته به په تن نه ورکولو اودسولي په راوستوکي به په اخلاص نه درلودومحکومیدل .

په هر حال اوس چي دا کارشوي دجهادي تنظیمونو مشرانو ته دوخت نزاکت اودشرایطو حساسیت په پام کي نیول پکار دي ، هغوي ته لازمه ده چي په « تاویل ، ماویل » کي دځان اخته کولو پر ځاي دتدبیر اوابتکار لار ونیسي .

د اسلام ددښمنانو توطئي په خطر ناکه چټکتیا رارواني دي وخت په ډیر سرعت تیریږي ، ددي لپاره شاید وخت نه وي چي پدي پسي شو چي تاهغه وکړل اومادا ، څومره چي زموږ قضیه اوږدیږي همدومره موږ ه تاوان ده ، همدومره نوي ، نوي فتني راته راولاړیږي . ورځ په ورځ نوي ستونزي اوریږي سر راپورته کوي ، ددي لپاره په ډیر جدیت کار روان دي چي یا په افغانستان کي داستعمار دخوښي حکومت جوړ شي ، یا پکي دیوه بل لبنان دجوړیدو دردونکي اوربل شي اویا هم ټوټه ټوټه شي ، داخطرونه اوس کاملاً محسوس دي ، ددي مقابله یوازي په خبرو اوشعارونو نه کیږي ، بلکي تدبیر اوعمل غواړي څومره به دردوونکي وي چي هغه جهاد چي داسلام دعظمت داحیا پاڼه بلل کیږي دامت دهیلو مراندي ورپوري تړل شوي ، دیوه تاریخي دوران دنوي کولو ویاړ ورته منسوبیږي ،

خداي مکړه پدي تمام شي چي په افغانستان کي دلبنان وضعه تکرار شي . یاد شهیدانو پر زیارتونو دکفارو دیوه بل ایجنټ ډولي تیره شي اویا هم واحد افغانستان په ټوټوټو وویشل شي دا به برسیره پدي چي زموږ مظلوم مجاهد ملت ته یوه روانسوزه فاجعه اوسانحه وي ، داسلام برم او عظمت ته به یوه بدشاګومه ضربه وي او دامت دتاریخ به یو توریاب وي .

اوس چي په پام کي ده له روسانو سره راتلونکي خبري په پاکستان کي وشي ، دهغو تنظیمونو چي دمسکو دمذاکراتو مخالف وویو مهم شرط پوره کیږي هغوي ته پکار ده چي په مذاکراتو کي په پوره جرئت اوتدبیر برخه واخلي .

داسي چي دمجاهدینو ترمنځ په مسایلو پوره توافق شوي وي اوپه بشپړ قوت دخپلو واضح ، برحقو اوعادلانه مواضعو اومنطق په زور روسان په ازموینت کي واچوي،روسانو ته نه دخبرو تاوډلو راتاوولو موقع ورکړي او نه ددي چانس چي په جعل اوتقلب ځان دسولي علمبرداران وښودلاي شي اومذاکراتو ته دجدي قاطع اوچټك جریان ورکولو په وسیله دالاریري وتړي چي له خبرو اترو څخه ناوړه استفاده وکړاي شي،پکار ده چي دخبرو اترو تر پیل دمخه موثر اوحساس تنظیمونه خپل نظامي قوتونه فعال کړي ، اوددي ترڅنګ دخپلو مواضعو دنږدي کولو تصمیم اعلان کړي اودځه ګډولویو غونډو اهتمام وکړي، دابه په خبرو اترو کي ددښمن موقعیت سست اودمجاهدینو موضع پیاوړي کړي .

البته موږ دانه وایو چي له دي مذاکراتو به حتماً څه خبره جوړیږي، ځکه غالب ګومام دادي چي روسان پدي کي مخلص نه بریښي چي قضیه دي له مجاهدینو سره حل کړي ، بلکي غواړي له واشنګټن سره په توافق کي دافغانستان دبحران حل ولټوي اوغواړي له مجاهدینو سره خبري اتري دتاکتیکي اهدافو لپاره په لار واچوي،دهمدي لپاره ده چي موږ وایو مجاهدین په وحدت ، قاطعیت اوجدیت سره په خبرو اترو کي په خپل چارچلن سره کولاي شي روسان دنړیوالو په وړاندي دیوه ازموینت په درشل کي ودروي اودهغوي له لاسه داتاکتیکي حربه وغورځوي اوکه احیاناً روسیه غواړي چي له مجاهدینو سره په فیصلو کي دافغان قضیي حل محقق شي بیاهم زموږ مضبوط لاس او پیاوړي موضوع ده چي دګران اسلام اومسلمان افغان ولس دعزت اومصلحت متضامن کیداي شي .

يوشرمناك « ذهنيت »٬ يوكرغيړن « ميلان » . . . !

ډيره غموونكي ده چي په يوه داسي ترخه واقعيت خبري كوو چي كه يي مخه ونه نيوله شي او عاملين يي په ځاي كشېنول شي داسلامي انقلاب په لمن به ديوه تور داغ په توګه پاتي كيږي داسلام په بدنامي به ټاميزي اوزموږ ټوكر ټوكر ملت به په نويو ويرونو اونويو فاجعو اړوي .

دا بدشاګومه واقعيت زموږ دجهاد اوجهادي احزابو په ليكوكي د« قوم » « ژبي » او « سمت » په نامه دافتراق اوبيلتون لوګړن اورته لمن وهل دي . موږ پوهيږو چي پدي وختو كي چي زموږ جهاد دمعلومو دښمنانو دتوطيو اوستونزو له خطرناك ازموينښت سره مخامخ دي شايد ځيني ورونړه دابنه ونه بولي چي د خپلو صفوفو يوي داسي معضلي ته ګوته ونيوله شي اوپري خبري وشي چي مايوسونكي اوپريشانونكي وي مګر ددي حقيقت هيرول ندي پكار چي ډيري خوشبيني اوله واقعيتونو اغماز ولسونه اوغورځنګونه له سانحوسره مخامخوي او هولناكو ګړنګونو ته يي غورځوي ،دژونديو اوبيدارو ټولنو مشخصه داده چي واقعيتونه په خلاصو سترګو وګوري ،اوپه تدبير اوجرئت ورسره برخورد وكړي . له ستونزو سترګي پټول كيداي شي ديوي لنډي مودي په كاذب تسكين تمام شي مګر ورروستي نتيجه به يي له خوفناك سقوط پرته بل هيڅ نه وي . فاجعي اوسانحي چاته له اعلانونو اوبيرغونو سره نه راځي ، بلكي دبي غوريو اوبي پروائيو په ادامي سره ناڅاپه په ولسونو چاپي اچوي ، له دي امله ده چي موږ د« فاشيزم » اومشركانه تعصب پربلا غزيدل يو ضرورت ګڼو .

پدي كي هيڅ شك نشته چي لكه څه وړ چي د بيلا بيلو او رنګارنګ هغو افتونو تر شاچي زموږ مظلوم جهاد ورسره په مقابله كي دي داسلام اوزموږ دبرمپال ملت دځرګندو دښمنانو لاس دي ، ددي مصيبت تر شاهم حتماً دهغوي قوي نقش دي خو درد وونكي داده چي پدي كي ځيني هغه حلقي هم ملوثي دي چي ځانته مسلمان انقلابيون وايي ، داسلامي انقلابي حركت داهدافو شعارونه عنوانوي ، اوپه افغانستان اوټوله نړي كي داسلام حاكميت خپل ورروستي « ارمان » ګڼي دا دروغجن « انقلابيون» او التقاطي مجاهدين له اسلامي نهضت اوانقلاب سره دومره ستر خيانت كوي اواسلام ته داسي لويه ضربه وركوي چي شايد دښمن يي په ډير كار هم ونكړاي شي .

دوي پداسي حال كي چي د اسلام اساسي ترين اصل چي دايمان اوتقوي پر بنسټ فكر ،قضاوت اوموضعګيري او چال چلن دي نفي كوي اودانحراف په بدترينه لار چي عصبي شرك دي مخه كوي،زموږ داسلامي انقلاب ماهيت ، مشخصات اواهداف ترجدي پوښتنولاندي راولي .

كله چي يو څوك وګوري په يوه صف كي عملاً دسياسي شرك پر بنسټ فكر ، قضاوت اوبرخورد كيږي څنګه به باوروكړي چي هلته‌و داسلامي حكومت اسلامي عدل اوتوحيدي نظام د اقاهي شعارونه هسي غولونكي نعري نه دي ؟

كه له ولس سره دا تشويش راپيدا شي چي موږ كم تر كمه دملي وحدت دساتني ظرفيت اوكفايت هم نه لرو زموږ انقلاب ته به څه ابرو ورپاتي شي ؟

آيا هغوي حق نلري چي ووايي داخلك په اسلام باندي ديوه دين اومكتب په توګه نه بلكي ديوي سياسي وسيلي په حيث باور لري ؟

زموږ له هغو مشرانو نه چي دانقلابي احزابو قيادتونه ورپه غاړه دي هيله ده چي پدي ستونزه جدي سوچ وكړي اوددي « ذهنيت » او« ميلان» له فاسدو خورونكو سره په قاطعيت چال چلن وكړي اوپرينږدي چي دجهادي احزابو اعتقادي صبغه اواهداف د« قوميت» « مليت» او ژبي » دپاللو په شركي رنګ ولړل شي، تركومه چي تراوسه ليدل شوي متأسفانه داحلقي دمنظم پروګرام او ځانګړي مهارت له مخي خپريږي اووړاندي درومي ، بايد محترم رهبران په ياد ولري چي زموږ ټول عزت اوقوت زموږ دمبارزي په اسلاميت اودانقلاب په اعتقاديت كي دي ،كه مودااصل خداي مكړه ولړزيد بيا نور هيڅ هم نه راپاتي

کيږي ، بيا به دنورو په مقابل کي زموږ ماتي او سقوط هغه هم له رسوايي اوذلت سره له حتميا تو وي ، له دي امله دانقلاب داعتقادي صبغي ساتل هغه حقيقت دي چي دځو فتنه گرو اوگمراه حلقو په خير زر « مصلحته » خو يي دي په ښنو کي ذبح شي .

« عماد » صاحب سم واي خو .... !

« اميد » مجلي په خپله وروستي گڼه کي دجمعيت اسلامي افغانستان دمنشي محترم سيد نورالله « عماد » يوه په زړه پوري تحليلي مرکه خپره کړي ده،په هغه کي ښاغلي عماد داسلامي تحريک دراڅوندي کولو دحرکت په باب پوښتنو ته ځواب ويلي دي نوموړي داسلامي تحريک دراڅوندي کولو دهاند هدف د« امت » جوړول اوپه طبيعي لار داسلامي انقلاب دبري لپاره دجوړقوت چمتو کول ښودلي دي ده ددي حرکت ترشا دهړول انتقامي سياست انگيزي ردي کړي او هغه يي له هر راز گروپيکو صف بنديو اوسياسي اهدافو ني لوړ گڼلي دي .

محترم عماد وائي چي دغير طبيعي شرايطو اوفوق العاده حادثو راتلوزموږ تحريک قهراً له خپل اصلي کار چي دولس روزل اوجوړول دي ليري کړ اوس ددي حرکت منسوبينو تصميم نيولي چي پدي برخه کي تلاش وکړي .

حقيقت دادي چي دعماد صاحب په دي خرگند ونو کي پوره وزن دي ځکه که موږواقعاً غواړو چي اسلامي انقلاب وکړو اواسلامي زعامت اوحکومت ولرو نو ددي لپاره که هر څومره سياسي اونظامي بدلونو نه راوستل شي خو تر څو چي په ټولنه کي فکري اوذهني بدلون رانشي ، تر هغي مو داهيله نشي پوره کيداي .

له دي امله څوک هم چي پدي اړخ کي پيشقدم شي اوددي ستر رسالت په تقاضا وو پوره وخيژي مستقبل دهغوي دي ،کيداي شي دا کار په پيل کي له محروميت سره ملگري وي ، اودسياست په اوسني له کش وپش او هياهو يه ډک ميدان کي ني نا اشنائي په نصيب وي خويووخت به دزماني څپو او دحوادثو بهير داوسني حالت ډيري صفحي اړولي وي ، مگر دهولني دنظرياتي جوړوني عمليه به ديوه ژوندي حقيقت په توگه صحني ته راوځي اودمسلمانو انقلابيونو دارمان دتحقق ديواځيني مجرا موقعيت به گټي .

البته دا په ياد ساتل په کار دي چي څومره دا رسالت اوهدف لوړ ، مقدس اوارزښتناک دي ، همدومره لوئي فکري امادگي اوقوت پاخه ايمان ، پولادي عزم ، له مقطعي گټو اوموقعيتونو اوچتي روحي اونظر اوپه لوي ارمان باندي اعتقاد درلودوته اړتيا لري .

همداراز څومره چي دا داعيه متعالي اوارماني ده همدومره پکي سقوط او انحراف دردوونکي اومايوسونکي دي همدومره ني دوړو اهدافو اوعقده ني ميلان لپاره استخدامول لويه گناه ده .

> داسلامي مفکوری تقاضا ده چي موږ بايد داسلام هرکلي تصوير اوجهت باندي وپوهيږو ، داسلام روح ، معني او حقيقت ، درک کړو چي په موږ کي ذهني اوعملي انقلاب رامنځ ته شی

حبيب الله

مرحله گذار از جنگ به صلح

دو مرحله اول جنگ انقلابي را ملت مابصورت بي نظير پشت سر گذاشت . مرحله اول كه گذار از صلح به جنگ بود خيلي درد ناك از مراحل بعدي گذشت . درين مرحله دشمنان خلق زيرنام خلق برخلق شمشير كشيده وفرزندان خلق را زنداني ، اعدام وزنده بگور نمودند وبدين ترتيب جنايت بزرگ را در اوراق تاريخ بصورت تاريك جاويدانه ماندند .

ظلم وستم حزب مزدور بود كه مردم را به راه قريب فراموش شده متوجه ساختند مردم درطاق فراموشي سپرده را از دستمالهاي رنگه ي گردآلود بيرون كشيدند آنرا مشعل راه ساخته وتحت فرمان آن در راه جهاد في سبيل الله پيش رفتند وعقب نگشتند .

قرآن بار ديگر پشتوانه وچراغ راه جنگ دليرانه ي مردم ماگشت واز همين سبب ملت غيور ما بارديگرتسخير ناپذير وبت شكن وسالار قافله استقلال وآزادي خواهي ملل در زنجير كشيده شد . در مرحله اول مردم آهسته آهسته بسوي جهاد آمدند تا قيام مردم سرتاسري وهمه گير گشت .

درشروع مرحله دوم مردم دنيا ناظر حمله غول نظامي بر مردم بيچاره افغانستان بودند وتبصره هاميشد وهركشور مطابق سليقه خود براي شكست ما زمان تعيين مينمود ولي مردم ما مقاومت نمودند مقاومتي كه در آن مرز هاي مفهوم مقاومت قبلي شكسته شد ومقاومت غناي بيشتر يافت .

تداوم جهاد مسلحانه وهمه گير شدن آن جهانيان را متوجه ساخت كه مردم اين سرزمين مردم نوع ديگراند ، مردميكه توانايي آنان رانميتوان با معيار هاي معمول بورژوازي سنجيد لذا هر نيروي ضد كمونيسم شوروي بنابر مصالح ملي خود در جهت دفاع از مقاومت ماقرار گرفت ودرعرصه هاي مختلف در جهت منافع خود از انقلاب ما پشتباني نمودند . مردم ما اين مرحله را با وجود خسارات وتلفات با سربلندي پشت سر نهادند وتوانستند آن غولي را كه چشم غولهاي ديگر از ديدن به آن ميسوخت طوري به زمين ذلت زنند كه بخاطر جمع وجور نمودند خود محتاج حريف ديروزه گشته است .

با لاخره ما آهسته آهسته بسوي مرحله ي آمديم كه بايد از جنگ به صلح بگذريم ، جنگ بايد پشت سر گذاشته شود وصلح بايد جاي خونريزي را بگيرد تا جامعه بار ديگردر سيرنور مال زندگي بيافتد ونيروي انساني در جهت اعمار بكار گرفته شود .

با لاخره ما آهسته آهسته بسوي مرحله ي آمديم كه بايد از جنگ به صلح بگذريم ، جنگ بايد پشت سر گذاشته شود وصلح بايد جاي خونريزي را بگيرد تا جامعه بار ديگردر سيرنور مال زندگي بيافتد ونيروي انساني در جهت اعمار بكار گرفته شود . واين درست همان آرمانيست كه بخاطر آن تفنگ بر داشته شده است ماتفنگ بر داشتيم تا دشمن تفنگ به زمين نهد ، ماكيستيم تادشمن ازهيبت كشته هاي خود از جنگ دست بر دارد ، ما فير نموديم آنهم با صداي پر رعب ودهشتناك تاصداي فير دشمن پائن آيد ، ماشهيد ددايم تادشمن شهامت حكومت نمودن را از دست بدهد . طولاني بودن وكوتاه شدن اين مرحله مربوط به موضع گيري متحدانه نيروهاي جهادي است . اگر مجاهدين درين مرحله فريفته صلح كاذب نشوند وبر جهاد مسلحانه بمنظور تحكيم صلح پافشاري نمايند يقيناً اين مرحله از كوتاه ترين مراحل جهاد مسلحانه ماخواهد بود . در غير آن مامجبور خواهيم بود در مدت نسبتاً طولاني د شمن رااز اريكه قدر پائن بياوريم .

در مرحله گذاراز جنگ به صلح گفت وشنيد با دشمن اصلي يك امر ناگزير است بناء مجاهدين مجبور اند با روسها داخل مذاكره گردند ولي چيزيكه نبايد فراموش شود اينست كه ملاقات باروسها بايد از مواضع يك ملت فاتح

وپيشنهادات ما بايد ممثل ملت غيور ما باشد . ما بايد بدانيم كه باروسها برسر مسائل تجارتي واقتصادي در معامله نيستيم كه بر بالا وپائن بودن نرخ چنه بزنيم . ما با روسها بر سرحاكميت ملي ،استقلال وخود اراديت برسرپيكاريم . اگر روسها استقلال

> در مرحله گذاراز جنگ به صلح گفت وشنيد با دشمن اصلي يك امر ناگزير است بناء مجاهدين مجبور اند با روسها داخل مذاكره گردند ولي چيزيكه نبايد فراموش شود اينست كه ملاقات باروسها بايد از مواضع يك ملت فاتح وپيشنهادات ما بايد ممثل ملت غيور ما باشد

وحاكميت ملي ملت مجاهد ما را بدون قيد وشرط مي پذيرند وبه جبران خسارات جنگ تن ميدهند ، هرنوع مداخله در امور داخلي ما را قطع شده اعلام ميدارد درانصورت مجاهدين حق دارند بر مجموع مسائليكه به هر دو طرف رابطه ميگيرد بر ميز مذاكرات بنشينند در غير آن از طرف دشمن بامذاكرات بي نتيجه مصروف نگهداشته شده ودشمن از فرصت استفاده ميبرد .

ما با يد از نياكان مجاهد خود بياموزيم زمانيكه جنرال الفنستن به مكناتن پيشنهاد ميكند كه جهت نجات عساكر انگليس بايد افغانها في الفورمصالحه شود مكناتن هم بدون معطلي روز بعد با نماينده مجاهدين بنام سلطان محمد خان وارد مذاكره ميشود . نماينده مجاهدين بحق كه حق نمايندگي يك ملت سربلند وآزاد را ادا نمود وبه مكناتن گفت :« شما جنگ مارادیدید وضعف خود را درك كرديد . پس بايد اردوي انگليس كابل را ترك بگويد وسپاه سيل از جلال آباد به هندوستان مراجعت نمايد وهم شاه شجاع با خاندانش به ملت سپرده شود . »

زمانيكه مكناتن نپذيرفت سلطان محمد خان مذاكرات را قطع كرد وحاضر نشد با بازي باكلمات وقت خود را ضايع كند .

در مذاكرات فعلي با روسها هم بايد بيش شرط ما قاطع وجدي باشد ما بايد روي مسائل اساسي فشار بياوريم وقبل از هر موضع ديگر روي آن صحبت نمايم

در صورتيكه دشمن حاضر به پذيرفتن خواسته هاي اساسي مانباشد دوام مذاكرات بي نتيجه روحيه دشمن روحيه باخته را تقويت ساخته وخواسته هاي دشمن بالا ميرود كه بخاطر دوباره پائن آوردن آن باين محكمتر جنگيد وبدين ترتيب بر تعداد تلفات خود خوهيم افزود .

اينكه در مذاكرات عده از رهبران مجاهدين با روسها در مسكو عوض مسائل اساسي بر موضوعات فرعي صحبت صورت گرفته وبا وجود آن رهبران مذكور برايش تبليغات وسيع مينمايند چيزي نيست جز اينكه بصيرت سياسي آنها زير سوال قرار گيرد . اگر روسها ميخواستند اسيران جنگي خو د را اهميت دهند حق داشتند زيرا كه آنها در رابطه با جنگ افغانستان فعلاً با همين معضله دچار اند ودولت شان از طرف مردم خود تحت فشار قرار دارد ولي جمع رهبران مجاهدين حق نداشتند انرا جدي تلقي كنند .

در مذاكرات با روسها بايد روي مسائليكه با آنها رابطه ميگيرد صحبت شود . اينكه بعداز حل وفصل مسائل با روسها ما چگونه وبه چه شيوه حكومت ميسازيم وملت ما چه راهي را در پيش ميگيرد اين درست همان چيزيست كه محتوي حق تعيين سرنوشت را ميسازد كه درين باره ما نميتوانيم ونه‌ميخواهيم ونه مجبوريم كه تائيد ديگران را حاصل كنيم . اين پرابلم ملت ماست وفقط ماميتوانيم در باره آن فكر كنيم درين زمينه هر كشوريكه بخود اجازه فكر كردن بدهد بمفهوم جواز دادن به مداخله خود است .

ما اساس ترين مسائل خود را تاآنجا كه به مجاهدين ودشمن مربوط ميشود از طريق اتحاد مجاهدين بدون داشتن تشكيلات حكومتي ميتوانيم حل وفصل كنيم . اين امر شايد در كشور هاي ديگر جواز تاريخي نداشته باشدولي ملت ما چون ملت نوع ديگر است در حل قضايا هم بشيوه مخصوص بخود عمل ميكند ، بشيوه ايكه براي جهانيان تصور آن هم كار دشوار است .

زمانيكه معاهده ۱۱ دسمبر ۱۸٤۱ بين رهبران مجاهدين ونمايندگان انگليس امضاء ميشد طرف مقابل داراي دولت نيرومند مركزي بود در حاليكه مجاهدين فاقد سيستم حكومتي ونظم دولتي بودند . ولي با وجود آن هيئت دوازده نفره مجاهدين توانستند ملت خود را تمثيل كنند طوريكه بعدازان بصورت مسلسل شاهان افغانستان باداشتن دولت مركزي از امضاي چنين موافقت نامه با دولت انگليس كه در آن عزت ووقار ملت مجاهد ما حفظ گردد عاجز شده اند .

حالا كه مرحله گذار به صلح رسيده پيش از دشمن نبايد تفنگ بزمين گذاريم ، تفنگ زماني بشانه برود كه ديگر ضرورت فير نمودن نباشد واين ضرورت زماني كاملاً از بين ميرود كه دشمن شكست خورده شكست خود را پذيرفته خواسته هاي مجاهدين را قبول وحاكميت آنانرا برسميت بشناسد .

آیا دافغانستان په باب دپاکستان په دریځ کی بدلون راغلی ....؟

ایران ولی چوپ دی ....؟

پدی وروستیو کی داذهنیت زیات خپور شوی چی پاکستان هم دافغانستان دقضیې دسیاسی حل له هغی پروسیی سره چی دواشنگټن په ابتکار روانه شوی پوره توافق کړی .

تیره میاشت چی دجهادی احزابو مشران دپاکستان صدراعظم نواز شریف لاهور ته وربللی وو ، دهغه جریان په غیررسمی توگه داسی ترغوږوشو چی نواز شریف مشران دسیاسی حل په پروسه کی گډون ته تشویقول اونظرئی هغو ډلوته ورنږدی وو چی دملگروملتوله طرحی سره ئی توافق ښودلی .

پدی غونډه کی وپتیله شوه چی مجددی صاحب به نیویارک ته دیوه هیأت په مشری ځی ، پدی برسیره دقبلی توافق پرخلاف دمجددی صاحب دټینگار له امله داخبره هم تقریباً دپاسیدو حد ته ورسیده چی مسکو ته دتلونکی هیأت مشری به هم مجددی صاحب کوی : دا خبره په استاد ربانی صاحب بده ولگیده اوپه ډیره تونده لهجه ئی خپلو ملگروته وویل چی دا سړی (مجددی)خوپه هیڅ تعهد ندی ولاړ

استاد ربانی صاحب د مجلس درخصتیدو پروخت دمجددی صاحب خواته ورغی او ورته ونی ویل چی :« تاسی مخکی منلی وه چی مسکوته دتلونکی هیأت مشری به زه (استاد ربانی)په غاړه لرم ، اوس څنگه ...؟ » مجددی صاحب په ډیر صراحت ورته وویل چی:« هو مادا خبره کړی وه ، خو اوس خپله پخوانی خبره بیرته اخلم اووایم چی مسکوته به هیأت زما په مشر تابه ځی ».

ویل چی دپاکستان صدراعظم کټ مټ دافغان قضیی دهغه حل غوښتونکی دی چی امریکائی غواړی اومور (ملی گرایان) ورته کوښښ کوو- مجددی صاحب له همدی روحیی سره نیویارک ته ولاړ هلته ئی هم دیوی مرکی په ترځ کی وویل چی دپاکستان حکومت اوصدراعظم دده دسیاست تر شاولاړدی خویواځی دپوځ ځینی منصبداران ئی مخالفت کوی .

مجددی صاحب په نیویارک کی

> استاد ربانی صاحب د مجلس درخصتیدو پروخت دمجددی صاحب خواته ورغی او ورته وئی ویل چی :« تاسی مخکی منلی وه چی مسکوته دتلونکی هیأت مشری به زه (استاد ربانی)په غاړه لرم ، اوس څنگه ...؟ »

له دی غونډی دری جهادی تنظیمونه چی د « ملی گرا »په نامه یادیږی ډیر خوشحاله ووتل هغوی په خصوصی مجلسونو کی داخبره کوله چی نوازشریف په نوموړی غونډی کی دحکمتیار صاحب غیابت ډیر جدی نیولی واو زیات پری خپه و ،اوهم ئی دا

دروسیی دبهرنیو چارو دوزیر په گډون له بیلا بیلو نورو شخصیتونو سره وکتل ، پدی کتنو کی خو طبعاً نورو لوروبو په تیره دواشنگټن اومسکو مامورینو له مجددی صاحب سره په ډیر ه پولیسی زرنگی ته ورته دیپلوماتیکی مهارت چلن کړی ، دهغه دذهنی اوروانی جوړښت په پام کی

نيولو سره ئی ورته تلقين کړی ، چی دده دريا ست جمهوری په باب ورسره هيڅ ملاحظه نشته،مجددی صاحب دی تلقين هيجانی کړ خدای «ج» خبر چی دمذاکراتو په کوټوکی به ئی لانور څه ورسره ويلی وی اوڅه به ئی ورسره منلی وی،خودا خبره ئی بهرته راووته چی دصدراعظم په توګه دفضل حق « خالقيار » په پاتی کيدو ورته قانع شوی و .

کوی نورمشکل نشته . له نيويارك نه تر راستنيدو وروسته ئی په پيښور کی يوی غونډی ته وويل چی « مطمين اوسی ،ډير ژربه زه کابل ته ځم ، رياست جمهوری به نيسم ،روس هم په ماقانع دی، امريکا هم ، اعراب ، ايران اوپاکستان هم - ټول ملت ماغواړی په کابل کی خو اوس زما يو عکس په پنځه زره افغانی پلورل کيږی اوپه تلويزيون کی پداسی حال کـی بنـودل

ددي غونډي په نتيجه کي تصميم ونيول شو چي بايد مسکو ته هيأت داستاد رباني تر مشري لاندي ولاړشي ، دي کار مجددي صاحب ډير په غوسه کړ بي له دي چي ورپه ياد کړي چي څو ورځي دمخه ئي دپاکستان دحکومت دسياست ستاينه کړي،په تونده لهجه ئي پري ټکونه وکړل اوويي ويل چي دپاکستان لاسوهنو نورپوزي ته رسولي دي اوډير ژربه دافغانستان يوي ازادي سيمي ته ولاړ شي .

ددی له پاره سنه ډير اوقوی دلايل شته چی نه امريکا غواړی چی مجددی صاحب دی په افغانستان کی دچارووواګی په لاس کی واخلی اونه روسيه - له هغه نه يواځی دخپلی پروسی پدی پړواکی چی جهاد تخريب کړی استفاده کوی، ددی کارد تر سره کيدو وروسته نی بيا دده نقش ته اړتيا ختميږی په ده کی يواځی دتخريبی عمليی عنصر ګوری نه دحکومت جوړولو اوچارو دسنبالولو قوه .

مګر مجددی صاحب په ظاهری مسايلو دومره تيروتی چی فکر کوی بس دده اوکابل د« ارګ » ترمنځ نور ډير واټن نه دی پاتی اودده په خپله وينا فقط څلورتنه دی چی مخالفت

کيږم چی دګلانو اميل می په غاړه کی وی » .

په همدی غونډه کی يوتن تری پوښتنه کوی چی :« حضرت صاحب داقتدار انتقال به څه وړکيږی ؟» په ځواب کی ورته وايی چی دی ته به څه پروګرام جوړوو ، کله چی پوښتونکی ټينګار کوی چی که په څه چوکاټ اومشخصاتو يی رڼا واچوی ، مجددی صاحب ځواب ورکوی چی له دی پوښتنو دی داسی معلوميږی لکه چی دحزب اسلامی سړی يی .

په هماغو ورځوکی په پاکستانی ورځپاڼو کی دارپوټونه هم خپاره شول چی دګيلانی صاحب اومجددی صاحب ترمنځ اختلاف پيدا شوی اوهغه په دی

چی ګيلانی صاحب وايی چی زموږ پروګرام دادی چی ظاهرشاه دحکومت په رأس کی راشی .هغه هم دحکومت تجربه لری اوهم خلك پری راټوليږی اومجددی صاحب ورته ويل چی پداسی حال کی چی ټول لوری په ما قانع وی ظاهر شاه ته څه ضرورت دی .

دغي روحيي او برداشت مجددي صاحب نورهم دي ته هڅاوه چي روسيي ته دمجاهدينو هيأت دده تر مشرتابه لاندي ولاړشي .

دپاکستان صدراعظم روسيي ته دمجاهدينو د هيأت ليږلو په موضوع دخبرولپاره جهادي مشران اسلام آباد ته ورويلل .

پدي خبروکي حزب اسلامي داسي سنودلي چي دمجددي صاحب تر مشري لاندي مسکوته دخپل نماينده ليږلوته په هيڅ توګه چمتو ندي ، مګر که دهيأت ،

رياست داستاد رباني صاحب په غاړه وي په هيأت کي ګډون کوي بل داچي هيأت بايد دداسي چاترمشري لاندي وي چي کله په مذاکراتو کي څه وايي مقابل لوري يي په عملي پشتواني باوري وي .

پدي لړکي استاد رباني صاحب استدلال کړي چي کله په مسکو کي په جنګي اسيرانو خبري کيږي نو دهيأت مشري بايد داسي څوك په غاړه ولري چي کم ترکمه دجګړي دوه بنديان خوولري په هر حال ددي غونډي په نتيجه کي تصميم ونيول شو چي بايد

مسکو ته هیأت داستاد رباني تر مشري لاندي ولاړشي ، دي کار مجددي صاحب ډیر په غوسه کړ بي له دي چي ورپه یاد کړي چي څو ورځي دمخه ئي دپاکستان دحکومت دسیاست ستاینه کړي په تونده لهجه ئي پري ټکونه وکړل اوويي ويل چي دپاکستان لاسوهنو نورهوزي ته رسولي دي اوډير ژربه دافغانستان يوي ازادي سيمي ته ولاړ شي .

دي حالت په طبيعي توگه ځني داسي پوښتني راپيدا کړي چي دافغانستان دقضيي په برخه کي دپاکستان سياست څه دي ؟

ددي پوښتني دځواب لپاره چي نړيوالي سياسي وضعي ، دپاکستان دواکمنو فکر اومزاج ، دمنطقي شرايطو اودپاکستان ملي گټو ته ځير شو هغه داسي ښيئ چي پاکستان دافغانستان دقضيي په باب دضياء الحق ستراتيژي ته گرځيدلي دي .

البته ددي خبري معني دانده چي دوي به وکړاي شي هغه حالت ته ورته وضع رامنځ ته کړاي شي چي دضيا الحق په وخت کي وه .ځکه په هغه حالت کي دضياء الحق د شخصيت ، فکر اوسياست دفکتورونو تر څنگ دنړيوالي وضعي کيفيت اوزمور دبحران دبهي څرنگوالي هم دخيل و،مگر په هرحال اوسني جهاني اوسيمه ايزي اوضاع پاکستان پدي مجبور کړي چي دافغانستان قضيي ته داهميت په سترگه وگوري .

اوس دا خبره په ځاي ده چي دروسيي له لوري پاکستان ته متوجه خطر له منځه تللي دي ، مگر پاکستان دا په هيڅ توگه نشي هيرولاي چي دامريکا له خوا ورته شديده خطره ده امريکا ـ دنوي نړيوال نظام دنقشي په کربنو کي پاکستان يوه نښه ټاکلي ده ، هغوي غواړي پاکستان تر بيلا بيلو فشارونو لاندي ونيسي ، دعدم استحکام ښکارئي کړي تر څو ونشي کړاي چي ديوه مضبوط سيمه ايز قوت په بڼه تبارز وکړي .

دهمدي لپاره ئي په پاکستان باندي خپلي ټولي مرستي بندي کړي اوحتي د جاپان په گډون نور هيوادونه هم هڅوي چي له پاکستان سره دهمکاري معاملي ته راوړاندي نشي .

ددي په مقابل کي له هند سره خپلي اړيکي ټينگوي ،اقتصادي مرستي ورسره کوي،پوځي ټرون اوداستخباراتي معلوماتو دتبادلي اوگډونظامي تطبيقاتو معاهده ورسره لاسليکوي .

ددي تر څنگ چين يواځني ستر اواتومي قوت دي چي دامريکا دنوي نړيوال سيستم مخالفت کوي .

ايران هم همداډول سياست لري ، دا دواړه هيوادونه له پاکستان سره ډيري نژدي اړيکي لري ، نوله دي امله دا هيوادونه هم په گډه سره ديوه ښه طاقت په توگه چي يو وخت په اسياکي دامريکا گټو اواهدافو ته چلنج ورکړي د راڅرگنديدو چانس ته په طمع دي اوهم دامريکا له لوري دورته متوجه شديد وخطرونو دفاع ته پام کوي .

پدغسي يوه حالت کي دپاکستان لپاره گرانه ده چي دهغي پروسي داهدافو تحقق ته دي په اساني ښه راغلاست ووائي چي په افغانستان کي دامريکا دخوښي دحکومت په جوړيدو ټاميږي .

البته دا سياست پداسي شرايطو کي غوره کول چي له هغي امريکا سره دټکر خطر پکي پروت دي چي دبـي کچي غرور اومستي په نيشه کي ډوبه ده او دټولي نړي دايلولو نقشي جوړوي ، اسانه خبره هم نده .

له همدي امله ده چي دپاکستان ځيني مبصرين پدي عقيده دي چي پدي ځانگړي مقطع کي وطندوست پاکستانيان خپلي هيلي ددي هيواد په جمهور رئيس غلام اسحق خان پوري تړي ـ هغوي وائي چي نواز شريف ته چي نه دبهرني سياست دکړليچونو اوسړوتودو تجربه لري اونه له خپلو

> مجددی صاحب په ظاهری مسایلو دومره تیروتی چی فکر کوی بس دده اوکابل د« ارگ » ترمنځ نور ډیر واټن نه دی پاتی اودده په خپله وینا فقط څلورتنه دی چی مخالفت کوی نورمشکل نشته .

خاصو سیاسي ګټو دتیریدو او دخطرونو منل ورته اسان دي . ګرانه ده چي داسي خارجي سیاست دي پر مخ بوځي .

چي کله مجددي صاحب دملګرو ملتودکلني غونډي لپاره نیویارک ته ولاړ اوهلته دامریکا یانو اوروسانو په تودو ناستو ولاړو او په کابل کي دجمهوري ریاست په تودو هیلو واوښت ایرانیان یي هیر کړل له دي امله ایرانیان دیوڅه وخت لپاره له مشکل سره مخامخ شول .

داسي فکر کیږي چي دپاکستان زعامت پدي پوه دي چي دامریکا اختلاف له پاکستان سره تردي ډیر جدي دي چي دافغانستان دقضیي په باب یي دي پاکستان په تنازل کولو حل کړاي شي .

امریکا له پاکستان څخه غواړي چي اتومي پروګرام ختم کړي اودغیر اتومي کیدو پرتړون دي لاسلیک وکړي - دنومبر په میاشت کي چي دامریکا دخارجه وزارت مرستیال اودپوځ یو لوړ رتبه صاحب منصب پاکستان ته راغلل دتطمیع اوډارولو په روش یي عمل کاوه .

ویل کیږي چي پاکستاني مسئولینو ته یي داتومي پروګرام دختمولو په بدل کي دهر ډول اقتصادي اوسیاسي مرستو وعده ورکوله او ددي تر څنګ یي په لفافه کي څه ګواښونه هم کول مګر پاکستانیانو په ډیر قاطعیت ځواب ورکاوه چي تر څو نهد دا کارنه وي کړي پاکستان به هیڅ کله لاس پري پوري نکړي .

له پاکستان نه ددي امریکایي مامورینو دلیدني پروخت په پاکستاني مطبوعاتو کي داړپوټ خپور شو چي غلام اسحق خان دخپل هیواد پوځي اوملکي مامورینو ته لارښوونه کړي چي دامریکایانو دهیڅ ډول وعدي په مقابل کي دخپل هیواد اوولس له ملي ګټو څخه یوانچ عقبنشیني هم ونکړي .

څه موده پخوا چي غلام اسحق خان ایران ته کوم سفر کړي دهغه په باب هم ویل کیږي چي مهم هدف یي دافغانستان پر بحران خبري اتري وي . غلام اسحق خان غوښتل چي دایران واکمن پدي رابطه له یولږ نزاکتونه خبرکړي اوهغوي دي ته تشویق کړي چي په ګډه پداسي لاروچارو سوچ اوکار وکړي چي دافغانستان له قضیي دامریکا لاس لنډ شي اودبحران حل تر خپلي اغیزي لاندي ورنه وساتلاي شي.

داچي پدي اواخروکي دایران حکومت دافغان قضیي په باب تر یوه حده چوپ معلومیږي ددي یو دلیل هم دغلام اسحق وروستي سفر کیداي شي . ځکه ایران چي دافغانستان دبحران په برخه کي کوم تحرک ښوده ، هغه له هغي پروسي سره هماهنګ معلومیده چي امریکا په لاراچولي ده، شاید دپاکستان جمهور رئیس ایرانیان دي ته متوجه کړي وي چي داسیاست دسیمي دحالاتو په رابطه ددوي ګډو ګټو ته ګواښ دي .

که څه هم دایراني مسئولینو دخاموشي په برخه کي یوه خبره دا هم ګڼله کیږي چي په تهران کي د دري اړخیزو خبرو په وخت کي هغوي په مجددي صاحب ډیره سرمایه ګذاري وکړه ، په لوړ پروتوکول یي استقبال کړ، اونور مشران یي بیخي له پامه وغورځول ، ان تردي چي استاد رباني صاحب له ټولي حوصلي سره سره له ایرانه خپه راغي ، بیاچي ترهغه وروسته دملګرو ملتو سرمنشي تهران ته ولاړ یواځي دوي په اصطلاح « ملي ګرا » مشران یي وروغوښتل خوچي کله مجددي صاحب دملګرو ملتودکلني غونډي لپاره نیویارک ته ولاړ اوهلته دامریکا یانو اوروسانو په تودو ناستو ولاړو او

پدغسي یوه حالت کي دپاکستان لپاره ګرانه ده چي دهغي پروسي داهدافو تحقق ته دي په اساني سره راغلاست ووائي چي په افغانستان کي دامریکا دخوښي دحکومت په جوړیدو تماميږي .

په کابل کي دجمهوري ریاست په تودو هیلو واوښت ایرانیان یي هیر کړل له دي امله ایرانیان دیوڅه وخت لپاره له مشکل سره مخامخ شول .

دمحترم استاد ربانی له خولی دمسکو دخبرواترو تفصیل

له « زندگی » مجلی نه ژباړه :

دبدخشان اوسیدونکی «۵۲» کلن پروفیسر برهان الدین ربانی چی افغانان استاد ربانی ورته وایی دجمعیت اسلامی افغانستان مشردی . له روسانو سره دافغانستان درېړی په رابطه دړومبنیو سنجول شویو اوتاریخ جوړوونکو خبرو اترو له پاره دمجاهدینو د هیئت دمشر تابه ویاړ استاد ربانی ته وربه برخه شویدی په ۱۹۸۸ کال کی په جده کی دړومبی ځل لپاره دمجاهدینو او روسی حکومت دنماینده گانو تر منځ رابطه ټینگه اومخامخ خبری اتری وشوی . ددوهم ځل لپاره ددوی ترمنځ په اسلام اباد کی ملاقات وشو ، خو دجنرال ضیاء الحق له شهادت نه وروسته روسانو دغه خبری یوازی دروسی بندیانو ترخوشی کیدو پوری محدودی کړی . دجدی په خبرو اترو کی په سیاسی موضوعاتو بحث وشو خو دجنرال ضیاء له شهادت نه وروسته هغوی له ضیاء پرته دافغان جهاد په باب داسی دریځ غوره کړ چی دجنرال ضیاء الحق شهید دژوند په وخت کی یی امکان نه ؤ. یوکال همداسی تیر شو له ضیاء الحق شهید وروسته دبی نظیر بوټو دامریکا پلوی پالیسی تعقیب هم چی مجاهدین له پښنو ونشوای غورځولی نو دروسانو حوصله ختمه شوه ، دنجیب حکومت دساتلو لپاره هره

میاشت دوه نیم تر دری سوه ملیون ډالره پوری لگښت دروس پر اقتصادی ویجاړ حالت ستربوج شو ، داهغه حالات وو چی د ۱۹۸۹ تر دسامبر پوری روسانو دوه ځله په غیر رسمی ډول له مجاهدینو سره درابطی ټینگولو زیار ویوست . د ۱۹۸۹ له دسامبر نه د ۱۹۹۰ تر اپریل پوری هغه وخت ؤ چی زه دروسی حکومت په بلنه مسکو ته ولاړم ، دبی نظیر بوټو حکومت دافغانستان دمسئلی پالیسی امریکایانو ته حواله کړی وه ، ځکه خود ۱۹۹۰ کال دمی میاشتی تر رارسیدو پوری دغه هلی ځلی له ناکامی سره مخ شوی .

په راتلونکی یوه کال کی دروس ویجاړ اقتصادی اوسیاسی حالت اوبیا د ۱۹۹۱داگست ناکام بغاوت روسی مشرتابه له افغان ربړی نه زر ترزره دخلاصون خیال ته مجبور کړ ځکه چی روسان له ۸۹ کال څخه را په دی خوا له خپلو پوځونو ویستلو پرته تر اوسه په افغانستان کی بشپړ مصروف وو ، داهغه حالات وو چی روسان دلومړی ځل لپاره دافغان مجاهدینو سره دمخامخ خبرو اترو په میز کیناستل او دیارلس کاله وروسته

دلومړی حُل لپاره دربری اصلی دواړه لوری یو بل ته مخامخ کیناستل .

دجمعیت اسلامی افغانستان مشر پروفیسور ربانی دلویو اووگوندونو د شل کسیز هیئت په مشری مسکو ته ولاړ ، دمجاهدینو له لویو رسمی گوندونو څخه دری گوندونه له دی هیئت سره نه وو چی په هغوی کی دحزب اسلامی غوندی ستر گوند هم نه ؤ .

دتش په نامه عبوری حکومت دجمهور رئیس صبغت الله مجددی د هیلی اوتمی سره سره مسکوته دتلونکی هیئت مشری استاد رباني ته سپارل هم ځانگړی کیسه ده ، دحزب اسلامي افغانستان مشر انجنیر گلبدین «حکمتیار» مسکوته دهیئت دتگ لپاره دخپل گوند دشمولیت په شرطونو کي لومړي شرط دا ښودلي و چي دهیئت مشر به استاد رباني وي . دهغه څیني نور شرطونه دخبرو اترو اجندا ټاکل ، پر مزدور رژیم دسملاسي مرستو بندیز او دخبرو اترو لپاره دیو دریم هیواد ټاکل وحزب اسلامي اوجمعیت اسلامي دوه هسي ستر گوندونه دي چي عملاً د « ویتو» حق لري . دغه دواړه گوندونه دافغانستان له دریو نه دوی برخي مجاهدین اوجبهي په واك کي لري ، نوځکه له روسانو سره دخبرو اترو لپاره دحزب اسلامي د مشر انجنیر «حکمتیار» باور اواعتماد پر استاد رباني داسي خبره وه چي څوك يي له پامه نشي غورځولي . انجنیر حکمتیار په همدغي تدبیر دوه هدفونه تر لاسه کړل ، یو داچي دخبرو اترو واك اواختیار له روسانو سره دهغو گوندونو مستقل حق دي چي لویدیځ يي « بنسټ پال» بولي دوهم يي دموجوده عبوري حکومت دمودي ختمیدل ، غیر موثریت اودیوه نوي قیادت جوړول عملاً ثابت کړل .

> په لومړیو دوو ورځو کي ټولي خبري په ژبه وي اوشفاهي طرحي وړاندي کیدلي ، په دریمه ورځ موخپلي طرحي لیکلي وړاندي کړي هغوي زر ترزره عکس العمل ښودلو ته تیار نه وو څکه خومور سباته دوي ته دلیکلي طرحي وړاندي کولو وویل

دروس حکومت توده هیله وه چي دمسکو په هیئت او خبرو اترو کي انجنیر« حکمتیار» اویا دهغه دسیاسي چارو نائب انجنیر قطب الدین« هلال » گډون وکړي څکه روسان په دي پوهیدل چي دافغانستان په رابطه دحزب اسلامي اوجمعیت اسلامي توافق دحل بنیادي ټکي دي اوله دي دواړونه دیوه د نه موجودیت په صورت کي دافغانستان په اړه کړي پریکړي څوك نشي عملي کولي . دروس حکومت دوه تنه نمایندگان له انجنیر حکمتیار سره خبرو اترو ته اودمسکو خبرو اترو ته دهغه درضاکولو لپاره دافغانستان داخل ته ولارل ، دپاړچنار په لاره افغانستان ته ددوي دتگ راتگ لپاره ټول سهولتونه دهلیکوپټر په شمول برابر شوي وو . خو محترم حکمتیار د وروستیو ذکرشویو شرطونو نه پرته په مذاکراتو کي گډون ته تیار نه ؤ . دهغه ویناوه چي که دروس حکومت څه مثبت حرکت وښود په دوهم پړاوکي به پخپل گډون بیا فکر کوو . دمحترم حکمتیار دغه حکمت اغیزمن واقع شو اود روس حکومت په افغانستان کي داسلامي عبوري حکومت پر جوړیدو اوله نجیب نه پرته دمعاملي پرحل رضا مندي ښکاره کړه.

استاد رباني دکابل پوهنتون دشرعیاتو له پوهنځي نه دفراغت نه وروسته په همدغه پوهنځي کي ببرته استاد وټاکل شو چي دداود رژیم په وخت کي له اسلامي غورځنگ سره داړیکو په سبب له نظره گوښه شو استاد دهجرت اوجهاد دپیلوونکو مشرانو له ډلي څخه دي ، په شمالي افغانستان که احمد شاه مسعود اودهرات اسماعیل خان غوندي دنړیوال شهرت خاوند قوماندانان دده په گوند پوري اړوندي دادي دمسکو دخبرو اترو له اصلي شخصیت استاد برهان الدین رباني سره دمسکو دخبرو اترو په رابطه او دافغانستان ربړي دحل په باب له ده س مرکه :

پوښتنه : په مسکوکي ستاسو داوسیدو موده له ټاکلي وخته زیاته شوه ، دمسئلي په رابطه څه ستونزي وي اوکابل کي دنجیب رژیم پرځاي داسلامي عبوري حکومت دتأسیس تجویز روسي حکومت په کومه ورځ

ومانه ؟

ځواب : دخبرو اترو په پيل کي مور. يو دبل له موقف نه ډير لري وو ، هغوي زمور. ټول وړانديزونه ردول اومور. ددوي خبري نه منلي، زمور. اودوي تر منځ دخبرو اترو لپاره دريم مشترک بنياد نشو جوړيداي .

بيا په دي پريکړه وشوه چي داضرور نه ده چي مور. يو دبل سره په څه خبره متفق وو اوبايد هر هغه څه چي په زړه کي لرو برالائي يو دبل په وړاندي اظهارکړو ، وروسته به له سره پر معاملاتو دقت کوو په دوهمه ورځ دوي همغه پخواني خبري تکرارولي ، مور. ورته وويل که له تاسو سره همدغه نظر وي نو مور. هيڅ دلچسپي نه ورسره لرو ، هغوي ويل چي زمور. په مخکي زياتي ستونزي دي ، زمور. جمهوريتونه اوس هر يو جلا جلا نظر لري ، هغوي مختلف نظريات اوتجويزونه لري مور. به دهغوي له منځه يو ه لاره راوباسو ، تر دريمي ورځي پوري دخبرو اترو همدغه وضعيت ؤ هغوي پر مارغ وکړ چي :

« پروفيسور رباني ! زمور. دغه سياسي حالات تاسو درک کړي . »

ځکه ماله خپلو ملګرو سره په مشوره هلته يوه ورځ نورهم قيام اوزد کړ . خودوي ته مو ويل چي خپل وروستي اوحتمي طرحي مور. ته ليکلي راکړي . دري تيري ورځي به هر يوه دمخالف لوري تجويزونه پخپله ليکل اوبحث به يي ورباندي کاوه .

پوښتنه : لومړي يوازي ددري ورځو دپاتي کيدو پروګرام ؤ ؟

> په وروستي ورځ . کله چي مور. دجمعي دلمانځه لپاره د مسکو يوازيني جامع جومات ته روانيدو ماروس هيئت ته وويل چي په افغانستان کي دعبوري اسلامي حکومت جوړيدل زمور. وروستي تجويزدي .

ځواب : هوکي ! بيا مور. يوه ورځ نور هم زيات کړ ، وروسته موهغه بيا دوي ورځي کړ ، بالاخره ما دپنجشنبي په ماښام دوي ته وويل چي دوي سبا ٩ بجي مور. ته خپله ليکلي طرحه وړاندي کړي اوداهم بايد په پام کي ولري چي مجاهدين په هيڅ ډول اوهيڅ موقف کي هم دنجيب منلو ته تيارنه دي . که مو په کومه طرحه اتفاق رانه غي نو نورمور. نشو پاتي کيداي . يوه دقيقه هم نشو ځنډيداي دازمور. له لوري وروستي فرصت وبولي . سباته دوي مور. ته خپله وروستي طرحه ليکلي راوړه اومور. دهغي په باب په خپلو کي مشوره وکړه دجمعي په ورځ په هغي طرحه بحث ، خبري اتري اودهغي په ځواب کي زمور. طرحه ترتيب شوه تردي چي په دي اته فقره ايزه ګډه اعلاميه پاي ته ورسيده چي نړيوالو ته اعلان شوه .

پوښتنه : آيا دخبرو اترو په پيل کي تاسو روسانو ته خپله کومه ليکلي طرحه ورکړي وه ؟

ځواب : په لومړيو دوو ورځو کي تولي خبري په ژبه وي اوشفاهي طرحي وړاندي کيدلي ، په دريمه ورځ موخپلي طرحي ليکلي وړاندي کړي هغوي زر ترزره عکس العمل ښودلو ته تيار نه وو ځکه خومور. سباته دوي ته دليکلي طرحي وړاندي کولو وويل :

پوښتنه : ستاسو خبري اتري دشوروي اتحاد له کومو مقاماتو سره وي ؟

ځواب : زمور. زياتي خبري دهغه وخت دبهرنيو چارو وزير بورس پنکن اودهغه له نايبانو اودافغانستان داموروله تجربه کار ومشاورينو سره وي ، سر بيره پر هغوي مور. د روسي فدراسيون دجمهور رئيس له مرستيال الکزاندر روشکوي پخواني دبهرنيو چارو وزيرشيوارد نادزي « اوس بيرته دبهرنيو چاروزير دي » دروسي دفدراسيون دبهرنيو چارو له وزير اندري کوزي روف ، دتاجکستان دبهرنيو چارو له وزير محمد عبدالقيوم « قيوموف » اوهمدارنګه دازبکستان ، ترکمنستان اويوکراين دبهرنيو چارو وزارت د مرستيالانو اوشوروي اتحاد له ځينو نوروکسانو سره موملاقاتونه وشول .

پوښتنه : دشوروي اتحاد دمرکزي حکومت په موجوديت کي دجمهور يتونو دبهرنيو چارو وزيرانو اونمايندګانو ته څه ضرورت ؤ ؟

ځواب : جمهوريتونو په دغه مهمه مسئله کي خپل موجوديت ضروري باله هلته چي کوم حالات روان دي ټوله دنيا

وربانديِ خبره ده بيا موږ پخپله پيشنهاد کړې ؤ چې دشوروي اتحاد دريو جمهوريتونو ازبکستان ، تاجکستان اوترکمنستان نمايندګان په خبرو اترو کې بايد خامخا وي ځکه هغوي له افغانستان سره ګډه پوله لري . موږ ته وويل شول چې داتحاد شوروي دفعلي ددولس جمهوريتونو حخه دشپږو اسلامي رياستونو دبهرنيو چارو وزيران اونمايندګان موږ ته په مسکو کې ترېوي اوني زيات منتظر پاتې وو خو وروسته تللي وو دازبکستان دبهرنيو چارو وزير مرستيال موجود ؤ ، زموږ دغوښتني په وجه دترکمنستان دبهرنيو چارو وزير مرستيال هم راوغوښتل شو دغه ډول چې کله دمجاهدينو دهيئت مسکوته دتګ خبر خپور شو دنورو جمهوريتونو نمايندګان هم راغلل .

پوښتنه : تاسو دافغانستان له پولي سره پرتو جمهوريتونو دنمايندګانو په موجوديت ولي اصرار درلود ؟

ځواب : سپينه خبره داده چې زمـوږ غړوکي دازبکستان اوترکمنستان دبهرنيو چارو وزيران ونه ليدل نو دروس بهرنيو چارو وزير ساغلي بورس پنکن ته مي وويل چي ددغو جمهوريتونو نمايند ګان چيرته دي .

پوښتنه : له نجيب نه لاس په سر کيدل اوپه افغانستان کي يو اسلامي عبوري حکومت جوړيدل روسانو کله اوڅرنګه ومنل ؟

ځواب : په وروستي ورځ . کله چي موږ دجمعي دلمانځه لپاره د مسکو يوازيني جامع جومات ته روانيدو ماروس هيئت ته وويل چي په افغانستان کي دعبوري اسلامي حکومت جوړيدل زموږ وروستي تجويزدي .

که يي ونه مني نو زموږ اوستاسو خبري اتري نوري ممکن نه دي روسي حکومت خيال کاوه چي نور په نجيب اصرار اودهغه ملاتړ دوي ته له امکان نه لري دي ، په بل صورت کي به له افغان مجاهدينو سره ددوي خبري اتري بندي

پوښتنه : په مسکو کي تاسو دجمعي لمونځ ادا کړ ، ستاسو دراتګ دخبرپه وجه به زيات مسلمانان هلته راټول شوي وو ؟

ځواب : کله چي موږ جومات ته ورسيدو نو خلکو له مانه وغوښتل چي دلمانحه امامت زه وکړم ، دهغوي ډير اصرار زه دي ته اړ ويستم اوبيا مي هغوي ته خطبه هم ولوستله ، هلته دومره کسان راټول شوي وو چي تر يوه ساعت پوري ماله دوي سره مصافحه کوله بيا هم ډير کسان لا پاتي وو . او مابيا دخبرو اترو لپاره له دوي نه معذرت وغوښت .

پوښتنه : تاسو په کومه ژبه بيانيه ورکړه ؟

ځواب : په عربي مي خبري وکړي لږ او ډير په فارسي هم ، چي په ترکي ژبه يي ترجمه کيدله ، همدارنګه زما خبري په روسي هم ترجمه کيدلي .

پوښتنه : له روسي مقاماتو سره دملاقات په وخت کي مو دمختلفو روسي مشرانو په چلند کي څه توپير حس کاوه ؟

ځواب : دټولو چلند مثبت ؤ ، دبهرنيو چارو وزارت دافغاني امورو مشاور دخپلي تجربي له لحاظه زموږ خبري ښي درک کولي .

> حکمتيار صاحب خوزه دمسکو دخبرو اترو له پاره دهيئت دمشري لپاره غوره کړي وم . زما مشري دهغه يو شرط ؤ چي ومنل شو دهغه نماينده ددي شرط له پوره کيدونه وروسته بايد له موږ سره مسکوته تللي واي .

معامله له دي دري جمهوريتونو سره ده اونن چي روس کومه پريکړه کوله دوي بايد پکي واي ترڅو په راتلونکي کي دغه مسلمان جمهوريتونه دروس مرکزي قيات ونه غولوي ، کله مي چي په لومړي ورځ دروسي هيئت په

شي چي روس حکومت دي ته تيار نه و نو چي کله روسان له نجيب نه تير شول دګډي اعلاميي د تيارولو لپاره وروستي خنډ لري شو او ما وويل چي ګډه اعلاميه نن تر ما ښامه بايد خبري منابعو ته وسپارو .

دروسي دفدراسيون دصدر مرستيال الکزاندر روتسکوي هم دافغان ولس له جذباتو اواحساساتو ځخه ښه خبرؤ . اودمنځني آسيا دمسلمانو جمهوريتونو دنمايندګانو خوښي خودهغوي په تندي ليکلي ؤ . دتاجکستان جمهوريت

دبهرنيو چارو وزير برالا وويل چي «٧٤» كاله زموږ اوستاسو « وروڼو » ترمنځ اړيكي غوڅي كړاي شوي وي اويوظالمانه بريد جوړ شوي ؤ . دافغانستان سره پوله پوله جمهوريتونو نمايندګانو موږته ويل چي موږ نه غواړو چي يوه مرمي هم زموږ له لوري ستاسو هيواد ته درشي .

دروسي جمهوريتونو دسنا مجلس دبهرنيو اړيكو دكميټي مشر دتاجكستان اوسيدونكي دي ، هغه وويل چي ما په سنا كي وينا كړي ده اوويلي مي دي چي په نجيب وخت اوپيسي مصرفول بيځايه دي ، ځكه هغه داسي څوك دي چي دشوروي اتحاد له مرستي پرته پنځه ورځي هم خپل اقتدار نشي ساتلي .

نو په داسي سړي دشوروي بودجه ولي بيځايه مصرفوو .

پوښتنه : تاسو په شوروي اتحاد دجګړي دتاوان دعوه كوي ، خوپه اوسني ګډه اعلاميه كي روسانو له دي مسئلي نه ځان يوطرفه ساتلي دي ؟

ځواب : دامسئله دخبرو اترو موضوع وه اوپه راتلونكي كي به هم پردي خبري كيږي هغوي وويل چي اوس زموږ اقتصادي حالت داسي دي چي بازارونه موتش دي نوموږ به تاسو ته څه شي دركړو ، موږورته وويل چي په افغانستان كي دوسله والي لاسوهني غلطي اقرار تاسو په ملي اورسمي سطحه كړي دي اوس ددي تلافي اوجبران هم ستاسو اخلاقي فريضه ده ، سږكال نه ، خوكال يا بل كال تاسو بايد دا كار وكړي .

پوښتنه : په دي باب ددوي دريځ څه وړ ؤ ؟

ځواب : په اعلاميه كي هغوي دافغانستان په ګډه بياجوړونه كي دمرستي يادونه كړي ده ، دروس په چلند كي بدلون حس شوي دي ،روس اوس هغه پخواني روس نه دي ،خپل پخواني دريځ يي پريښي دي ، نوځكه موږ هم نور په دي باب خبره ورسره ټينګه ونه نيوله اوراتلونكو خبرو اترو ته موپريښودله .

پوښتنه : ايا روسي قيادت دافغانستان دربړي دحل اوتصفيي په باب مخلص دي ؟

ځواب : تر اوسه زه په دي باب څـه نشم ويلاي ، ددوي چلند د پخوا په نسبت نرم ؤ اوپه وروستي ورځ دوي له خپل پخواني دريځ نه بلكل تير شول .

پوښتنه : دګډي اعلاميي په شپږمه ماده كي ويل شوي دي چي روسان به دنوي عيسوي كال (١٩٩٢) دجنوري له لومړي نيټي نه دكابل په رژيم خپلي مرستي بندوي ، په همدغه ماده كي داهم ويل شويدي چي روسان به خپل پوځي ماهرين اومشاورين هم له افغانستان څخه باسي خودهغوي دايستلو كومه نيټه يي نه ده ښودلي ولي ؟

ځواب : په دي باب موږ هلته هم خبري كړي ، دا ماده ددوي لخوا طرحه شويده . اوپدي كي يوه نكته ډيره دلچسپه وه چي روسي حكومت دجينوا تړون له لاسليك نه وروسته ويل چي په افغانستان كي نور دهغوي هيڅ پوځيان نشته ، اوس روسانو پخپله داومنله چي تر اوسه پوري ددوي پوځي افراد په افغانستان كي شته . ځكه خوموږ نور په دي باب څه خبري ونه كړي اودا برخه هم دعمومي مادي تر حكم لاندي ده اود ٩٢ كال دجنوري تر لومړي نيټي پوري به ټول پوځي ماهرين له افغانستان څخه وزي .

پوښتنه : ستاسو پاكستان ته له مسكونه دبيرته راګرځيدلو دوهمه ورځ ده آيا تر اوسه پوري مو دهغوګوندونو له مشرانو سره ليدنه شويده چي دمسكو په خبرو اتروكي يي برخه نه ده اخيستي ؟

ځواب : زموږ دراتګ تراوسه يوه ورځ وتلي ده ، اوس موږ له خلكو سره ليده كاته پيل كړي دي .« دغه مركه له مسكونه د رستنيدو نه ٢٨ ساعته وروسته تر سره شويده .»

پوښتنه : دپاكستان له مقاماتو سره موليدنه شويده ؟

ځواب : زموږ دهيئت له غړو سره نن سهار دملاقات وعده وه له نورو دوستانو

زموږ ځني وروڼه چي دمسكو په خبرو اترو كي يي ګډون نه ؤ كړي هم بايد په دغه كميسيون كي وي زما پوره اميد دي چي هغوي به هم شريك شي

سره موهم دلیدو وعده ده .« دجماعت اسلامي له امیر قاضي حسین احمد اوداخوان المسلمون دنائب شاغلي مصطفي مشهور سره استاد رباني له مسکونه تر راستنیدو وروسته اوږد ملاقات درلود . »

موضوعاتو زموږموافقه راغلي هغه دمجاهدینو په گټه ده اوس له دي نه وړاندي دنورو بریالیتوبونو دلاسته راوستلو مرحله ده .

پوښتنه : له انجنیر گلبدین حکمتیار څخه دڅه وړعکس العمل توقع لري ؟

نړي ته ثابت کړو باید مسکو ته ورشو اوپه افغانستان کي دروسیي دلاسوهني دوام یعني دنجیب له مزدور رژیم سره مرسته پري بنده کړو .

پوښتنه : ایا نوي عبوري حکومت به جوړیږي ؟

ځواب : اوس ددي حکومت بدلول ضروري دي شکل اوطرز به همدغه وي خوبنیادي بدلون به پکي راوستل کیږي ، نوي جمهوررئیس اونوي صدراعظم به ممکن ورته ټاکلي کیږي . داټول ممکن دي .

زما په خیال به دکمیسسیون له تشکیل نه وروسته په دي باب خبره کوو ، اوداقتدار دانتقال په رابطه به داسلامي تنظیم درول په باب هم غور وکړو

پوښتنه : تاسو دمسکو دخبرو اترو نه گټون کوونکو مشرانو په نوم کوم پیغام استولي اویا موله هغوي سره کوم ډول اړیکي نیولي ؟

ځواب : زه پیښورته روان یم ، هلته مي له هغوي سره دزرترزره لیدو اراده ده ، انجنیر حکمتیار صاحب ، مولوي محمد یونس خالص صاحب اوپرفیسور سیاف صاحب که په پیښور کي وي که بل هر ځاي زه غواړم زرترزره ورسره ووینم .

پوښتنه : تاسو یوازي ورسره لیدل غواړي که دهیڅ له څینو غړو سره یوځاي ؟

ځواب : زه پخپله هغوي دمسکو دخبرو اتروله جریان نه خبروم . که ځانگړي وم که دهیڅ له غړو سره یوځاي ،اصل خبره داده چي هغوي ته دمسکو دخبرو اترو جریان بیان شي .

پوښتنه : ته لـه دوي نـه څه امید لري ؟

ځواب : د دوي دبشپړملاتړ امیدواریم ، له مسکو سره چي په کومو

ځواب : حکمتیار صاحب خوزه دمسکو دخبرو اترو له پاره دهیڅ دمشري لپاره غوره کړي وم . زما مشري دهغه یو شرط ؤ چي ومنل شو دهغه نماینده ددي شرط له پوره کیدونه وروسته باید له موږ سره مسکوته تللي واي .

پوښتنه : بیا داختلاف ټکي څه دي ؟

ځواب : دهغه اختلاف په اصولو نه په تخنیکي ډول دي .

حکمتیار صاحب له روسانو سره دخبرو اترو اصولي مخالف نه دي ، خودخبرو اترو په شکل اوډول دهغه ځانگړي نظر دي چي دمذاکراتو ا جندا باید دمخه معلومه شي اوخبري اتري باید په دریم هیواد کي وشي اودغسي نور .... خودزیاترو رایه بیا داسي نه ده او زما هم همدغسي ، موږ وایو چي دافغانستان دمسئلي اصلي لوري مجاهدین اودروس حکومت دي ، اوس چي روسان پخپله دخبرو اترو غوښتونکي دي نوموږ باید راوړاندي شو خپل ربتیني دریځ دوي اوتولي

پوښتنه : په نوي عبوري حکومت کي هغه گوندونه شاملوي چي په تیر حکومت کي نه وو شامل شوي ؟

ځواب : دټولو شریکول لازم دي ، په موجود عبوري حکومت کي حکمتیار صاحب او دهغوگوند نه شته ، آیت الله محسني صاحب نشته ، همدغه ډول نور کسان هم شته په یوه نوي اسلامي عبوري حکومت کي ددي ټولو شریکیدل ضروري دي .

پوښتنه : په نوي عبوري حکومت کي به دسیاف صاحب او یونس خالص صاحب موقف څه وړ وي ؟

ځواب :هغوي خوپه عبوري حکومت کي همدا اوس هم شامل دي . پوښتنه : نوي عبوري حکومت به څوک جوړوي اوڅرنگه ؟

ځواب : ددي ټولو افغاني لیډرانو په واسطه به جوړیږي ، ددي افغاني گوندونو مشران به راټولیږي او پریکړه به کوي .

پوښتنه : دافغاني مشرانو غونډه به

څه وخت جوړوي؟

ځواب : ډیر زر ، زما خوهمداسي اراده ده اوددي فوري ضرورت هم دي .

پوښتنه : دمسکو دګډي اعلامیي په اتمه ماده کي دمجاهدینو او روسانو دیوه ګډ کمیسیون دجوړیدو په باب یادونه شوي ده ،چي په راتلونکو خبرو اترو او دهمدغه ګډي اعلامیي مواد به عملي کوي ، داکمیسیون به څوك جوړوي ؟

ځواب : دازموږ او د روسانو تر منځ ده ، خو زموږ ځني ورونړه چي دمسکو په خبرو اترو کي یي ګډون نه ؤ کړي هم باید په دغه کمیسیون کي وي زما پوره امید دي چي هغوي به هم شریك شي ، دهغوي راشریکیدل ډیر ضروري دي زما باور دي چي زر ترزره به دهغوي په مشوره موږ دغه ګډ کمیسیون جوړ وو .

پوښتنه : په دغه ګډه اعلامیه کي په کابل کي دعبوري اسلامي حکومت نه دوه کاله وروسته دانتخاباتو تر سره کیدل ښودل شویدي ایا دا موده ډیره اوږده نه ده ؟

ځواب : دا موده اوږده ښکاري . خوزموږ نظر دهغه ستونزو په لوري دي چي شپږ مليونه مهاجر به خپل وطن ته له بیرته ستنیدو وروسته ورسره مخامخ کیږي ښایي په شپږ ومیاشتو کي ایله دوي په خپلو کورونو اوکلیو کي ځاي پر ځاي شي دهغوي له دي ځاي نه دستنیدو نه وروسته دستونزو مرحله په مخکي ده ، دا ټول څه آسانه نه دي اوزیات وخت غواړي دځومیاشتو خبره

موږ هلته په مسکو کي هم په صافو الفاظو کي ویلي دي چي زموږ دریځ واضح دي ، په دي خبرو اترو کي دنجیب رژیم په هیڅ صورت نشي شریکیداي

نه ده .

پوښتنه : دقدرت دانتقال طریقه به څه وړ وي په مشترکه اعلامیه کي خوبي یادونه نه ده شوي له نجیب نه دچارو واګي اخستل اوعبوري حکومت ته سپارل به دروسانو ذمه واري وي که به دملګروملتو پر غاړه اوکه داسلامي کنفرانس دتنظیم ،

په دي رابطه نن داسلامي تنظیم دعمومي منشي حامد الغابد یو بیان هم راغلي دي ؟

زموږ نظر دهغه ستونزو په لوري دي چي شپږ مليونه مهاجرینه خپل وطن ته له بیرته ستنیدو وروسته ورسه مخامخ کیږي ښایي په شپږومیاشتو کي ایله دوي په خپل کورونو اوکلیوکي ځاي پرځاي شي

ځواب : زما په خیال دا دګډ کمیسیون کار دي چي ددي کار لپاره یوه طرحه جوړه کړي ، حامد الغابد صاحب څه ډول بیان ورکړي دي !

خبریال : هغه ویلي دي که دقدرت دانتقال پـه لاره کي اسلامي تنظیم څه رول ولوبوي نو زه به ډیر خوښ شم .

ځواب : داخو ډیره ښه خبره ده ، زما په خیال به دکمیسیون له تشکیل نه وروسته په دي باب خبره کوو ، اوداقتدار دانتقال په رابطه به داسلامي تنظیم درول په باب هم غور وکړو زما نظر دادي چي داسي یوه طرحه جوړه شي چي په عملي کولو یي بي له څه ستونزي دنجیب له رژیم نه اقتدار واخستل شي .

پوښتنه : ستاسو په نظر داقتدار انتقال څه مرحلي لري اوڅوك یي عملي کړي دملګروملتونو سازمان ، اسلامي تنظیم او که بل څوك؟

ځواب : په لومړي مرحله کي خوافغانان باید عبوري حکومت تشکیل کړي اوبیا دغه حکومت له نجیب نه داقتدار واګي واخلي زما خو دانظر دي که روسان لکه چي تعهد یي کړي دنجیب له حمایي نه لاس واخلي نور هغه ته په افغانستان کي څه حیثیت نه پاتي کیږي ، په هرصورت دملګروملتو سازمان او یا اسلامي تنظیم ته بیا هم یوڅه کار پاتي کیږي چي باید هغوي اقدام وکړي .

پوښتنه : آیا دمسکـو خبري اتـري تاسو دملګروملتونو دپنځه فقره ایزي طرحي یوه کړي ګڼي ؟

ځواب : نه ! بلکل نه ، موږ هلته په

مسکو کي هم په صافو الفاظو کي ويلي دي چي زموږ دريځ واضح دي ، په دي خبرو اترو کي دنجيب رژيم په هيڅ صورت نشي شريکيداي لکه چي

> هغوي وويل چي اوس زموږ اقتصادي حالت داسي دي چي بازارونه موتش دي نوموږ به تاسو ته څه شي درکړو ؟
> موږ ورته وويل چي په افغانستان کي دلاسوهني دغلطي اقرار تاسو په ملي اورسمي سطحه کړي دي اوس ددي تلافي اوجبران هم ستاسو اخلاقي فريضه ده

دملګرو ملتونو دسازمان په پنځه فقره ايزه طرحه کي يي يادونه شوي ده ، زموږ په نظر دافغانانو خپلمنځي خبري بايد دافغان ولس دپرګنو ترمنځ وي نه دمزدور رژيم له افرادو سره ، دغه ډول اسلامي عبوري حکومت جوړيداي شي ، اوزموږ دغه دريځ روس هم اوس تسليم کړي دي ځکه خودغه خبري اتري هم دملګروملتو دپنځه فقره ايز پروګرام نه بهر تر سره شويدي .

پوښتنه : روسي مشرانو داسلامي عبوري حکومت تشکيل په وروستي ورځ ومانه ، له دي نه وړاندي دخبرو اترو په جريان کي تاسو په دي رابطه ددوي څه اشاره احساس کړه ؟

ځواب : شوروي اتحاد نه البته دروسي فدراسيون دجمهوررئيس مرستيال ښاغلي روتسکوي اصولاً داومنله چي دافغاني مجاهدينو دغه غوښتنه رواده ، خومرکزي حکومت زموږ دغه غوښتنه په وروستي ورځ ومنله،کله چي موږ هغوي ته دنه منلو په صورت کي دبيرته ستنيدو اخطار ورکړ .

پوښتنه : ستاسو په نظر په اوسني مرحله کي نړيوال اسلامي تحريکونه دافغان مجاهدينو لپاره څه رول لوبولي شي ؟

ځواب : يقيناً ! پخواهم دافغانستان په جهاد کي نړيوالو اسلامي تنظيمونو ستر رول درلود ، زموږ هيله ده چي دمجاهدينو په يووالي کی ددوي هڅي نتيجه ورکړي دافغانستان په ولس اومجاهدينو داسلامي تحريکونو زموږ دجهاد حمايت او تائيد په اثر زيات ښه اثر غورځولي دي .

پوښتنه : داسلامي کنفرانس تنظيم په رابطه ستاسو په نظر بايد داقتدار دانتقال په مرحله کي دځينو اسلامي هيوادونو يو شمير پوځيان په افغانستان کي وي ؟

ځواب : زما په نظر خو که پوځي ټولګي چي امن او سوله وساتي لازم نه ګڼم ، البته دځينو فني امورو اويا دعبوري ورځو لپاره څه پوځي ماهرينو ته ضرورت پيدا کيداي شي ،خوددي موضوع په اړه پريکړه دحالاتو اووضعي له دقيقي مطالعي وروسته کيداي شي .

پوښتنه : دراتلونکي افغانستان اوپاکستان ترمنځ څه ډول اړيکي پيش بيني کوي ؟

ځواب : دپاکستان ولس اوحکومت دافغان جهاد لپاره نه هيريدونکي خدمتونه کړي دي ، چي افغانان به يي دتل لپاره په ياد ولري .

دپاکستان اوافغانستان ترمنځ داسي روابط او اړيکي دي چي نور په نړي کي داسي دوه هيوادونه نه شي موندل کيداي ، دافغان جهاد په دوران کي دغه روابط نور هم ژور اوټينګ شول اويوله بله يي نور هم ښه سره وپيژندل ، اوس دافغان ولس اوپاکستاني وروڼو ترمنځ اړيکي ډيري دوستانه اوژوري دي ، داوس په پرتله راتلونکي روابط بايد اټکل شي نن دافغانستان اوپاکستان ګټي سره شريکي دي ، زما په نظر دافغانستان په بيا ودانولو کي پاکستاني ماهرين اومشاورين ډير ستر رول درلودلي شي ، اوزما خودارايه ده

> دپاکستان اوافغانستان ترمنح داسي روابط او اريکي دي چي نور په نري کي داسي دوه هيوادونه نه شي موندل کيداي . دافغان جهاد په دوران کي دغه روابط نور هم ژور اوتينګ شول ،

چي په هر څه کي موږ پاکستاني ماهرينو او ولس ته ترجيح ورکړو او له دوي نه مرسته ترلاسه کړو

تاریخ نباید تکرار گردد

حبیب الله

یکصدوپنجاه سال قبل ملت پرافتخار افغان در برابر بزرگترین قدرت استعماری آن وقت قرارگرفت ودر میدان نبرد ثابت نمود که نصرت الهی ضرب مؤمن را آنقدر پر هیبت و سنگین میسازد که عامل تفوق اسلحه دشمن از بین رود . بناءً استعمار انگلیس نه تنها در دره های افغانستان بزانو در آمد بلکه زنجیر آن در حلقه ای ضربه خورد که بعداز شکست در افغانستان ساحه نفوذ آن روز بروز کمترشده رفت ومستعمرات انگلیس یکی پی دیگری به استقلال رسیدند . دولت انگلیس بتدریج مستعمرات ٤٥٠ ملیون نفری خود را از دست داد . گفتنی های جالب در جنگ افغان وانگلیس شاید آن باشد که برخی ازرهبران انگلیس میگفتند : « اشغال نظامی افغانستان از طرف قشون انگلیس آنقدر دوام میکند که ملت افغانستان به اطاعت انگلستان عادت گیرد واز قدرت امپراطوری بکلی مطلع شود .»

ولی بعضی دیگر از این هم پیش رفته ومیگفتند :« اشغال نظامي افغانستان باید ابدي وجاویداني باشد تا دنیا عادت بگیرد که قدرت ما در افغانستان پایدار وجاوداني است .»

در حالیکه درهمین زمان افغانها انگلیسهارا « سگهایی بي عقیده» میدانستند .از همین رو مردم افغانستان از دریچه جهاد في سبیل الله وارد معرکه شدند ، تن دادند وتسلیم نشدند .

دستار پر غرور این مؤمنان پستي ندیده در جنگ سخت وخونین پائین نیامد وبه سرداران لجام گسیخته امپراطوري نهماندند که اینجا افغانستان است ! اینجا استعمار نمیتواند پایدار وجاوداني بماند . اینجا اشیانه عقابان بلند پرواز است که نمیتواند بـه طاعـت زورگویان عادت گیرد .

بعدااز جنگهاي سخت وخونین بود که انگلیسها گفته هاي خود را اصلاح نموده طوریکه لارداکلند گورنر جنرال هند برتانوي به قوماندانی عمومي اردوي هندوستان چنین نوشت : « از آغاز اشغال کابل اختلال در کشور موجود بود . از سال ١٨٤١ در کابل وقندهار این اختلال شدت یافت . این انقلاب که باعث وقایع اسف انگیز وبالاخره سبب تباهي وکشتار انگلیسها گردید . في الواقع چنان حادثه ملامت باریست که در تاریخ هندوستان (یعني تاریخ استعمار انگلیس) مثال ندارد . این همه حوادث ازمخالفت عمومي ملت افغانستان سرچشمه میگرفت که به مقابل مامتحد شدند ، واین جنگ شکل یك جنگ ملي ومذهبي بخود گرفت . این حوادث باید ما را به چنین نتیجه ناگزیر برساند که اگر ماباز افغانستان رااشغال هم کنیم ، این کشور هیچگا در مقابل یك متجاوز غربي مقوي مانه بلکه عامل تضعیف ماخواهد گردید . پس پالیسي پیشروي انگلیس در افغانستان باید بکلي مطرود و معدوم تلقي گردد . »

ولي خیلي ها بعداز انگلیس هواي تسخیر افغانستان بر سر روسها زد ، روسها بدون اینکه از شکست ننگین استعمار انگلیس درس عبرت گیرند جهت اشغال افغانستان گام به پیش نهادند . اینك اینبار افغانها عوض « سگهاي بي عقیده » خرسهاي قطبي را تحت شعار انترناسونالیسم پرولتاریایي در کشور خویش یافتند بناءً از هر منبر صدا بلند شد . بپا خیزید بنام خدا «ج» وجهاد کنید در راه خدا «ج» ، زمانیکه بار دیگرملت افغان از در یچه جهاد في سبیل الله وارد میدان شد ستارۀ اقبال روس غروب نمود وبخت ضرب کمونیست شوروي برگشت

،روسها به شکست مسخره تر از انگلیس مواجه گردیدند طوریکه امپراطوري سرخ، زردرنگ گشته نه تنها مستعمرات خویش را ازدست داد بلکه در داخل سرحدات خاك خود مصئون نماند . بحرانیکه شوروي را فرا گرفته عمیق تر از آنست که رویش صحبت میشود و ذلت ورسوایي که شوروي در پیش دارد فرا ختر از آنست که فعلاً تصور میشود .

اینك اینبار افغانها عوض « سگهاي بي عقیده » خرسهاي قطبي را تحت شعار انترناسونالیسم پرولتاریایي در کشور خویش یافتند بناءً از هر منبر صدا بلند شد . بپا خیزید بنام خدا «ج» وجهاد کنید در راه خدا «ج»

به هرحال آنچه که تاریخ ثابت نموده اینست که ملت افغانستان زمانیکه به جهاد في سبیل الله کمر همت بسته دشمن را در نبرد رویاروي به شکست ،رسوایي وذلت کشانده است . واین همان چیزیست که برآن میتون بالید وافتخار نمود . ولي آنچه که با تمام نیرو بایداز تکرار آن جلوگیري نمود تشکیل حکومت به سرگردگي سران محافظه کار ، غیر انقلابی ویا انقلابیوني نیمه راه است . از دست چنین رهبران بوده که ملت فاتح ما در میزمذاکرات به دشمن مغلوب تسلیم شده وزیر بار شرایط دشمن شکست خورده قرار گرفته وبدین ترتیب بعداز شکست دشمن ملت ما اسیر مانده وخون شهیدان ما به هدر رفته است ودشمن توانسته بصورت غیر مستقیم از طریق رهبران محافظه کار وغیر انقلابي برملت مافرمان رانده وتوسط آنها از منافع استعماري خویش حراست نموده است .

براي اینکه بتوانیم از تکرار تاریخ جلوگیري نمایم ونه گذاریم ملت فاتح ما در دوران گذاراز جنگ به صلح اسیر دشمن شکست خورده گردد یکبار لازم است به گذشته ها توجه کنیم وتاریخ تلخ گذشته رابیاد آوریم :

عساکر انگلیس در اپریل ۱۸۳٦ داخل قندهار شدند ودر ۸ مي مراسم تاجپوشي شاه شجاع برگزار گردید . ودماه بعداز تاجپوشي لشکر انگلیس پاشاه شجاع یکجا بطرف کابل حرکت نمودند در حالیکه در مسیر راه قندهار کابل مردم برضد لشکر انگلیسي مقاومت مینمودند . امیر دوست محمد خان تمام عساکر خود را با ساز وبرگ جنگي بحال اماده باش در ارغندي گذاشته وخود از راه کوتل اوني بطرف بامیان وخلم فرار نمود . در خلم مردم خواهان توقف امیر شدند وخواستند جهت جنگیدن بادشمن قوا جمع کنند. ولي چون امیر بر نیروي مردم خود باور نداشت و به ترحم قدرت هاي بزرگ چشم دوخته بود لذا خواست مردم را رد نموده وبه بخارا پناهنده شد . در اگست ۱۸۳۹ عساکر امیر در ارغنده از شاه شجاع وانگلیس ها استقبال نمودند وشاه شجاع باهمراهي آنان وارد کابل شد . در سال اول پادشاهي باردوم شاه شجاع تنها مردمیکه در مسیر راه عبور لشکر انگلیس ونقاط نزدیك تماس با آنها سکونت داشتند دست به قیام مسلحانه زدند ولي بتدریج مردم از ماهیت شاه شجاع آگاه میشدند لذا آهسته آهسته ساحه مقاومت ضد انگلیسي وسعت میافت .

امیر دوست محمد خان که در بخارا از سخت گیري نصرالله خان بجان رسیده بود در تابستان ۱۸٤۰ ازبخارا فرار نموده وارد قندز شد . میر مراد بیگ خان والي تخار از دوست محمد خان پذیرایي نمود وپنج هزار سوار کار به قصد جهاد اماده کرد ، میرولي بیگ والي خلم نیز پنج هزار دیگر برآن افزود .

بدین ترتیب لشکر ده هزار نفري از سوار کاران ازبکي درخدمت امیر جهت استرداد استقلال افغانستان قرار گرفت . چون وسایل جنگي این لشکر در برابر وسایل لشکر انگلیس بسیار ساده وپیش پا افتاده بود بناءً در جنگ با قشون انگلیس شکست خورد . بعداز شکست این لشکر امیر به ایبك وبعداز ان به تاشترغان رفت واز جنگ دست برداشت . درین زمان به امیر خبر قیام مردم نجراب وکاپیسا رسید . امیر باقشون داوطلب به استقامت کوهستان حرکت نمود در حالیکه انگلیسها قبلاً قشون تازه دم خود را جهت خاموش ساختن مردم کاپیسا ونجراب فرستاده بودند .

زمانیکه امیر به نجراب رسید مردم سابقه وي را فراموش نموده واز وي بحیث رهبر ملي پذیرایي کردند واینکه امیر فراري که زیر فشار ، توهین وتحقیر نصرالله خان مؤقتاً انقلابي شده بود پیشاپیش هزاران نفر مجاهد سریکف بحرکت افتاد ومردم مابه ناحق یکبار دیگر شروع به « آزمودن آزموده شده » کردند .

در ۲ نوامبر ۱۸٤۰ سپاه مجاهدین در پروان بر قواي دشمن حمله کردند سرکندك سواز وي را تباه وچندین نفر افسر انگلیس را زخمي وکشته در میدان انداختند .

باشنیدن این شکست مکناتن در صدد گشایش درمذاکره ومصالحه با امیر دوست محمد خان برامد ولي مجاهدین شمشیر میزدند و پیش میرفتند . چون حملات مجاهدین قاطع وبرق آسا بود لذا انگلیسها بزودي درك نمودند که در برابر لشکر فدائیان اسلام نمیتوانند جنگ را تا آخر ادامه دهند بناءً باید موضوع را از طریق صلح وسازش حل وفصل کنند . ولي این همه تردد ، دودلي وعقب گرد انگلیسها توسط حرکت بزدلانه ، غیر شرافتمندانه وناجوانمردانه امیر دوست محمد خان از بین رفت ومؤقتاً مورال انگلیسها تقویت شده ودوباره موضع متعرضانه گرفتند .

در وقتیکه عقابان بلند پرواز دامنه هاي هندوکش در افق کامیابي بال وپر میزدند ودشمن سراسیمه شده بود ناگهان امیر دوست محمد خان این واحد قیاسي جبن وبزدلي از صف مجاهدین ناپدید گشت . امیربه سرعت از بیراهه به سمت جنوب در حرکت شده وبا خود سه نفر داشت . محمد افضل خان پسر امیر که با مجاهدین در سنگر جهاد قرار داشت نیز از فرار پدر خود خبر نبود . امیر بدون صحبت اسب میدواند وزمانیکه به قلعه دشت قلعه حاجي رسید به دو نفر از همراهان خود گفت شما بروید واز شهر کابل سامان سفر خریده بیاورید، من عزم دارد براي ترتیب قوا به پکتیا بروم . بعداز آنکه دو نفر مذکور از نظر دور شدند امیر با سلطان محمد خان معتمد خود اسپان را قمچین نموده به سرعت به استقامت شهر کابل در حرکت شدند . در عصر روز چهارم نوامبر . ۱۸۴۰ امیر وارد دروازه بالاحصار شهر کابل گردید . زمانیکه مکناتن با گارد محافظ خود از هواخوري بر گشته به عمارت خود رسید سلطان محمد به امرامیر پیش رفت وبه مکناتن گفت که :« امیر دوست محمد خان رسید » این خبر به اندازه غیر مترقبه بود که مکناتن به تعجب افتاد وگفت :« بالشکر؟» سلطان محمد جواب داد که « نخیر!» . در همین لحظه امیر دوست محمد خان رسید ومکناتن اورا دید . هردو از اسپ فرود آمدند ودست دادند . هردوبه عمارتي رفتند که امیر خود آباد کرده بود وبا نهایت بي همتي وپستي آنرا به دشمن گذاشته بود . امیر قبل از آنکه مذاکره آغاز شود به رسم غلامان فرومایه شمشیر از کمر کشود وبدشمن تسلیم کرد . مکناتن شمشیر را گرفته وفاتحانه گفت : « امیر صاحب ! شما هندوستان میروید.» امیر مطیعانه جواب داد که :« حالا که نزد شما آمده ام هرچه بگوئید مي پذیرم .» مکناتن گفت :«سردار محمد افضل خان پسر شما با سپاه ماسرگرم جنـــگ اســت برایش بنویسید که دست از جنگ کشیده نزد شما بیاید .» امیر چاقووعینك خود را بدست سواري بطریق نشاني نزد محمد افضل خان فرستاد وافضل خان نیز با دیدن نشاني پدر حرمت دین وطن را زیر پا گذاشته بسوي پدر شتافت . مجاهدین کاپیسا وپروان که در عین فتح وغلبه بر دشمن از ناپدید شدن امیر وبعداً تسلیم شدن وي به انگلیس شنیدند در حیرت فرورفتند ولي حوصله از دست نداده وبه جهاد ادامه دادند ودشمن رایکي پشت دیگري از سر راه پیشرفت خود برداشتند .

دامنه مقاومت ضد انگلیسي درسال ۱۸۴۱ بسیارو سیع شد درین سال در نقاط مختلف افغانستان چون زمینداور ، گرشك ، قندهار ،فوشنج ، قلات ، غزني ، کوهدامن ، کوهستا ن ،زرمت ، خورد کابل ، تیزین وخیبر مردم بر ضد قواي فرنگي شوریدند ودشمن زیر ضربات شدید قرار گرفت . بتدریج تمام ملت برضد دشمن برخاست وهزاران مجاهد در کوبیدن دشمن قهرمانانه گرفتند .

بالاخره در اول نوامبر سال ۱۸۴۱ مجلس رهبران مجاهدین در کابل تشکیل گردید آنان جهت وارسي امور جهادي شوراي دوازده نفري بوجود آوردند .رئیس این شورا سردار محمد زمانخان برادر زاده امیر دوست محمد خان تعیین گردید وامین الله لوگري را بیحث نائب وي مؤظف ساختند . چون رئیس مجلس با دونفر اعضاي مجلس شورا (محمد عثمان خان وخانشرین خان جوانشیر) خواهان روش نرمتر علیه انگلیس بودند لذا اعضاي مجلس شورا بر امین الله خان لوگري تکیه نمودند ودر مجلس اول نوامبر فیصله کردند که دوم نوامبر قیام عمومي علیه دشمن راآغاز کنند . مطابق پروگرام تمام بخشهاي جهاد به فعالیت آغاز نمودندو بسرعت

عساکر انگلیس در اپریل ۱۸۳۹ داخل قندهار شدند ودر ۸ مي مراسم تاجپوشي شاه شجاع برگزار گردید . دوماه بعداز تاجپوشي لشکر انگلیس باشاه شجاع یکجا بطرف کابل حرکت نمودند درحالیکه در مسیر راه قندهار کابل مردم برضد لشکر انگلیسي مقاومت مینمودند .

نيروي غير قابل تصور در شهر كابل جمع شد . سيل مجاهدين بسوي رهايشگاه الكساندر برنس سرازير شد .محافظين برنس آتش كشودند كه در جريان آتش قبل از همه هاشم كاه فروش داخل سراي برنس شد ، در حاليكه در داخل شدن در تعمير برنس خضرخان كوتوال وناظر علي محمد از همه سبقت جستند . برنس كه با خضر خان وعلي محمد روبرو شد چشمان خود را با دستمال بسته نمود آنان سروي را از تنه جدا نموده ودرچوك كابل به نمايش اويختند . منازل انگليسها در كابل آتش زده شد وعده ي زياد اسير ، زخمي وكشته شدند . در جمله اسيران جنرال كمپبل انگليسي نيز شامل بود كه از ترس جان به آواز بلند كلمه ميخواند تا اورا ازكشتن معاف نمودن . مكناتن كه ذبح شدن گوسفندان انگليسي رابدست شيرمردان افغاني ديد با ترس ولرزه وبسرعت از شهر به قشله بي بي مهرو فرار نمود .

شاه شجاع جهت خاموش نمودن مردم بپاخاسته پسر خود تيمور را به شهر فرستاد تيمور وقتيكه نزد مردم رفت وخشونت قواي مردم را ديد در جهت آنان قرار گرفته ومردم را براي نابودي دشمن دعوت نمود وبدين ترتيب خود را از خطر نجات داد . وقتيكه شعله هاي انقلاب فروزان شد تمام عمله افغاني شاه شجاع در بار را ترك گفته در صف مردم قرار گرفتند . بعدها ۷۵۰ زن منازل خود را در بالا حصار ترك نموده به شهر كابل رفتند . ملازمين افغاني كه براي انگليسها خدمت مينمودند وظايف خود را ترك كردند وآنانيكه در خدمت ماندند وظايف محوله از طرف مجاهدين رابـخوبي انجام ميدادند .

بدين ترتيب درظرف شش روز يعني تاهفتم نوامبر دشمن در دونقطه در داخل بالاحصار وقشله بزرگ بي بي مهرو تحت محاصره قرار گرفت . در چنين وقت سپه سالار اردوي انگليسي تخليه كابل وعقب نشيني به جلال اباد را پيشنهاد كرد ولي راه قندهار و جلال آباد نابود شد انگليسهااز بالاحصار كابل در صدد تسخير قلعه بي بي مهرو شدند كه در نتيجه مقاومت جانبازانه، ۵۰ نفر مجاهدين قواي حمله آور انگليــس شكست خورده واز

> در ۲٤ نوامبر جنرال الفنتن بعداز انكه مهارت مجاهدين افغان را در جنگ امتحان كرد به مكناتن پيشنهاد نمود كه بايد با افغانها مصالحه نمايد . در ۲۵ نوامبر مكناتن با نماينده نواب محمد زمان خان داخل مذاكره شد .

مكناتن نه پذيرفت ومنتظر كمك از قندهار ،غزني ،جلال آباد و هندوستان بود . بناءً افسران بزرگ بيشنهاد نمودند تاقشله بي بي مهرو را ترك نموده وهمه در بالاحصار جمع شوند تا زمستان ختم شده وقواي امدادي از هندوستان برسد .

درجريان انتظار مكناتن به چال وفريب وتوطئه فكر نموده به توليد نفاق وخصومت هاي داخلي در افغانستان دست زد . وازهمين راه جاسوسي بود كه توانست عبدالله خان اچكزيي را توسط عبدالعزيز در ميدان جنگ بي بي مهرو از پشت سر به گلوله بزند وهم توسط محمد الله ،مير مسجدي خان را در بستر بيماري مسموم نموده وتوسط پاينده كاكري وزيراكبر خان را در جلال آباد با گلوله زخمي سازد ولي تعداد چنين خائنين ملي كه قهرمانان جهاد را بخاطر خدمت انگليسي به شهادت برساند در حدي ناچيز بود كه از عده انگشت شمار تجاوز نموده بناء چنين فعاليت تخريب كارانه انگليس نه تنها حلقه محاصره راضعيف نساخت بلكه مردم را درجهت راندن دشمن مصمم ترساختند .

بعداز آنكه قواي امدادي دشمن در طول تسخير قلعه عاجز شدند اين جنگ مورال ضعيف دشمن را از زير پرده اسلحه برتر بيرون كشيد طوريكه زخم هاي كاري ضرب مجاهدين درآن پنهان نمي شد .بالاخره در ۱۲ نوامبر ۱۸٤۱ قشون انگليس جهت تسخير قلعه بي بي مهروعزم راسخ نموده . اينبار در مقابل حمله دشمن يكهزار مجاهد كوهستاني به رهبري مير مسجدي خان كه دربستر بيماري افتاده بود قرار گرفتند وآنا ن حق دين وناموس وطن را مردانه وار ادا نموده از پيشروي دشمن جلوگيري كردند تا اينكه ده هزار مجاهد ديگر به كمك رسيدند . درهمين جنگ بود كه عبدالله اچكزايي از پشت سر گلوله خورد وبه شهادت رسيد . بعداز اين جنگ قوت قلب انگليسها از بين رفت ودر صدد مفاهمه بارهبران انقلاب شدند تابراي خود را ه نجات بيابند . در ۲۳ نوامبر مجاهدين بر قواي انگليس در بي بي مهرو ريختند دگروال شلتن باقواي خود در هم شكست وتوپخانه انگليس بدست مجاهدين افتاد . انگليسها در حال فرار بزمين مي غلتيدند وبدست مجاهدين زخمي وكشته ميشدند . جنرال اقتن كه ناظر صحنه بود شخصاً بخاطر بلند بردن مورال لشكر به صحنه آمد وبراي اعاده

نظم وترتيب سپاه فراري قوماندە داد ولي سپاه شكست خوردە چنان معنويات خود را از دست دادە بود كه قوماندە جنرال خود را ناديدە گرفت . درين وقت جنرال نزد مكناتن آمد وگفت: « جناب سفير ملاحظه كنيد كه من به قشون خود امر راست ميدهم وايشان به چپ ميروند . »

در ٢٤ نوامبر جنرال الفنتن بعداز انكه مهارت مجاهدين افغان را در جنگ امتحان كرد به مكناتن پيشنهاد نمود كه بايد با افغانها مصالحه نمايد . در ٢٥ نوامبر مكناتن با نمايندە نواب محمد زمان خان داخل مذاكرە شد . نمايندە در جريان صحبت گفت :« شما بعداز جنگ ما ضعف خود را درك كرديد . بناءً اردوي انگليس بايد كابل را ترك گفته وسپاه سيل از جلال آباد به هندوستان مراجعت نمايد وهم شاه شجاع با خاندانش به ملت سپردە شود . » مكناتن نه پذيرفت ونمايندە(سلطان محمد) مذاكرات را قطع نمود .

بعداً مكناتن بارديگر با رهبران مجاهدين تماس گرفت وجهت تخليه افغانستان متن قرار دادي را نزد مجاهدين

محاصرە شدە در اضطراب نگهداشته شدە طوريكه هر آن سرومال خود را در چنگ مجاهدين ميديدند .

بعداز امضاء قرار داد مكناتن تصور نمود كه باقرار داد توانسته فرصتي براي طرح شيطاني خود بيابد لذا در تلاش شد تااز فرصت استفادە اعظمي نمايد تابتواند با بوجود آوردن نفاق بين مجاهدين هم از عملي شدن قرار داد جلوگيري كند وهم بر عمر موجوديت خود در كابل بيافزايد تا درزمان مناسب قواي كمكي از هندوستان برسد . مكناتن جهت ايجاد سؤتفاهمات بين مجاهدين با گروپ هاي مختلف مجاهدين مخفيانه وجدا گانه ميديد وميخواست با هر گروپ قرار داد جداگانه امضاء نمايد تا از طريق اين قرار داد هاي جداگانه قرار داد اصلي را غير عملي وبي اعتبار سازد .در ين ملاقات هاي مخفي به سران مجاهدين مقامات بلند دولتي وپول پيشكش ميشد . انگليسها اگر از يكطرف باوزير اكبر خان ميديدند وتلاش داشتند تا امضأيش را بروي قرار دادي بگيرند از طرف ديگر با امين الله خــان

انگليسها بود كه مكناتن خواست با وزير اكبر خان ملاقات نمايد تا از طريق وي قرار داد امضاء شدە را كه طبق آن اردوي انگليس بايد با شرمساري افغانستان را ترك ميگفت باطل سازد . درهمين ملاقات بود كه وزير اكبر خان ازمكاري وفتنه گري مكناتن پردە برداشت ودر بارە مذاكرات مخفي مكناتن با نواب محمد زمانخان وامين الله خان لوگري به تفصيل صحبت نمود ودو رويي مكناتن را طوري مستند به اثبات رسانيد كه مكناتن لاجواب ماند .زمانيكه مكناتن سكوت نمود وزير اكبر خان گفت :بعداز اين مانميتوانيم به هيچ وعدە ومعاهدە شما اطمينان كنيم ، مگر به يك شكل وآن اينكه ما خود شما را گروگان بگيريم ونگهداريم تاقشون شما از افغانستان خارج شوند ، آنگاه ما شما را به هندوستان خواهيم فرستاد .

درين ملاقات صحبت هاي وزير اكبرخان پانزدە دقيقه طول كشيد چون مكناتن جواب نداشت لذا وزير اكبر خان گفت : بهتر اينست كه شما با ما باشيد تا در كابل به يك نتيجه برسيم . درين وقت امر گرفتاري مكناتن واعضاي معيني اش راصادر نمود واز همه پيشتر خودش دست مكناتن را گرفت وبسوي كابل كشيد . چون مكناتن مقاومت نمود سردار سلطان احمد خان دست ديگر وي را گرفت درين گير ودار لارنس توسط محمد شاه خان ، تريور بواسط دوست محمد خان وميكنزي بواسطه غلام محي الدين خان خلع سلاح شدند . اين عمليات با خونسردي در چند دقيقه به انجام رسيد. گرچه افغانها ميخواستند انگليسها را بشكل گروگان باخود به كابل برند ولي چون تريور ومكناتن مقاومت ميكردند به نسبت نزديكي قواي انگليسي به ناچار آنها را

در طي يك هفته دشمن منزل به منزل توپخانه ، اسلحه ،عسكر وافسر خود را از دست دادە ميرفت تا بالاخرە يك نفر از جمله هفته دونيم هزار نفر انگليسي زدە وزخمي امازندە به جلال آباد رسيد وخبر شكست تاريخي سپاه انگليس را به جنرال سيل رساند .

فرستاد ولي در عوض مجاهدين شرايط خود را جهت خارج شدن قواي انگليسي به مكناتن خبر دادندوبالاخرە قرار داد تحت شرايط مطرح شدە مجاهدين به امضاء رسيد . قابل ياد آوري است كه در طول اين گفت وشنيد ها هرگز حلقه محاصرە دشمن ضعيف ساخته نشد .بر خلاف دشمن

لوگري ديدە واز وي خواهان امضا قرارداد جداگانه شدند . چيزيكه صداقت وجوانمردي آن رهبران مجاهدين را به اثبات ميرساند اينست كه تمام حركت هاي سري وتلاشهاي انگليسها راعليه ملت افغان به يكديگر خبر ميدادند ودر طرد دشمن يكدل بودند .

در جريان همين فعاليت هاي پشت پردە

کشتند . در گیر ودار گروگان گیري بود که عمداً به لارنس موقع قرار داده شد تا جریان جلسه را بدون کم وکاست به انگلیسها خبر بدهد .

در ٦ جنوري ١٨٤٢ اردوي انگلیس از کابل بسوي جلال آباد حرکت نمود در حالیکه قواي جنرال سیل در جلال آباد امادگي جنگ میگرفت . مجلس رهبران مجاهدین بخوبي میدانستند که اگر قواي جنرال الفنتن باقواي جنرال سیل یکجا گردد وقواي جنرال پالك از پشاور وقواي جنرال نات از قندهار به کابل سرازیر شود جنگ از نو آغاز خواهد شد لذا مجلس رهبران به محمد اکبرخان ومحمد شاه خان غلجایي اختیار داد تانگذارد قواي الفنتن به قواي جلال آباد با اسلحه وجبه خانه خود بپیوندد . سردار اکبر خان سعي نمود تا جنرال الفنتن راقانع سازد که جنرال سیل را قبل از رسیدنش به جلال آباد بسوي پشاور حرکت بدهد اما ممکن نشد .سردار خواست اسلحه وجبه خانه قواي الفنتن راقبل از ورود به جلال آباد بگیرد البته جنرال قبول نمیکرد . هم چنین سردار سعي کرد تا جهت موافقه نهایي با انگلیس یکعده افسران بزرگ انگلیسي را در دست داشته باشد ولي این خواهش نیز بدون جنگ میسر نبود . لذا حملات چریکي افغانها شروع گردید ومقابلتاً قواي انگلیس به مدافعه پرداخت . در طي یك هفته دشمن منزل به منزل توپخانه ، اسلحه ،عسکر وافسر خود را از دست داده میرفت تا بالاخره یك نفر از جمله هفته دونیم هزار نفر انگلیسي زده وزخمي امازنده به جلال آباد رسید وخبر شکست تاریخي سپاه انگلیس را به جنرال سیل رساند .

خبر شکست وتباهي لشکر امپراطوري سبب برطرف نمودن گورنر جنرال هند گردید ، لارد اکلند از مقامش معزول وبجایش شخصي دیگري بنام ایلنبرو بحیث گورنر جنرال هند مقرر گردید . ایلنبرو با درس گیري از لشکر گم شده انگلیسي در افغانستان نخواست اهداف استعماري را با قواي نظامي تعقیب کند لذا امیر دوست محمد خان را در کلکته نزد خود خواست وباوي به مذاکره پرداخت . امیر دوست محمد خان که داراي شخصیت ضعیف وبدون مقاومت بود در جریان صحبت با گورنر جنرال هند تمام شرایط دشمن شکست

امیردوست محمد خان را با تمام خانواده اش در افغانستان بالاي انگلیسها توسط قرار داد ١١ دسمبر ١٩٤١ تحمیل کرده بود واینك سه صد نفر انگلیسي را اسیر در دست داشت وهم دشمن ٤٠ هزار کشته در میدان جنگ بجا گذاشته وچند هزار دیگر در دام افتیده بودند.

امیربعداز قبول شرایط دشمن عینك وقطعي نصوار خود را بنام وزیراکبر خان بحیث نشاني فرستاد ، وزیر اکبر خان با وجود اینکه سنگیني قرارداد امیر با

امیر دوست محمد خان زماني به شرایط دشمن تسلیم شد که مردم افغانستان قبلاً با نوك شمشیر اعاده امیردوست محمد خان را با تمام خانواده اش در افغانستان بالاي انگلیسها توسط قرار داد ١١ دسمبر ١٩٤١ تحمیل کرده بود واینك سه صد نفر انگلیسي را اسیر در دست داشت

خورده را قبول نمود . الینبرو از دوست محمد خان خواست تا به وزیر اکبر خان خبر بدهد که وي با قشون افغاني از جلال آباد به تاشقرغان برود وهم چنین تمام رهبران اردوي افغاني را به پراکنده شدن وادارد ، براي اینکه سپاه انگلیس از قندهار ، پشاور وجلال آباد بدون مزاحمت مردم افغانستان یکبار به کابل رسیده وبا حفظ پر ستیج امپراطوري وگرفتن اسراي انگلیسي بدون جنگ از افغانستان خارج شوند ودر عوض امیر دوست محمد خان با ١٥٠ یکصدوپنجاه نفر اعضاي خانواده خود از هندوستان براي اشغال تاج وتخت افغانستان حرکت کند .

امیر دوست محمد خان زماني به شرایط دشمن تسلیم شد که مردم افغانستان قبلاً با نوك شمشیر اعاده

انگلیس وخساراتیکه از این ناحیه متوجه حیثیت افغانها بود میدانست ولي از اوامر پدر اطاعت نمود وتصمیم گرفت تاکشیدن خانواده اش از چنگ انگلیس فشار مردم را بر سرانگلیسها کم سازد که انگلیسها به سهولت بتوانند به کابل برسند . ولي عملاً در چنین جهت گام گذاشتن کار ساده نبود وزیر اکبر خان شخصاً به انگلیسها ي که در جلال آباد بودند فهماند که اگر من دفعتاً در جهت خواست شما عمل کنم چنان فتنه برپا خواهد شد که دفع آن مشکل خواهد بود .

اولاً غازیان وسرداران کابل در کشتن من صرفه نخواهند کرد .

ثانیاً قید یان انگلیسي از دم تیغ خواهندگذاشت . ثالثاً اینکه یك نفر از قواي انگلیس زنده واپس نخواهد رفت .

وزیر اکبر خان براي مدتي باعده از سران

مجاهدين مشغول مفاهمه بود تا بالاخره با استفاده از شخصيت جهادي خود واعتماديكه مردم بروي داشتند سران مجاهدين رابه قبول نقشه خود متقاعد ساختند وبدين ترتيب وزيراكبر خان توانست طبق هدايت پدر عمل نمايد راه ورود انگليسها بازگذاشته شد وآنها بدون مانع وارد كابل شدند . بدين ترتيب آنچه را كه امپراطوري انگليس نتوانـــست در جريان جنگ بدست آورد از طريق امير دوست محمد خان بخوبي صاحب شد .

گرچه زندگي بعدي وزير اكبر خان نشان ميدهد كه عقب نشيني وي جنبه تاكتيكي داشته ولي اين تاكتيكي بود كه براستراتژي افغانها اثر گذاشت وزمينه استقلال كامل افغانستان را از بين برد .

وزير اكبر خان ميخواست بدين ترتيب پدر وخانواده خود را از چنگ انگليس ها برهاند وي از اخطار انگليس مبني براينكه اگر راه ورود انگليسها به كابل را باز نه گذارد آنان دوست محمد خان را با تمام اعضاي خانواده اش به انگلستان خواهند

در شرايط كنوني روسها در سازش با امريكا خواهان بوجود آوردن حكومت دوست محمدخاني است ،حكومتي كه ظاهرش مربوط ملت وباطنش مزدور واجرا كننده نقشه هاي دشمن باشد لذا ملت بايد هوشياري خود را حفظ كند

فرستاد وانگليسها مكلف نيستند كه درآنجا در رابطه با زندگي خانواده اش اصول زندگي اسلامي رامراعات كنند در چنين موقع بود كه وزير اكبر خان وهمرزمانش فراموش نمودند كه انگليسها اگر نميتوانند در رابطه با يك خانواده مسلمان اصول اسلامي را مراعات كنند سه

در وقتيكه عقابان بلند پرواز دامنه هاي هندوكش در افق كامـيابي بال وپر مـيزدند ودشمن سراسيمه شـده بود ناگهان امير دوست محمد خان اين واحد قياسي جبن وبزدلي از صف مجاهدين ناپديد گشت .

صد نفر افسر انگليسي نيروي نيست كه آنرا ناديده بگيرند . درين وقت در برابر هر عضو فاميل وزير اكبر خان دونفر افسر انگليس در چنگ افغانها بود .

زندگي بعدي وزيراكبر خان هرگونه فكر دررابطه با سازش وتسليمي وي به انگليسها را مردود ميشمارد وي در دربار امير يگانه شخصيتي بود كه نقطه وحدت ملي وخار چشم انگليس بود . درزندگي كوتاه خود تلاش زياد نمود تا سرزمين هاي از دست رفته را از چنگ انگليسها آزاد وسران مجاهدين را از گزند امير دور نگه دارد . ولي امارت ملت مجاهد چيزي نبود كه به شخصيتي چون امير دوست محمد خان گذاشته شود چرا كه مجاهدين اهدافي وامير اهدافي از خود داشت واين دو هدف باهم درتضاد قرار داشتند تنها كسيكه جلو تحقق اهداف انگليسي امير را ميتوانست بگيرد وزير اكبر خان بود كه بعداز مسموم شدن وي راه چنين عمل باز شد وامير ديگر در موقعيتي نبود كه رهبران مجاهدين به تنها يي وبدون تشكيلات باوي به مقابله برميخاستند لذا امير توانست در مدت كم رهبران مجاهدين را شهيد ، زنداني وفراري بسازد واز اينطريق راه حكومت غير مستقيم انگليس را بر مردم مجاهد وشهيد داده افغانستان هموار سازد .

در شرايط كنوني روسها در سازش با امريكا خواهان بوجود آوردن حكومت دوست محمدخاني است ،حكومتي كه ظاهرش مربوط ملت وباطنش مزدور واجرا كننده نقشه هاي دشمن باشد لذا ملت بايد هوشياري خود را حفظ كند وقوماندانان مجاهدين بايد از مواضع جهادي خود يك قدم عقب نروند وبدين ترتيب با پافشاري روي جهاد مسلحانه از تكرار تاريخ تلخ گذشته جلوگيري نمايند .

آنعده از رهبران مجاهدين كه صادقانه در راه رسيدن به حكومت اسلامي رزميده اند وبه اين هدف خود هنوز وفادار مانده اند بايد بدانند كه هرگونه حركت ناسنجيده ولوتاكتيكي هم باشد در شرايط فعلي ميتواند بر استراتژي آنها تاثير كند وحتي بعضي از اشتباهات آنان ميتواند رسيدن به هدف را ناممكن ساز .

دستار پر غرور اين مؤمنان پستي نديده در جنگ سخت وخونين پائين نيامد وبه سرداران لجام گسيخته امپراطوري فهماندند كه اينجا افغانستان است ! اينجا استعمار نميتواند پايدار وجاوداني بماند اينجا اشيانه عقابان بلند پرواز است كه نميتواند به طاعت زورگويان عادت گيرد .

استانبول یو ځل بیا د اسلامي خلافت د جوړیدو په لور

په ترکیه کی داسلامی فکر درلودونکی سیاستمدار نجم الدین اربکان نوی جوړ کړای شوی گوند « رفاه » دترکیبی په پارلمانی انتخاباتو کی ددریم مقام په گټلو سره نړی دحیرانتیا په سمندر لاهو کـړه ، پـه « ۱۹۶۰ » کـی د

نجم الدین اربکان

« عدنان مندریس » ترنسکورولو وروسته، چی پوځ په سیاست کی کومه لاس وهنه اومداخله پیل کړی هغه تر اوسه په یوه بله بڼه دوام لری .

ددی مداخلی په نتیجه کی د « عدنان مندریس » او « جلال بایار » دیموکراتیک گوند غیرقانوني وباله اودهغوی پر فعالیتونو یی بند یز ولگاوه ، تردی وروسته دديموکراتيک گوند پلویانو دعدالت گوند په نوم یو نوی سیاسی گوند جوړ کړ اوچی کله بیا د « ۱۹۸۰ » کال دسپتمبر په « ۱۲ »مه فوج حکومت رانسکور کړ بیایی دټولو سیاسی گوندونو پر فعالیتونو بندیز ولگاوه ، دعدالت گوند پلویانو سیاسی هڅوته تر آزادی ورکولو وروسته د « مدرلینډ » او « صراط مستقیم » گوند تر نامه لاندی خپل فعالیتونه پیل کړل . ، نجم الدین اربکان هم د پوځی حکومت له وجی په خورا مشکلاتو له دی ستونزو تیر شو، اربکان ترټولو ړومبی په « ۱۹۷۰ » کال کی دملی نظام په نوم یو گوند جوړ کړ چی دزیات اسلامی رحجان له وجی د ۱۹۷۱ کال دمی په « ۲۰ » مه غیرقانوني وبلل شو پر هغه تور داوچی دگوند په کلنی غونډه کی وینا کوونکو دخلافت اوشریعت دبیانافذیدو پر مسئله زور اچولای اوپه غونډه کی سڼځو ځادرونه پر سرکړی دی ، تردی وروسته نجم الدین اربکان «۱۹۷۳ » کال کی دملی سلامت په نوم گوند جوړ کړ ددی گوند اهداف اومرام هماغه ؤ کوم چی دملی نظام گوند وو خود گوند مشرانو احتیاط کاوه چی په څه دول دقانون خلاف ورزی ونشی او سیکولر ستانوته ددی بهانه په لاس ورنشی چی دادقانون پرخلاف ویولی .

په «۱۹۷۳ کال کی « سلامت ملی گوند » په پارلمان کی د «۴۸» چوکیو په گټلو سره ټول حیران کړل ، دحیرانتیا خبره داوه چی گوند په همدی کال کی جوړ شوی وو اودخومیاشتنیو هلو ځلو په نتیجه کی ئی دترکیبی په پارلمان کی نه یوازي دا چی دریم مقام وگاټه بلکی په پارلمان کی توازن هم ددوی لاس ته ورغی ، دپارلمان د« ۴۰۰ » غړوله جملی « ۱۸۵ » تنه دخلق گوند «۱۴۹» دعدالت گوند «۴۸» دسلامت ملی گوند او« ۴۵ » دديموکراتیک گوند غړی وو ، په پارلمان کی هیڅ چاالکثریت نه لاره په دی خاطر د عدالت او خلق گوند ددی پرته چاره نه لرله چی دسلامت ملی او آزادو غړو همکاری لاس ته راوړی په همدی توگه د ۱۹۷۳ په جنوری کی دخلق گوند مشر « ایجیوت » دسلامت ملی گوند په مرسته حکومت جوړ کړ وروسته بیا ځکه چی په قانون کی دسیکولرستی مادو دزیاتوالی اود قبرس په مسئله دد واړوترمنځ اختلاف پیدا شو دا گډ حکومت له مینځه لاړ بیا په ۱۹۷۵ کال کی دعدالت گوند دسلامت ملی گوند په مرسته دوهم گډحکومت جوړ کړ، چی د «۱۹۷۷» کال دجون تر انتخاباتو یی دوام وکړ خود «۱۹۷۷» کال په انتخاباتو کی سلامت ملی گوند ته سخت تاوان ورسید ، دترکیبی مسلمانو خلکو دخلق گوند سره دهغه مرسته ښه ونه بلله اودعدالت گوند ځینو غړو چی داسلامی فکر درلودنکی اود « سعید نوری» پلویان وو دسلامت ملی پرضد هڅی پیل کړی نتیجه دا شوه

چې د «۱۹۷۷» کال په انتخاباتوکې دسلامت ملي گوند «۲٤» چوکی وگټلی په دې ځل هم چا قاطع اکثریت نه وو گټلی په دی خاطر دعدالت گوند سلیمان دیمیریل دسلامت ملي اودقوم پرست ملي حرکت په مرسته حکومت جـوړ کړ.

«۱۹۷۳» څخه د «۱۹۷۸» تر جنوري اوبیا د «۱۹۷۹» له نومبر څخه د «۱۹۸۰» دد ستمبر تر «۱۲» مي چي ټول پنځه کاله کیدل موجوده وه په دی وخت کی داقتدار توازن دسلامت ملي گوند لاس ته ورغلی وو په دی خاطر يي

> په «۱۹۷۳» کال کی « سلامت ملي گوند » په پارلمان کی د «٤۸» چوکیو په گټلو سره ټول حیران کړل ، دحیرانتیا خبره داوه چی گوند په همدی کال کی جوړ شوی وو اودخومیاشتنیو هلو ځلو په نتیجه کی ئی دترکیبی په پارلمان کی نه یوازې دا چی دریم مقام وگاټه بلکی په پارلمان کی توازن هم ددوی لاس ته ورغی ،

خوداځل نجم الدین اربکان حکومت کی گډون ونکړ یواځې یی عدالت گوند ته په پارلمان کی دملاتړ وعده ورکړه په دی وخت کی اربکان سلیمان دیمیریل ته یوجای نماز ، تسبیح اویوه خولی ورکړه او ورسره یی ټینگار وکړ چی زموږ گوند به هر ښه کارکی ستاترڅنگ وی دسلیمان دیمیریل حکومت په دی خاطر چی دعدالت گوند لس تنه د احتجاج په توگه دخلق گوند سره یو ځای شول پنځه میاشتی دوام وکړ د «۱۹۷۸» کال په جنوری کی «ریجیوت» بیا حکومت جوړ کړ چی د «۱۹۷۹» داکتوبرتر میاشتی پوري ئی دوام وکړ داکتوبر په میاشت کی د سنا په انتخاباتو کی دخلق گوند دعدالت گوند په مقابل کی ماته وخوړه او «بلندایجیوت» استعفی ورکړه اود «۱۹۷۹» کال په نومبر کی « دیمیریل » بیا حکومت جوړ کړ ، چی دسلامت ملي اوملي حرکت گوند په مرسته د «۱۹۸۰» کال ددستمبر تر «۱۲» مي ئي دوام وکړ . دسلامت ملي گوند مرسته دخلق اوعدالت گوند سره لومړی له

له دی موقع زیاته استفاده وکړه دسلامت ملي گوند په خپلو مقصدونو کی ترکومه بریالی شوی دهغه پته دلاندینو بدلونونو څخه کولی شو .

دامام خطیب معارس په نوم دمدرسی کار که څه هم چی د «۱۹۰۱» دعدنان مندریس په زمانی کی پیل شوی وو خو یواځی تر «۱۹۷٤» کال پوری «۷۲» مدرسی جوړی شوی دسلامت ملي دقدرت په وخت کی تر «۱۹۷۷» پوری ددی شمیر «۲٤۸» ته ورسید ، په همدی توگه د «۱۹۵۹» کال څخه تر «۱۹٦۹» کال پوری دلوړودینی تعلیماتو پنځه پوهنتونونه جوړ شول خود «۱۹۷۵» او «۱۹۷۷» کال په مینځ کی دری نور وهم فعالیت پیل کړ داهم دیادولو وړ ده چی دترکیبی په پوځ کی ددینی زده کړی پروگرام همدی وخت کی پیل شو په دی وخت کی دترکیبی حاجیانو دشمیر له مخی هم دترکیبی خلکو اسلامی احساسات معلومولی شو ، دخلق گوند په زمانه کی تقریباً دحج مسئله ختمه شوی وه ، خودعدنان مندریس «۱۹۵۰» څخه

وروسته دحاجیانو زیاتیدل پیل شول تردی چی په «۱۹۷٦» کال کی یو لك او «۳۷» زره او په «۱۹۷۷» کال کی «۹۱» زره ترکانو حج وکړ ، په دی دوو کالونوکی زیات حاجیان له ترکیبی وو.

ترکیه اوس ځان یواروپای هیواد گڼی او داسلامی یا شرقی هیوادونو په پرتله یی اړیکی له اروپایی هیوادونو سره زیاتی دی دخلق گوند مشرانو چی دینی روزنی دسیکولریزم خلاف بللی په همدی توگه یی داسلامی هیوادونو سره پر اسلامی بناء اړیکی هم دسیکولریزم خلاف بللی پردی طرز فکرئی لومړی فشار دسلامت گوند وارد کړ .

دفبروری په میاشت کی، چی دلاهور په ښارکی داسلامی هیوادونو کوم کنفرانس جوړ شو ترکیبی پکی دناظریامبصر په توگه گډون وکړ . اوبیا د «۱۹۷٦» کال دمی په «۱۱» ترکیبی داسلامی کنفرانس پرمنشور لاسلیك وکړ اوداسلامی کنفرانس غړی شو په دی ورځو کی سلیمان دیمیریل په استانبول کی داسلامی هیوادونو دبهرنیو چارو وزیرانو غونډه افتتاح کړه نجم الدین اربکان چی په دی وخت کی دصدراعظم مرستیال وو د «توپ کاپی» په تاریخی ماڼی کی د اسلامی نړی میلمنو ته ملمستیا ورکړه هغه په خپلی وینا کی دکشمیر اوفلسطین له غورځنگ ملاتړ وکړ په دی وخت کی دترکیبی اخبارونو ولیکل : چی استانبول یو ځل بیا داسلام زړه گرځی .

د «۱۹۷۷» کال په جولائی کی چی سلیمان دیمیریل دسلامت ملي اوحرکت ملي گوند په مرسته کوم حکومت جوړکړای وو پر هغه دسلامت ملي تاثیر له ورایه ښکاریده په دی پروگرام کی دویل شول چی :

۱- دآزادی اوجمهوریت ملاتړ اودفساد اوکمونیزم مخالفت به کیږی .
۲- دبهرنیو اوماده پرستوله نظر یو به ټولنه ساتو.
۳- دقانون پر «۱۶۳» مادی به بیا غور کیږی تر څو خلکو ته په آزادانه توګه موقع په لاس ورشی چی پر مذهب او اسلام عمل وکړی (دیادولوړ ده چی په «۱۶۳» ماده کی سعید نورسی پر حجاب اواسلامی ګوندونو بندیز لګولی وو)
٤- درادیو ، تلویژیون څخه باید داسی استفاده وشی چی دخلکو قومی ، اخلاقی اومذهبی مقدساتو ته تاوان ونه رسیږی .
۵- تعلیمی نظام باید دبهرنیو نظریاتو اوتقلیدی رحجاناتو پاك کړای شی .
٦- دامام خطیب اومدرسو طالبانو ته باید په پوهنتون کی یو شان دداخلولو موقع ورکړل شی .
۷- دسود پرته دقرض نظام ټینګ شی .
۸- اسلامی روزنی په ټولو علمی او ساینسی پوهنځیو کی شاملی کړای شی .
نجم الدین اربکان په «۱۹۲۳» کا ل کی دشمالی ترکیی « سنوپ» سیمی کی زیږدلی ، مسلك یی انجنیری ده ، اودانجنیري لوړ تحصیلات یی المان کی سرته رسولی په ترکیی کی د ډیزلی موټرو جوړولو په لومړی کارخانی کی دده ونډه روښانه ده ، هغه ددی کارخانی عمومی مشر هم وو په «۱۹٦۹» کال کی هغه دترکیی دتجارت اوصنعت داتحادیی مشر شو په همدی کال کی یی د لومړی ځل لپاره په سیاست کی برخه واخیسته اوله « قونیه » څخه دآزاد امیداوا ر په توګه دپارلمان غړی شو .
په « ۱۹۷۰» کی دملی نظام ګوند اوبیا په «۱۹۷۳» کی دسلامت ملی ګوند جوړ کړ ، په «۱۹۷۹» کال په دسمبر میاشت کی اربکان پاکستان ته راغی او په دی دوران کی ئې په خپلو ویناوکی دسلامت ملی دتګ لاری روښانولو په ترڅ کی وویل :« دسلامت ملی ګوند که حکومت کی وی که نه ، خوهغه به حکومت داسی عملونو ته مجبورروی څنګه چی مخکی حکومتونو کړی » .
اربکان په آلمانی اوترکیی ژبه څو

> «۱۹۷۷» کال په انتخاباتو کی سلامت ملی ګوند ته سخت تاوان ورسید ، دترکیی مسلمانو خلکو دخلق ګوند سره دهغه مرسته ښه ونه بلله اودعدالت ګوند ځینو غړو چی داسلامی فکر درلودنکی اود « سعید نوری» پلویان وو دسلامت ملی پرضد هڅی پیل کړی

کتابونه هم لیکلی خو دسیاسی او ټولنیزو ګټو له مخی دهغه مهم کتاب « ملی ګورووش » (ملی نظریه) ده چی هغه پکی دیوه سیاسی مشر په توګه ترکیی کی اسلامی نظام دنافذ ولو لاری چاری ښودلی دی . د « ۱۹۸۰» کال ددسمبر په «۱۲» پوځ چی ځانونه داتاترك پلویان بولی دسلیمان دیمیریل حکومت چی دسلامت ملی مرسته ورسره وه رنګ کړ اونظامی حکومت یی اعلان کړ دسلامت ملی« ۲٤» غړی چی اربکان هم پکی وو ونیول شول ، حکومت د« ۱۹۸۱» کال فبروری په« ۲۰» پر سلامت ملی تورولګاوه چی مشران یی غواړی سیکولریزم بیرته په اسلام بدل کړی او دهغوی فعالیتونه یی محدود کړل .
دنظامی حکومت تر ختمیدو وروسته څنګه چی سیاسی ګوندونو له سره فعالیت پیل کړ عدالت ګوند دصراط مستقیم خلق ګوند دسوسیال دیموکرات اوسلامت ملی درفاه ګوند نوم غوره کړ ، په دی وخت کی دترکت اوزال په مشری یو نوی ګوند داناوطن په نوم هم جوړشو د «۱۹۸۳» کال انتخابات دقانون تر اعلانولو وروسته دمتناسبی نمایندګی پر بناوشول په دی انتخاباتوکی کم له کمه لس فیصده رایی لاس ته راوړل ضرور وو اناوطن ګوند بریالی شو اورفاه ګوند چی له لسوفیصدو کمی رایی لاس تـه راوړی وی ماته وخوړه دوی د(۱۹۸۷)کال په انتخاباتو کي برخه وانه خیسته خو « ۱۹۹۱ » داکتوبر په انتخاباتو کی حالات باالکل بدل شول تراوسه چی کومی نتیجی اعلان شوی دهغی له مخی دصراط مستقیم ګوند «۱۷۱» اناوطن «۱۲٦» اورفاه ګوند «٦۱» چوکی ګټلی ځلورم نمبر کی سوسیال دیموکرات ګوند راځی ، چی دڅوکیو شمیر یی نه دی معلوم ، دادخلق ګوند بل نوم دی .داوروستی ګوند چپیان دی اونور دری واړه ښی رایی یا راستیان دی په بنسټیزه توګه دوی دمذهب په برخه کی ښه فکر لری هیله کیږی چی دوی دری واړه به په ګډه حکومت جوړ کړی اودینی فعالیتونوته به بیرته موقع په لاس ورشی ، درفاه ګوند که حکومت کی شامل هم نشی خو کارونو کی به ورسره مرسته کوی ، په هرصورت دترکیبی انتخاباتو ښودوه چی خلکو یوځل بیا اسلام ته رجوع وکړه ....

داکتر فیض الله « کاکړ »درمصاحبه با «حریت » :

انقلاب اسلامی جامعه افغانی را یك جامعه جدید ساخته نمی توان بافرضیه ها ومتودهای سابق بر آن حکومت کرد

ورور ډاکتر فیض الله«کاکړ» دانجن تحقیقا ت علمي ومشورتي د اداري امر او د« جهاد پوهنتون » سرپرست دي . په امریکا کي یي په وقایوي طب کي « ډکتورا » اخیتسي اوددي ترڅنګ یي داجتماعي علومو په ځینو څانګوکي هم زده کړه کړي ده .

ډاکتر« کاکړ » دبښي تحقیقاتي تجربي اوعلمي ذوق خاوند دي اوپه علمي متود دقضایاوو له تحلیل سره مینه لري له « حریت» سره یي په زړه پوري تحلیلي مرکه کړي چي داده دګرانو لوستونکو مخي ته یي ږدو .

سوال : وضع کنوني جهاد راچگونه بررسي مي کنید ؟

– سوال چه فکر مي کید انقلاب اسلامي کدام تحولاتي را درجامعه بوجود اورده که باید دروقت اتخاذ تصمیم وموضع در مورد حل قضیه افغانستان در نظر گفته شود ؟

– سوال درحالیکه مقاومت ما اردوي روسیه را شکست داد ودر متلاشي ساختن روسیه نقش مهمي را ادا نمود ، چه عواملي هست که رژیم نجیب سرنگون نگردیده وجهاد ما آخرین مرحله پیروزي را طي نکرده است ؟

– سوال : آیا با درنظر داشت شرایط جامعه ما و تحولات بین المللي مسیر زمان به نفع ما است یا بضرر ما ؟

– سوال به نظر شما با درنظر داشت واقعیت هاي موجوده را حل قضیه ما چیست ؟ قیادتها ونیروهاي جهادي باید چه بکنند. ودرپرتو حقایق وتجربه ها چه توقع دارید که آنها چه کرده میتوانند ؟

– سوال : به نظر شما کدام اشتباهات اساسي ما بود که اگر تکرار نمي شد حال بهـتر ومسـتقبل مطمین ما تضمین مي شد ؟

۱– وضع جهاد:

جواب : یکي از شاخص هاي وضع جهاد عملیات نظامي مجاهدین است که در ین چند ماه آخر وبعداز فتح خوست متواتر والبته باشدت هاي متفاوت ادامه داشته است ، یورش هاي مردانه وار مجاهدین بر گردیز ، جلال آباد ولوگر که همراه با جان نثاري ها وفتوحات پوسته هاي متعدد بوده بدون شك نشان میدهد که روحیه جهاد وعقیده به حقانیت جهاد در مردم ما باقوت بزرگي باقیست . گرچه عوامل متعدد بشمول حیل حکومات روس ، کابل وبرخي از ممالك غربي روحیه جهادي مردم مارا هدف قرار داده اندتا ضعیف بسازند ولي تجزیه امپراطوري روس که یکي از نتایج جهاد ماست یقین وعقیده مسلمانان افغانستان وبقیه جهان را باید به حقانیت جهاد محکم ترساخته باشد .

قرباني مردم ما که در سنگر ومهاجرت در دوازده سال آخر خود نشان داده اند هنوز ادامه دارد وآنها وظایف ایماني خود را کماني السابق بجاي مي آورند ولي مشکل خیلي بزرگ جهاد ما که عبارت از آوردن یك اتحاد بین رهبران جهادي ویا لااقل یك ائتلاف باشد هنوز هم بجایي

ترسیده واز اینکه دشمن مشترك شان ضعیف گردیده اکثر رهبران به مسایل غیر از اتحاد معطوف گردیده که این یك بي نظمي سیاسي را ببار آورده است .

> گرچه عوامل متعدد بشمول حیل حکومات روس ، کابل وبرخي از ممالك غربي روحیه جهادي مردم مارا هدف قرار داده اندتا ضعیف بسازند ولي تجزیه امپراطوري روس که یکي از نتایج جهاد ماست یقین وعقیده مسلمانان افغانستان وبقیه جهان را باید به حقانیت جهاد محکم ترساخته باشد .

وضع بي نظم سیاسي ما حاصل یك فکتور مهم دیگر هم هست که آن عبارت از تفاوت فاحش قوت جهادي بین منظمات در افغانستان است کسانیکه بصورت نسبي قوت کمتر جهادي دارند حل قضیه افغانستان را از راه هاي غیر نظامي مي خواهند در حالیکه تنظیم هاي قوي حل نظامي را به نفع جهاد ومجاهد مي بینند که در مجموع تفاوت قوت باعث تفاوت نظر گردیده ومشکلات سیاسي را ببار آورده است .

۲- تغییرات

جواب :

- جنگ تحمیلي دوازده ساله وانقلاب اسلامي یك سلسله تغییرات اجتماعي را ببار آورده که یك تعداد آن مثبت ویك تعداد آن منفي نیز است . تغییرات مثبت عبارت اند از آگاهي بیشتر مردم از اسلام وجهاد ، شناخت بهتر از همسایه هاي ما ، آموزش فن ممالك انصار ، شناخت بهتر مردم از یکدیگر در داخل افغانستان ، بلند رفتن سطح آگاهي سیاسي ،تضعیف سیستم ارباب وخان اموزش حربي واستعمال سلاح هاْ عصري ،حساسیت فوق العاده در مقابل حکوماتیکه به کمك عوامل خارجي بمیان اید وغیره تغییرات منفي عبارت اند از کثرت فوق العاده دشمني ها در داخل افغانستان، استعمال بیشتر اسلحه براي حل معضلاتیکه مي تواند از راه مذاکره وتفاهم حل گردند ، کثرت بزرگ مریضان عصبي که ظاهراً عادي به نظر مي رسند ،بنظر من تغییرات فوق الذکر جامعه افغاني را یك جامعه جدید ساخته ونمي توان بر آن بافرضیه ها سابق ومتود هاي سابق برآن حکومت کرد .

هرحل قضیه افغانستا ن اگر بدون در نظرداشت واقعیت تغییرات جامعه ما در عرصه عمل گذاشته مي شود چانس خیلي کم موفقیت خواهد داشت . بلند رفتن اگاهي سیاسي مردم براي مثال مقتضي آنست که عزم ورأي اکثریت مردم در تعیین نوع حکومت در نظر باشد ونمي توان حکومت اقلیت در سازش باقوت هاي خارجي را بر مردم تحمیل کرد مخصوصاً اینکه جنگ دوازده ساله افغانستان برضد ابر قدرتي بوده که یك حکومت اقلیت را تحمیل میکرد .

تغییرات فوق الذکر همچنان وضعي را بوجود آورده که مردم ما هر راه حلي را که ابتکار آن را یك منبع خارجي داشته باشد به نظر شك وگمان نگریسته آنرا توطئه میپندارند . از جانب دیگر چون توافق نظر در بین رهبران سیاسي افغانستان وجود ندارد ایشان نیز برطرح هائیکه ابتکار یکي از ایشان باشد بنظر شك مي نگرند واز ینجاست که باید درك کنیم که چرا حل قضیه افغانستان مغلقیتي فوق العاده دارد بهتر آن بنظر مي رسد که مکانزمي بکار انداخته شود تایك توافق ملي برحل قضیه افغانستان از آن حاصل آید وبر رهبران ودانشمندان ماست که بادرك حقایق فعلي جامعه ما در پي ابتکار چنین مکانیزمي باشند .

۳- جواب :. دلایل اینکه حکومت نجیب زود تر از اریکه قدرت دور نگشته است متعدد بوده وآنچه،

بنظر اینجانب عمده بنظر مي رسند همانا نبودن اتحاد دربین مجاهدین ووجود برخورد ها بین قوماندانان مجاهدین ، بهبود مورال عساکر افغاني بعداز برون رفتن عساکر روسي ، مصروف شدن مجاهدین در یك حکومت مؤقت که توجه شانرا به تقسیم چوکي ها وکرایه گیري تعمیر ها، معطوف گردانید،کمبود اسلحه دور زن مجاهدین ، باز کردن سیاست ماکیولي توسط نجیب ، تبلیغات سوء ضد مجاهدین توسط شرق وغرب که باعث تقلیل نفوذ اکثر تنظیم هاي جهاد دربین قوماندانان شان گردیده میباشند .

نبودن اتحاد

قوي بین مجاهدین وبرخورد هاي مسلحانه بین قوماندانان رابا تاسف باید عرض کرد که یکي از دلایل عمده دوام حکومت نجیب است .

البته جواب دادن به سوال اینکه چرا اتحاد نیست مستلزم تشریعات بیرون از قید این سوال است ولي باید گفت که اکثر منظمات جهادي افغانستان حاصل انشعابات است ودربین چنین منظمات تا زماني تغیر رهبر اتحاد به مشکل مي توان آورد ، گرچه

روحیه عساکر نجیب در وضع فعلي خیلي ضعیف است ولي دو ماه بعداز شکست قواي روس مورال عساکر نجیب بهبود یافته بود . روحیه براي آن بهبود یافت که عساکر افغاني از باداران وافسران خارجي خود نفرت داشتند ونمي خواستندکه تحت قومانده روسها مردم خود را بکشند ولي وقتیکه زمام عسکري بیشتر بدست خود افغانها افتاد روحیه جنگي شان نیز بهبود یافت ودر جنگ جلال آباد این واضح گردید ، گرچه دروقت برآمدن روسها احتمال بمیان آمدن یك خلاي حکومتي در افغانستان زیاد بود ولذا ضرورت زیاد براي یك حکومت مجاهدین دیده مي شد ولي از نگاه نظامي مصروف شدن مجاهدین در یك حکومت در یك وقت خیلي حساس که کمونست ها در حال فرار بودن باعث آن گردید که نجیب فرصت تنظیم وتشجیع کردن قواي خود را بدست آورد وهم فکتورهاي فوق الذکر یکي با کمبود اسلحه دور زن مجاهدین به جنرال نجیب زمینه آنرا مساعد ساخت تا از سیل تبلیغات غرب وشرق ضد مجاهدین بنفع خود استفاده اعظمي بکند که مجاهدین اهلیت آنرا ندارند که بین خود بسازند تا حکومت را به آنها واگذار گردیم .نجیب در عین حال به استفاده از فلسفه ماکیولي ریاکارانه خود را مسلمان وحاجي اسلام ومساجد خواند ودر زیر چشم کمره هاي تیلویزیون به نمازودعا خواندن پرداخت . رهبران که وعده هاي محکمي به مجاهدین ومهاجرین داده بودند که بمجرد بر آمدن روسها نجیب سقوط خواهد کرد .

توقع مردم را به حل قضیه فوق العاد ه بلند کرده بودند مورد انتقاد مردم قرار گرفتند که این عدم اتحاد رهبران است که مردم هنوز هم دور از وطن در هجرت بسر مي برند . این انگشت گیري بطرف رهبران از نفوذ آنها دربین مردم وقوماندانان کاست وامریکا که ازقبل منتظر این چنین حالتي بود به تنظیم وتسلیح مستقیم قوماندانان پرداخت تانفوذ رهبران سیاسي را دیگر هم دربین مردم تقلیل دهند . تأثیر مجموعي عوامل ذکر شده آن بوده که حکومت نجیب هنوز هم برابریکه حکومت کابل باشد .

٤- جواب :. براي اینکه بدانیم که گذشت زمان بنفع کیست لازم است میلان هاي سیاسي را در افغانستان بررسي کنیم مثلیکه قبلاً ذکر شد در تجارب تلخ افغانها از جنگ دوازده ساله احساس عمیق ضد مداخلات خارجي دیده مي شود واین احساس روبه ازدیاد است پس اگر این احساس ادامه بیابد گذشت زمان بنفع آن عده از رهبران وقوماندانان جهاد است که کمتر برقواي خارجي متکي هستند وپایگاه هاي وسیع مردمي دارند .

اقشار مردم افغانستان در جهاد اشتراك کرده اند همگي بدون تبعیض در این افتخار حصه دارند . این افتخار مشترك باعث آن گردیده ومیگردد که اقشار صاحب کمتر امتیاز در زمان قبل از جهاد ادعاي برحق مساوات با دیگر اقشار برادر خود بدارند . این ادعا یك میلان صعودي خود را مي پیماید. باساس جهت این میلان مي توان گفت که با گذشت زمان اقشار کوچکتر نیز بر واقعات سیاسي افغانستان تأثیر بزرگتر ازقبل راخواهند افگند ولذا مي رساند که شخصیت رهبران آینده افغانستان باید طوري باشد که اقدام صادقانه به حقوق تمام اقشار براساس اسلام دارد، میلان مذکور به نفع کساني نیست که به تبعیض نژادي مشهور وملوث باشند.

در خلاصه باید گفت که میلانهاي فعلي به نفع کساني اند که داراي پایگاه

> چون توافق نظر در بین رهبران سیاسي افغانستان وجود ندارد ایشان نیز برطرح هائیکه ابتکار یکي از ایشان باشد بنظر شك مي نگرند واز ینجاست که باید درك کنیم که چرا حل قضیه افغانستان مغلقیتي فوق العاده دارد

مردمي بوده وکم تر بر قواي خارجي متکي باشند ، طرفدار صلح بوده وتبعیض نژادي نداشته باشند ، بعقیده بنده میلانهاي فوق الذکر را مدتیست که حکومت نجیب درك کرده وپروگرام وسیعي دردست دارد تا آنرا به نفع خود وبه ضرر رهبران مجاهدین افغان توسط تبلیغیکه سفید را سیاه وسیاه راسفید جلوه دهد مي گرداند ولي شکست کودتا مسکو که به تعقیب آن تضعیف فوق العاده KGB که طراح ومجري این پروگرام هاي نجیب بود توطئه هاي بزرگي برضد

میلان دیگریکه در افغانستان دیده مي شود وبا گذشت هرماه قوت مي گیرد آرزوي حل قضیه افغانستان است پس هر گروه ویا شخصیتي که در نزد مردم طوري تلقي گردد که در راه حل سد واقع میگردد مورد خشم مردم واقع خواهد گشت . تعبیر این میلان آنست که بمرور زمان از شهرت تنظیم ها ئیکه مي خواهند قضیه افغانستان از راه نظامي حل گردد خواهد کاست .

ازینکه جهاد باعث کسب افتخارات تاریخي مردم افغانستان گردیده وچون تمام

مجاهدين را ضربه زده است وازينكه تاحال نتيجه آن خوب واضح نيست مي توان آنرا بامثال تشريح كرد :

يك سرچشمه ابيكه از مايه فرسخ ها فاصله دور واقع شده ودر آن احياناً از سالها باين سو زهر ريخته باشند ولي آناريختن زهر در سرچشمه قطع گردد ابيكه براي مامي رسد همزمان باقطع زهر پاك نخواهد گشت بلكه مدتي لازم است تاتمام آب آلوده آن فرسخ ها راه را به پيمايد تا آب پاك بما برسد .

اكنون كه توطئه نجيب درحال خنثي شدن است يكي دورهبر مجاهدين افغان كه داراي خصوصيت هاي قابل تأييد جريان وميلان هاي سياسي اند ممكن قوت ووجاهت بيشتر بدست آورند وملت ازين بحران تعدد رهبران كه همچون وزنه هاي ثيكه صعود وپرواز يك رهبريت واحد رابطي ساخته نجات دهد .

در خلاصه باید گفت که میلانهاي فعلي به نفع كساني اند كه داراي پايگاه مردمي بوده وكم تر بر قواي خارجي متكي باشند ، طرفدار صلح بوده وتبعيض نژادي نداشته باشند

۵- جواب :. لازم است قوتها جهادي ، تغيير زمان وشرايط اوضاع سياسي ونظامي جهان وجريان هاي داخل افغانستان را درك كنند اينرا بدانند كه مردم ما اين تلقي را دارند كه رهبران كمتر درپي حل قضيه وبيشتر درپي كسب قدرت هستند ووضع سياسي جهان هم طوري تغيير كرده كه فعاليت هاي نظامي روبه كاهش بوده وحل قضايا از طريق تفاهم سياسي رونق بيشتر دارد . در چنين جوي لازم است طرق وشعار هاي ابتكار گردند . كه براي رسيدن ما به هدف يعني دور ساختن بقاياي اشغال روس وتاسيس يك حكومت اسلامي مفيد باشد .

اكثر آنها پيشنهاد صلح ملل متحد را رد كردند وخوب كردند ولي بديلي ارائه نداشتند كه چگونه قضيه حل گردد .

نبودن يك پيشنهاد بديل براهميت ويگانگي طرح ملل متحد افزود . زبانزد مردم است كه با دور شدن حكومت نجيب قضيه افغانستان حل وفصل ميگردد ولي بنده را عقيده برآنست كه دورشدن حكومت نجيب يك قدم مثبت بسوي صلح بوده ولي مكفي وضامن صلح شده نمي تواند زيرا اگر حكومت نجيب با حكومت ظاهرشاه تعويض گردد وحدت ملي ما تأمين نميگردد لااقل فعلاً تمام مجاهدين هم اوازاند كه نجيب دور گردد واين هم آهنگي يك وحدت نسبي است ولي با آمدن ظاهرشاه اين وحدت نسبي هم برهم خواهد خورد وآنگاه خطر ديگر جنگ داخـلي موجود است . بادرنظر داشت اين واقعيت بايد گفت كه بهترين كاربراي رهبران مجاهدين ما آنست كه براي حل قضيه افغانستان وبراي خير ملت مسلمان افغانستان در مقابل يكديگر تنازل كنند ويك كتله رهبري را بوجود بياورند .

الحمد لله تفاهمات بين دوتنظيم بزرگ جهادي يعني حزب اسلامي وجمعيت اسلامي در جهت معقول بوده واميد است كه ديگران نيز با جريان تفاهمات اين دوتنظيم به پيوندند .

۶- جواب :جواب مفصل اين سوال مستلزم تحقيقات وتحليليكه صدها صفحه را پر ميكند ميباشد زيرا دلايل اينكه چرا جنگ اينقدر دراز شده ورهبريت واحد بوجود نيامده وحكومت نجيب بـا وجـود

هرحل قضيه افغانستا ن اگر بدون در نظرداشت واقعيت تغييرات جامعه ما در عرصه عمل گذاشته مي شود چانس خيلي كم موفقيت خواهد داشت

آنكه مورد نفرت مردم عام ماست آنقدر دير براريكه قدرت مانده سوالهاي اند كه در ساليان آينده محققين افغاني وغير افغاني باساسي حقايق ديگريكه نسبت به جهاد ما روشن خواهند گشت كتابها خواهند نوشت درين مقطع زمان مختصر به دو موضوع اساس اشاره بايد كرد كه بعقيده من از جمله اشتباهات اند كه نبايد مرتكب مي شديم

اول :درجنگ هاي چريكي حربه قوي چريك اسلحه اونيست بلكه عقيده وايده آل اوست كه اورا درشب تار ، درهواي طوفاني وسرد ودرگرماي شديد ودر شرايط مرگ آور بازهم تشويق مي سازد كه به عمليات خود براي بدست آوردن هدف ادامه دهد طبقه حاكم كه درمقابلش جنگ هاي چريكي براه افتاده مي كوشد كه انگيزه چريك را تضعيف كند واين بهترين وسيله براي ازبين بردن او بشمار مي رود . واضح است كه در جنگ افغانستان محرك اصلي مجاهدين عقيده آنها بود ، كه جنگ شان جهاد است .

واين عقيده با آمدن روسها به افغانستان خيلي قوي گرديد وهيچ شك وشبهه نماند كه سعي مردم ما جهاد نيست وتمام مردم مسلمان دنيا بآن معتقد شدند

که براستي جنگ درافغانستان همان جهاد يست که علماي اسلام از آن تعريف کرده با نگهداشتن اين روحيه درين مردم ما که جنگ شان جهاد است فوق العاده مهم بود ومهم هست ولي وقايع بوقوع پيوست که به نفع لااقل زود گذر حکومت نجيب تمام شد يکي از ين وقايع برآمدن روسها واعلان صريح رهبران جهاد بود که روسها بر آمدند درست است که تعداد زياد از روسها در سال ۱۹۸۹ برآمدند ولي صد ها تخنيکر وصدها مشاور نظامي شان هنوز هم موجوداست وشواهد خيلي روشن آن اقرار خود روسها در ملاقات آخر (Nov ۱۹۹۱/۱۵) روسها با نماينده گان مجاهدين درمسکو بود و وعده دادند که آنها را نيز اخراج ميکنند . در حاليکه وجود روسها روحيه جهاد راتقويه کرده بود و روحيه همکاري وکمك به مجاهدين را درين مسلمانان جهان قوي نگهميداشت پس چرا خود به روسها کمك ميکرديم وشهادت ميدادم وچرا جلسه شکوه مندي مي گرفتيم که اي مردم دنيا روسها برآمد ند !

زبانزد مردم است که با دور شدن حکومت نجيب قضيه افغانستان حل وفصل ميگردد ولي بنده را عقيده برآنست که دورشدن حکومت نجيب يك قدم مثبت بسوي صلح بوده ولي مکفي وضامن صلح شده نمي تواند

اين زحمت ومصرف را بايد روسها ميکردند که بمردم دنيا ثابت بسازد که آنها براستي از افغانستان برآمدندولي اعلان تمام رهبران ما اين ضرورت روسها را منتفي ساخت . تأثير اين اشتباه بود که نجيب توانست از آن استفاده تبليغاتي برد که اکنون که روسها بر امده براي چه مي جنگيد ومخصوصاً اينکه اواز کمونيزم توبه کرد وخود را مسلمان اعلان کرد تا مردم ما را نسبت به جدوجهد شان درشك اندازد .

اشتباه ديگر مجاهدين آن بود که گذاشتند ممالك ديگر مستقيماً به قوماندانان مجاهدين کمك هاي مالي ونظامي بکنند اين کار باعث آن گرديد که ممالك مختلف با درنظر داشت منافع ملي خود وضع جهاد افغانستان را به نفع خود بچرخاند

۲- اشتباه ديگر مجاهدين آن بود که گذاشتند ممالك ديگر مستقيماً به قوماندانان مجاهدين کمك هاي مالي ونظامي بکنند اين کار باعث آن گرديد که ممالك مختلف با درنظر داشت منافع ملي خود وضع جهاد افغانتسان را به نفع خود بچرخاند ، برعلاوه کمك هاي مالي چون دادن موتر وغيره روحيه مادي پرستي وتجمل گرائي را در بعضي ها تقويه ساخت که در جمله کمکهاي مالي از موتر براي آن نام بردم که موتر تأثير مادي گرائي را زود در شخص تقويه ميکند . علمـــاي روحيات اين راواضح ساخته اند که انسان مي خواهد آزاد باشد قدرت وقوت داشه متحرك باشد . موتر تمام خواسته هاي فوق الذکر تا اندازه برآورده مي سازد بر آورده شدن اين خواسته ها خواسته هاي ديگر مادي را تقويه ميکند مثليکه سعدي گفته نفس سگ را هر که سيرش ميکند. برگنـــه کردن دليـــرش ميـــکند کمك هاي مستقيم به قومانـــدانان ارتباط رهبر ومجاهد رامتأثر ساخت گرچه برخي از تنظيم ها بيشتر وبرخي کمتر از ين اشتباه متضرر شده اند ولي در مجموع جهاد را تضعيف ساخت . کمك هاي مستقيم دسپيليني راکه پروسه جهاد به قيمت خون شهدا در طول ساليان در از آورده بود وآن احترام به نظم تنظيمي ورهبريت جهاد بود لطمه زد وکساني را بنام مجاهد وقوماندان به عرصه نبرد آورد که فقط براي بدست آوردن کمك هاي مالي سعي بخرچ ميدادند . والبته بايدگفت که هنوز هم قوماندانان داريم که الحمد الله براي رضاي خداوند مي جنگند وشهيد مي شوند وانشاء الله جهاد ما موفق خواهد گشت ولي به اشتباهات فوق الذکر براي آن اشاره کردن ضروري است که بنده مي خواهم خود ديگران را بآن وامثال آن متوجه سازم تا باشد که از راه اين حساب با خويشتن بکمك خداي عزوجل زود تر بيرق سبز حکومت اسلامي را برفراز کابل به احتزاز در آوريم .

کله چي شهيد ضياءالحق په غمونکي لهجه وويل:

اوس داحراميان دافغانستا په باب سره يو شوي دي....!

يوي پاکستاني خپروني پدي ورستيو کي دپاکستان دپخواني جمهور رئيس شهيد جنرال محمد ضياء الحق داوښي

ډاکټر بشارت الهي يوه اوږده مرکه خپره کړي ده ، نوموړي ديوي پوښتني په ځواب کي وايي چي « دژنيو دخبرو اترو وروستي پړاوو، جونيجو (دپاکستان پخواني صدراعظم) دژنيو پر تړون دلاسليك پلوي وو دهمدي لپاره ئي دسياسي گوندونو غونډه راوغوښته اودولس دنظر معلوملو لپاره دهيواد په سفر ووت، دا هغه ورځي وي چي ما په ټول ـــ

ژوند کي وروړجان ضياء خپه

وليد زه يوه ورځ راولپنډي ته ولاړم دجمهور رئيس کورته دشپي ليږناوخته ورسيدم وروړ(ضياء) به چي په کوروو نو معمولاً به يي په تلويزيون خبرونه واوريدل اوبه نه نيمو بجو به ئي له خپلي کورني سره ډوډي ته کيناست دډوډي په سر به ليږوډيري ټوکي هم کيدي هغه به پوښتنه کوله چي پدي ورځو کي زما په باب چيري ټوکي رواني دي له برخوالو څخه به چي چاته کومه نوي ټوکه معلومه وه ويه يي

کړه اوجنرال صاحب به له خفيفي خندا سره خبره وړاندي بيوله پدي شپه هغه له کوم مهم ميلمه سره بوخت وو او دکورنورو غړوډوډي

خـوړلـي وه هـغه ليږ ناوخته ميلمه رخصت کړ . زه اوضياء دواړه ډوډي تـه

کيښناستو خو پدي ورځ هغه دمعمول په خلاف چوپ وو په مروړ لو مړ وړلو مي

تري پوښتنه وکړه چي څه سوچ کوي ؟

هغه ډير په کرار ځواب راکړ نه ، څه خاصه خبره نشته .

په ميز باندي بيا چوپتيا وه . ماليږ وروسته تري وپوښتل چي افغانستان څنگه کيږي ؟ هغه ليږ چوپ شو اوبيائي وويل : «اوس داحراميان دافغانستان په باب سره يو شوي دي »

ماتري پوښتنه وکړه چي کوم حراميان،ده ځواب راکړ چي «دا روس اوامريکا » پر ميز بيا چوپتياوه هغه په خپله وويل « اوس هغه زما په وينوپسي گرځي ».

> په ميز باندي بيا چوپتيا وه . ماليږ وروسته تري وپوښتل چي افغانستان څنگه کيږي ؟ هغه ليږ چوپ شو اوبيائي وويل : «اوس داحراميان دافغانستان په باب سره يو شوي دي »
> ماتري پوښتنه وکړه چي کوم حراميان ده ځواب راکړ چي «دا روس اوامريکا »

ترجمه ونگارش :

روابط دوستانه پاکستان، چین و موضعگیري امریکا

محمد معروف« فروغگر»

از سي – چهل سال به اين سو روابط دوستانه چين وپاکستان چنان پيش ميرود که اگر شخصيت مهمي از اين دو کشور به يکي از کشور دوست سفري داشته ميباشد ،از نگاه حلقه هاي ديپلوماتيك اين دو کشور داراي اهميت خاصي ميباشد (روابط ديپلوماتيك وسفارتي پاکستان و چين چهل سال قبل آغاز يافت ، ولي گرمي اين روابط از سي سال به اين سو آغاز يافت که تا امروز ادامه دارد) ، از ينرو سفر اخري رئيس جمهور چين به پاکستان از لحاظ هرگونه سياق وسباق حائز اهميت بود ،اما اهميت اين سفر وقتي کسب اهميت بيشتر کرد که پروسهء روابط پاکستان وامريکا از معبرخاص وپيچيده سياسي عبور مي کند ؛ طوري که پيدااست روابط پاکستان وامريکا از يکسال به اين سو روبه تيرگي گذاشته وفاکتور داغ اين تيرگي روابط هما نا پروگرام هستوي يا آتومي پاکستان است . بناء از يك سال به اين سو کمکهاي امر يکا بر پاکستان تحريم شده است وحکومت پاکستان باتلاشهاي مستمري که در رفع اين مشکل به راه انداخته است ، تاهنوز موفق نشده است که ميان آنکشوروامريکا سوء ظن وتيرگي روابط رفع گردد . اختلافات امريکا با پاکستان کماکان باقي است وتاهنوز در موضعگيري امريکا در برابر برنامه آتومي پاکستان کدام تغيير وتنازلي ديده نشده است !

اين موضعگيري لجووجانه وغير عاد ي امريکا ناشي از ايد يو لوژي وجهانبيني اواست زيرا امريکا هرگز نمي خواهد که هيچ کشور مسلمان داراي نيروي آتومي باشد ، ، به هيچ قيمت حاضر نيست که هيچ کشور مسلمان داراي نيروي اتومي باشد ، تکنالوژي آن را هم بداند ووسايل آن را نيز در دسترس داشته باشد ! اين امر باطرح نظام نوين امريکا

(The new world order) شديدا ً تصادم مي کند . لذا مناسب نيست که از وي چنين توقع کرد که گويا در اين معامله از خود تنازل نشان خواهد داد . نتيجه موضعيگيري اخري امريکا است که پاکستان در رابطه با تکنالوژي جنگي به يك سلسله مشکلاتي روبرو شده است .

اگرپاکستان نظر به عدم دست يابي بر پرزه هاي اضافي طيارت (F-16) با مشکلات مواجه مي شود يانمي شود (در اين رابطه نظرات متضاد موجود است) به هر تقدير مشکلاتي هست که زندگي دفاعي پاکستان راتهديد مي کند ؛ طوري که آغاشاهي وزير خارجه اسبق پاکستان وجنرال کي . ام عارف طي سيمنار ي به اين امر اشاره کرده اند که درآينده فشار امريکا به پاکستان اضافه تر مي شود اگر کسي اعتراف کند يا نکند موضعيگيري امريکا پاکستان را با مخمصه عجيبي مواجه ساختهاست ، پاکستان از يکسو در برابر فشار هاي همه جانبه امريکا ايستادگي ميکند ومقاومت نشان ميدهد واز سوي ديگر قطع کمکهاي امريکا برايش ايجاد درد سر ميکند البته همين وضع وحالت خاصي است که سفررئيس جمهور چين را به پاکستان از اهميت خاصي بر خوردار نموده است .

عامل ديگر موضعيگيري خصمانه امريکا در برابر پاکستان بي تفاوتي وتصادم پاکستان با طرح نظام نوين جهاني امريکا است رئيس جمهور پاکستان اقاي غلام اسحق خان در سفر اخيرش که به ايران وعربستان سعودي داشت . به صراحت نظام نوين جهاني طرح امريکا را رد نمود ، هنگامي که رئيس جمهور چين در پاکستان مسافرت دوستانه داشت . بدون اين که نام طرح نظام نوين جها ني امريکا ياد آوري شده باشد غير مستقيم

مورد انتقاد قرار گرفته است .

این امر نیز باعث شده است که پاکستان را از امریکا دور نگهدارد ووي را در کمپ متضاد امریکا قرار بدهد ! در رابطه با کشمیر ومعضله یي که امروز بین مجاهدین وملت کشمیر وهند وهاي متعصب رونما گردیده است نیز بین نظر پاکستان وامریکا وهندوستان فاصله پیدا میکند واین فاصله روز تا روز وسعت میگیرد . بعداز ورشکست اقتصادي ،سیاسي ، نظامي وجیوپولیتیکي روسیه روابط هندوستان با امریکا گرمتر شده میرود وفاصله هاي جعلي نسبي از بین میرود وجایي که سوال کشمیر پیش مي آید امر یکا با پاکستان هیچ همدردي نشان نمیدهد ؛ بلکه اوتابع شایعه پراگني وپروپاگند هند است در این رابطه ستیفن سولار زیکي از کانگرس مردان امریکا یي یهودي الاصل نقش وکیل مدافع هندوستان را در منطقه وجهان ایفا مي کند طوري که هندوستان مدعي است که پاکستان در امور داخلي هند مداخله مي کند ودر خطه کشمیر به اعمال تروریستي دامن میزند ، امریکا نیز همین بوق را مینوازد . لذا عامل دیگر فاصله امریکا وپاکستان روابط غیر عادي هندوپاکستان بوده است.

عامل چهارم تیرگي روابط امریکا با پاکستان معضله افغانستان است ، امریکا میخواهد که قضیه افغانستان طبق نقشه وپلان امریکا از راه مسالمت امیز حل وفصل گردد ، گرچه حکومت پاکستان نیز برحل مسالمت امیزقضیه افغانستان ترکیز میکند ولي طرز دید امریکا وپاکستان از زمین تا اسمان فاصله دارد امریکا میخواهد که گماشته گان خودش بر مردم افغانستان حکومت کنند ، حال آن که پاکستان میخواهد در افغانستان یك حکومت مستحکم مجاهدین برپاگردد وتشخص اسلامي افغانستان پا برجا ماند .

روي همرفته سفر اخیر رئیس جمهور چین بطور طبیعي حایز اهمیت زیاد است وپاکستان نیز میکوشد تابا چین هم آهنگي سیاسي وفکري پیدا کند واین تلاش را سفر اخیر رئیس جمهور چین تاحدي پاسخ گفته است .

امریکا دراین امر که چین با پاکستان همکاري هاي دفاعي نداشته باشد تا اندازه یي پیروز شده است و تاحدي که چین در رابطه با فشار هاي گونه گون امریکا مقاومت نشان میدهد به همان پیمانه فشار امریکا زیاد تر میشود وچندین شکل به آن میدهد .

اکنون بیایید ببینیم که روابط چین وامریکا در شرایط فعلي چگونه است ؟چین باوصفي که چین به کمکهاي تکنالوژیکي امریکا ضرورت اشد دارد ، با آن هم هیچگاه حاضر نیست به طرح نظام نوین جهاني (The new world order) امریکا سر تسلیم خم کند وتابع آن شود وطوري که دیده شده است یگانه قدرتي که امروز در جهان از طرح نظام نوین امر یکا بي نیاز مانده است ونمي خواهد به پلانها و نقشه هاي آن وقعي گذارد چین است ، قیادت چین مکرراً اظهار نموده است که چین باطرحي موافقت نشان میدهد که عناصر مساوات جهاني وعدم مداخله در امور داخلي کشور هاي جهان درآن دخیل باشد، چند کشور آسیایي وافریقایي دراین امربا چین موافق اند مثلا دو کشور مسلمان ایران وپاکستان . امریکا میخواهد که چین با طرح نظام نوین مخالفت نکند در مسلح سازي آتومي بعضي از کشور هاي جهان کمك نکند طور مثال امریکا میخواهد که چین با پاکستان در این عرصه همکاري نداشته باشدو آرزوي آن را دارد که به هرقیمتي میشود به طرح نظام نوینش سرتسلیم فرود آورد واز ان انحراف نکند طبق بعضي راپور ها امریکا دراین امر که چین با پاکستان همکاري هاي دفاعي نداشته باشد تا اندازه یي پیروز شده است و تاحدي که چین در رابطه با فشار هاي گونه گون امریکا مقاومت نشان میدهد به همان پیمانه فشار امریکا زیاد تر میشود وچندین شکل به آن میدهد .

از طرف دیگر امریکا از بعضي خلاهاي اجتماعي وسیاسي چین بهره برداري میکند وشایعه پر اگني مینماید که چین تابع رعایت حقوق انساني دربین مردمش نیست وپروسه « لبرلایزیشن » راسبوتاژ میکند در میدان اقتصادي هنوز موفق نشده است از چوکات فرسوده سوسیالیزم خارج شود . با آن هم امریکا نمیتواند کشوري بزرگي چون چین را به آساني طبق خواسته هاي خود عیار نماید گرچه در ساحات مختلف صنعت وتجارت وتکنالوژي بر آن فشار مي آورد واز وضع داخلي وخارجي چین اظهار نارضایتي مینماید، خلاصه هر حربه یي که دارد بر ضد چین استعمالش میکند ...

به تاسي ازآن چه گفته امد روابط دوستانه پاکستان وچین ضرورت جدي شرایط حاضر است ، البته سفر اخیر رئیس جمهور چین به پاکستان روال کاري باشد که زعامت چین را پیوسته با انگیزه هاي که باعث میلان شدید روابط گرم ودوستانه پاکستان وچین مي باشدبه این خط کشانده با شد که به هرحال خوش آیند است .

ډاکټر محمد قاسم « همت » له حريت سره په مرکه کې:

اسلامي تحريکونه د نړۍ فکري خلاء ډکولای شي

وروړ ډاکتر محمد قاسم «همت » په افغانستان کی دطب پوهنځی محصل و ،دجهاد په لومړيو کلو کې ئي زدکړه یې نيمګړی پريښوده اودهجرت په لاريی پل کيښود ، له پخوا رايسی دحزب اسلامي په سياسی برخه کی په کار بوخت دی اوس په اروپا کی دنوموړی حزب دنمايندګيو عمومي مسئوول دی .

دورو محمد قاسم « همت» ډيره ښه ځانګړتيا داده چی نه يی مصروفيتونواونه هم دژوند کش وپش دی اوکتاب سره بيل کړل همداوجه ده چی دچاپيريالونو له ټول بدلون سره سره دفکری تعهد اونظرياتی ارتقا ء له ازموينته بريالی راوتلي دي ، دادی دګرانو لوستونکو پام هغی په زړه پوری تحليلي مرکی ته راړوو چی له حريت سره يی کړی ده .

پوښتنه : دروسيی بدلونونه په دنړی ، په تيره بيا داسلامي امت پر مستقبل څه اغيزه وغورځوی ؟

ځواب : دکمونيزم رسوا ماته که هراړخيزه مطالعه کړو ګورو چی په دی کی مختلفوعواملو رول لوبولی دی ، امريکايی پوهان وايی چی د (Tru-man) دکتورين وروسته له څلويښتو کالو دکرملين ماڼی ورانه کړه .

اروپايی مشران دا ادعا کی چی ددوي نظامی تړون (ناتوپکټ) اودشوروی په وړاندی دهغوی دريدل روسی نظام رانسکور کړ .

او همدارنګه ځينی هم دختيځی اروپا دبغاوت تحريك دکمونيزم په مقابل کی دهغه د شکست يو عامل بولی .

خو دا ټول که سره وتلل شی يو هم دومره مؤثر نه دی لکه دافغانستان دمجاهدينو بی ساری مقاومت اوشهامت .

په هر صورت هره ډله دخپل دوکتورين له پاره پراخ تبليغات کوی اوداسی تأثر ورکوی چی دکرملين ماڼی دوی ورانه کړی ده .

دروسيی دی بدلون نړی له څو مهمو پيښو سره مخامخ کړی ده چی شايد په راتلونکی کلونو کی دکشالو اومعضلو محور وی : -

* په امريکا کی داخلی ستونځی رامنځ ته کيدونکی دی چی بيرونی عوامل يی له يوی خوادسړی جګړی پای ، اوله بله پلوه داروپا اوجاپان سريع اقتصادی اوصنعتی وده ده اوداخلی عوامل يی دواشنګټن غير عادلانه اقتصادی او اجتماعی سياست دی .

ديادونی وړ ده چی په امريکا کی دواشنګټن دقدرت دانحار په نسبت بدبينی ډيری تاريخی ريښي لري چه ددي کار اصلي عامل دفدراسيونو دخودمختاري اوزيادت غوښتني روح دي . ... دا مسايل دامريکا په تاريخ کی څو ځوځلی تکرار شوی هم دی په ۱۹۳۹ کال اود روزولت دحکومت څخه وروسته بيا دا روح راويښ شو اودمرکزی حکومت دسياسی زيات حاکميت اوزياتی اقتصادی بودجی اخستلو په ضد اعتراضونه وشول له جګړی څخه وروسته (مطلب می دوهم نړيوال جنګ دی) بيا هم دامسئله مطرح شوه چی دمرکزی ديوان سالاری نه دخلاصون په خاطر لازمه ده دامريکا په اقتصادی اواجتماعی سياست تجديد نظر وشی . اوهمدارنګه دواتر ګيت رسوا

معضله هغه سپرغی وه‌چی د ایالتونو دبدگمانی اوبدبینی درمند ته ئی اورواچاوه .

اونن چی سره جگړه پای ته رسیدلی ، دامریکا په نظامی لگښت کی دتقلیل مسئلی امریکائی داخلی ستونځی راوښی کړی دی چی په امریکا کی موجود مختلف ایالتونو دواشنگتن مرکزی اقتصادی اواجتماعی سیاست ترسوال لاندی راوستی دی .

پاره دآسانتیا اوتفاهم لاری ته ترجیح ورکوی . په طبعی ډول متحده اروپا به په نړی واله پیمانه خپل اقتصادی نفوذ ته پاملرنه کوی چی دابه په جهانی اقتصادی معاملاتو خو را درونډ اثرواچوی .

د ځوانی اوقوی روسیی امپراطوری ظهور : چی اوس دلته په غرب کی اکثرو محققینوته دانظر پیداشوی دی ، دروسیی دنوی اوقوی امپراطوری جوړیدل که دځانگړوروسی جمهور یتونو دآزادی په

په امریکا کی داخلی ستونحی رامنح ته کیدونکی دی چی بیرونی عوامل یی له یوی خوادسری جگری پای ، اوله بله پلوه داروپا اوجاپان سریع اقتصادی اوصنعتی وده ده اوداخلی عوامل یی دواشنگتن غیر عادلانه اقتصادی او اجتماعی سیاست دی .

په هر حال دامریکا داخلی ستونځی به د هغه نړیوال اقتصادی اونظامی حالت ته تغییر ورکړي دا تغیر به دنړي دقوتونو په انډول (BALANCEOFPOWER) غیر مترقبه اثر واچوی په داسی حال کی چی اروپا اوجاپان اونور منطقوی قوتونه به دا تغیر دخپلو اقتصادی اونظامی گټو له پاره ښه استعمال کړای شی .

* په غربی اروپا کښی دوحدت په لوری مبارزه به چی دفعلی اروپائی پارلمان ددولسو غړیو هیوادونو ځخه دا روپا متحد ایالات جوړیدل دی ،په یومستقل قوت منتج شی .

داروپا متحده ایالات به یوټولنیز ، پر مختللی اقتصادی خپلواک او دامریکا ضد سیستم وی ، دهغی باندینی پالیسی به ددوخطرونو دویری په محور راڅرخی چی یو ئی بنسټ پاله اسلامی قوت اویل یی مسکو دی .

اروپا به ددی دوو خطرونو دمقابلی له

قیمت هم تمام شی ددی لړی اثر به اروپا ته متوجه وی او اروپا به یوځل بیا دروسیی عسکری سیوری خطر تهدید وی . دامریکا عدم موجودیت به اروپائی خودکفاتپولنه کی دمتحده اروپا په خارجی سیاست کی منعکس شی ... چی په طبیعی ډول سره به داروپا اوروسیی نوی امپراطوری ترمنځ داړیکو پرینسټ ولاړ وی .

دشرقي اروپا اوبالکان هیوادونو دلبنان جوړیدلو خطر به (LIBANANIZA-TION) سختوقومي اونژادي تصادمونوته زمینه مساعده کړي . دشرقي اروپا دتولیداتو اومحصولاتو پر مخ دغربي متحده اروپا دبازار ونو تړل یوداسي اقتصادي بحران رامنځ ته کوي چي شرقي اروپا دداخلي اوخود منځي جگړوبه لور بیایي دابه دیوي ژوري بدامني دراتلو احتمال زیات کړي .

* دجاپان سریع اوقطعي پر مختگ په آسیایي اونړ یوالو روابطو کي دامریکا

اقتصادي نړیوال بازار تهدید وي او اروپا یي هیوادونه دخود کفایي اوصنعتي پرمختگ په خوابیایي ، دجاپان نفوذ په شرقي آسیا کي زیاتیږي . اوپه پسفیك کي دقوت دانډول دا تغیر به دجاپان په گاونډي ملکونو دیوي خوا اوتجارتي ملگرو یي له بلي خوابي اثره نه وي .

دجاپان او روسیي گاونډیتوب اودهغه اتکاء دمنځني ختیځ په تیلو به جاپان هم داروپا په څیر ترفشارلاندي راولي ترڅو دروسیي اواسلام (دمنځني ختیځ مسلمانانو) په مقابل کي له نرمي اوتفاهم څخه کار واخلي .

* دچین او مسلمانانو مخ په زیاتیدو گړانز جار اودښمني دغرب په نسبت ، ددي باعث گرځي چي چین په اسلامي نړي کي هغه عناصر مسلح کړني چي دغرب سره دښمني لري . چین دخپل سوسیالستي اقتصادي سیستم دشړیدو له ویري اوډپانگوال اقتصادي بازار دمخنیوي مه خاطر دغرب دښمنو قوتونو سره دتعاون په ذریعه غواړي ځان له فشار نه خلاص کړي . دچین دهمدي سیاست ادامه چي دغرب داقتصادي اوکلتوري نظام سره مخالفت تگ لاره یي بولي له اسلامي نړي سره دقرابت احتمال رازیاتوي چي دابه دچین په رابطه دامریکا اوغرب بدگماني لازیاته کړي .

* دقدس دآزادي دپاره مبارزه ، چي اکثراً مسلمانان په دي نظر دي چي دفلسطین خاوره امریکا اوانگلیس یهود انو ته ورکړي ده ، امریکا تل له دي خطر سره مخامخ ساتي چي یوه ورځ بیا اسلامي ځواکونه اوعربي هیوادونه دقدس دغوښتني اقدام کوي . شاید هیڅ شي مسلمانان دقدس دآزادي اویهودانو تینگار دقدس دملکیت څخه منصرف

نکړي ، نو په داسي حال کي چي دمدیترانی په شمالي ساحل پرته متحده اروپا چي له اسلام سره دتفاهم سیاست ګټور بولي نوي جوړه شوي روسیه اوورسره چین چي اسلامي نړۍ ته اتمي تسلیحات برابر وي ، او جاپان به چي د انرژي منابع یې په منځني ختیځ کي دي ،زیاتره دنړي په ستیج نقش لوبوي ، نودا به دتعجب وړنه وي چي مسلمانان اوعرب دبوش دهغه دکتورین مخالف پاته شي چي دخلیج جګړه یې دصلحی دراوستلو وسیله وګڼله . دغرب په مقابل کي دمسلمانانو نفرت دعربي طاغوتي حکومتونو سره په مسکا کي نه پټیږي ... داځکه چي دا دنسلونو دنفرت کیسه ده ...

اما اسلامي امت په روسیه کي دبدلون سره سره د یو سخت غربي چلنج سره مخامخ دي . اوامت داسي یو مبارزاتي روندکي راګیر شوي دي چي یو ځوان مبتکر اویا انرژي قیادت ته له پخوانه لازیات ضرورت لري .

نن اسلامي امت دبصیرت هغه ځواک ته ضرورت لري چي امت دچلنج اودعوت ترمنځ له مقابلي ځخه دیوه اسلامي پکت جوړیدلوته راکاږي چي په دي صورت کي به اروپا ، چین جاپان اونوي روسیه دهغي سره دتصادم په عوض دتفاهم لاره غوره کړي .

پوښتنه : دافغانستان داسلامي انقلاب په وړاندي اوس په غرب کي تأثر څه دي ؟

ځواب : البرتورونکي یوبین المللي مطبوعاتي شخصیت دافغانستان داسلامي حکومت په هکله داسي نظرورکوي : (دافغانستان جګړه دنړي حیرانتیا سره سره د وروستني امپراطوري دافول اونزول پیل دي .) اګر چي دا جګړه یوه ضربتي جګړه وه اودنړي دهیڅ بشري اوسیاسي سازمان لخوایي په جدي ډول مخنیوي ونه شو اوهمدارنګه هغه روسي عسکر چي افغانستان ته استول کیدل ، ویتنام ته داستول شویو امریکایي عسکرو په څیریې په خپلو توبروکي دسناتور فولبرایت سناتور مانسفلید اویا سناتور مورس په شان دمخالفت ورقي نه درلودي اګر چي دافغانستان دجګړي ویرونکي د سوځوني اووژني صحني دمسکو اولیننګراد په تلویزیونوکي ښکاره نشوي ... اګر چي دافغانستان جګړه په فلمونو اوکستونوکي ثبت نشوه اویوه بي تصویره ، بي خبرو ، بي شاهده بي کمري اوبي دوربینه جګړه وه ... خودتاریخ په صفحو کي اودنړي د واقعیت بینو خلکو په زړونوکي اوهمدارنګه دزرهاوو روسي اوافغاني میندو په چیغو کي خوندي اوثبت پاته شوه .

له دي ډول مظلومیت اوشهامت سره سره په غرب کي اوس په ډیره ناځواني ددي مقدسي جګړي په خلاف تبلیغات کیږي . سیستم و .. اوحتي غربي شتمن نظام هم دهغي دمقابلي توان نه درلود .

له بل پلوه دسپیني ماڼي واکداران تل دهغو ځوانو اوانقلابي اسلامي تحریکونو ځخه ډیره ویره لري چي په آسیا اوافریقا کي یې فکري انقلابونه راوستي اوهمداراز امریکا کوښښ کوي چي اروپا هم په دي ویره کي له ځان سره ملګري کړي چي ګویا ددي خامومواد و سرچیني په منځني ختیځ اوافریقا کي داسلامي اصول پسنده ډلو لاس ته لویدونکي دي .نوځکه دلته دافغانستان اسلامي انقلاب پرخلاف تبلیغات ډیر تند دي .

زه فکر کوم امریکا له یوبل احتمال نه هم ډیره ویره لري اګر چي خپل دا وهم نه ښرګنده وي ، چي مبادا اسلامي تحریکونه دغرب دمخالفو قوتونو یعني چین ، جاپان ، اومتحده اروپا اوپکي ځانګړي ډول المان اوفرانسي ته ، نژدي نه شي ، چي په هغه صورت کي به دغرب ضد جبهه ډیره قوي شي .

> اوس دلته په غرب کی اکثرو محققینوته دانظر پیداشوی دی ، دروسیی دنوی اوقوی امپراطوری جوړیدل که دځانګړوروی جمهور یتونو دآزادی په قیمت هم تمام شی ددی لپی اثر به اروپا ته متوجه وی

هغه په پسنو لوڅ مجاهدین چي پرون په یې غربي مطبوعاتي سرچینو دمظلومیت اومحکومیت کیسي جوړولي ، نن تروریست اوفندمنتلست یابنسټ پال بلل کیږي .

غرب غواړي چي پردي واقعیت پرده وغوړوي چي ګویا اسلام یوازني مکتب وو چي دکمونیزم ټغربې ورټول کړ .. اوهغه ایدیالوژیك مکتب ته یې شکست ورکړ چي نژدي یوه پیړي دعصر بي ساري

که چیري دغربي نړي دقیادتونو نظریات دجهاني سیاست په وړاندي وکتلای شي ټول په یوه غږ ددوي په خیال دبنسټ پاله اسلامي ډلو موجودیت ترکمونستانو هم خوراخطرناك بولي . مارګرت تاچر په خپل هغه خطاب کي چي دناتو دتړون غړیوته یې درلود وویل : « په غرب لازمه ده چي په ټول قوت سره په منځني ختیځ کي داسلامي قیام مقابله وکړي اګر چي

روسي خطر وجود لري).

ډلي ټلګرام انګليسي ورځپاڼه ليکي :« لازمه ده چي دروسانو سره مرسته وشي تر څو داسلامي حرکت مقابلي ته يې چمتو کړو اوهمدارنګه ادني رايت ډير مشهور تاريخ ليکونکي چي دمجلي نوم يې (معاصرتاريخ) دي داسلامي تحريك په هکله داسي ليکي :

« اسلامي تحريك په تيره لسيزه کي په جګړو وژلو ارعاب اواختطافونو مصروف وو اوس يې دموجوده نظامونو سره په سياسي جګړه پيل کړي دي اودنړي وال اسلامي حرکتونو دپيوستون له پاره کار روان دي نويو يشتمه پېړي به داسلامي غورځنګونو دحاکميت دوري وي نو سرداوسه بايد دي خطرته متوجه يو . »

همداراز (MR.D.COUEL) دامريکا دجمهوري رياست معاون ، کارپتريك (CORPATRIC) په ملګرو ملتوکښي پخواني استازي ، ډاکتر کسينجر او يو ګڼ شمير يهودي اوامريکايي پوهان دوي ته ورته موقف لري اواسلامي تحريکونه دخپلوګټو مانع ګڼي .

داهم بايد هيرنکړو چي دکويټ اشغال اوبيا دامريکا مداخله اوجګړه په خليج کي د اسلامي امت له پاره يوه لويه پيښه وه ځکه چي په اسلامي امت کي يي تاو تر يخوالي زيات کړ . نوکه اوس ددي وروستيو تحولاتو اوموافقو په رڼا کي دامسئله وڅيړو نو ويلاي شو چي اسلامي امت اوخاصتاً دافغانستان اسلامي تحريك له يوه سخت ازمايښت اوچلنج سره مخامخ دي .

پوښتنه : ځيني داسي فکر کوي چي زموږ دانقلاب دوروستي بري څخه زموږ دمقاومت دعظمت بريښ را تيت کړ اودا ذهنيت کمزوري کوي چي روسيه زموږ مقاومت ماته کړه ؟

ځواب : په دي کي شك نشته چي دروسبي لښکرو له ماتي څخه وروسته مجاهدينو ، لکه څنګه چي فکر کيده دمزدور رژيم عمرو رلنډ نکړ ، کيداي شي داڅنډ په مختلفو اشکالو تعبير شي خواصلي مسئله داده چي ددي څنډ تر شا زياتو عواملو رول لوبولي دي . خاصتاً دروس اوامريکا داتفاهم ، چي په هر صورت وي داسلامي حکومت مخنيوي وکړي ، اوپر يږدي دکابل رژيم دومره تقويه شي چي دمجاهدينو په لاس آسانه رانسکورنه شي اودروسبي مرستي جاري وساتل شي اوبالمقابل دمجاهدينو ملاتړ هيوادونه خپلي معنوي اومادي مرستي دي حدته کمي کړي چي مجاهدين وروستي بري تر لاسه نکړي . او له بده مرغه دداسي پروسي په عملي کولو کي ځيني ډلګي عملاً ددي ستراتيژي ترشادريدلي دي .

بياهم بايد ووايو چي داسلامي تحريك ځيني دوستان هم دبي خبري اويا نورو سياسي اومادي ګټو دلاس ته راوړلو په خاطر چوپه خوله دهغوي تر شا ودريدل .

نوپداسي حالت کي طبيعي ده چي دمسلمه امت هغه هيلي چي دافغانستان داسلامي انقلاب په هکله يې درلودي تر يوه حده متأثره شوي وي .

خو دا هيڅکله ددي معني نه ورکوي چي روسي امپراطوري دمجاهدينو په لاس دړې وړې نشوه . تاريخ اعتراف کوي چي په افغانستان کي دمجاهدينو مقاومت دنوي معاصر تاريخ دعطف ټکي ده .

همدارنګه داڅنډ اوموجود ه حالت بايد له دوهم هدف سره چي داسلامي حکومت جوړيدل دي - مغالطه نشي .

پوښتنه:- تاسي دخپل انقلاب اوقضيي په لوري دنړيوالو ، په ځانګړي توګه دمسلمانانو دتوجه را اړولو په لارکي له کومو جدي پوښتنو اواشکالاتو سره مخامخ کيږي ؟

ځواب :-ګورو چي په جهان کي اوس اوس بي ساري بدلونونه رامينځته شوي دي : دروسيي عسکري ماشين په افغانستان کي جام پاتي شو ، ختيځه اروپا دکمونيزم له بدشاګرمه سيوري خلاصه شوه ، اوامريکا په خليج کي دترور اووحشت تاريخ ژوندي کړ ، دغرب اروپائي هيوادونه سره يوشول .

دا ټول هغه سريع تحولات دی چی دافغانستان قضيه ئی تر سيوری لاندی راوستی ده . او اوس دا مسئله دورځپاڼو په لمړی صفحوکی ځای نلری . دافغانستان قضيه که زموږ له پاره معضله ده ددوی له پاره ختمه شوی واقعه بلل کيږی .

ددی قضيی په نسبت موږ له دوو ډلو خلکو سره مخامخ کيږو .. يوه هغه ډله خلك دی چی اګاهانه داسلامی انقلاب دمخنيو ي له پاره مبارزه کوی اودوی په دې انداز کی دقضيی په نسبت استخباراتی اومطبوعاتی هلی ځلی لری .

بله ډله هغه ساکت اکثريت دی چی په خپلو زړونوکی په سلګونو نارويلی سوالونه لری اودهغوی له پاره واضح ځوابونه ورسره نشته . په غربی نړی کی که نظامونه غير انسانی اوطاغوتی چلند لری داددی معنی نلری چی دلته اصلاً انسانان نشته بلکه ډير داسی افراد شته چی دخپلو حکومتونو دسياسی اواجتماعی تګ لارو سره مخالفت لری اودايوخورالوی اکثريت دی . زموږ يو عمده مشکل همدادی چی ددی لوی اکثريت له پاره دخپلی قضيی يا مشکل

صحیح اومعقول تعریف نشوکولای . ممکن ددی علت داوی چی یو شمیر انقلابی دوستان په دی نظر دی چی اوس دخبرووخت تیر شوی دی اودعمل ډگر ته باید توجه وشی . دوی په دی نظر دی چی خبری موږ ډیری وکړی اوحاصل موکم ترلاسه کړ. خوزه فکر کوم چی مونږ اصلاً خبری ندی کړی بلکه دتبی نیولی په شان موناری ، سوری کړی اوله درد اوتبی نه موفریاد کړی دی . هغه ناری اوفریادونه چی اکثروخلکو ته گونگ دی .

داډیره ضروری ده چی موږ خبری وکړو په دی معنی چی خپل مشکلات اوستونځی صحیح تعریف کړو اودهغوی له پاره مناسب الفاظ ولټوو . هغه الفاظ چی دخلکو له پاره دپوهیدلو وړ وی اوبیا په واضحو جملو دخلکو سوالونوته ځواب ورکړو .

زموږ دانقلاب یوبل عمده مشکل داوو چی په دی انقلاب کی ډیرو گڼو پرگنوبرخه واخیستله . په طبعی ډول سره یی دډیرو متفرقو غیر مسئولوا اوخودروافراد و دد خالت اوتائید اوحتی ځینو ته قیادت ته درسیدلو زمینه مساعده کړه . دانقلاب تر آخره دهغو حلقو ترقیادت اونظارت لاندی پاته نه شو چی په شروع کی یی متولیان وو ، اوپه دی لاره کی ډیره ستومانه مزلونه وهلی وو .

له بل لوری دانقلاب عظمت اوبریښ داسی گڼدی بریالیتوبونه راوړل اودحرارت درجه یی دومره سریع اوچتیدله چی داموروممتولیانوته یی په کافی اندازه دراتلونکی ستراتیژی د جوړولو وخت نه پریښود . هره فیصله اوتصمیم به دهغی ورځی دحادثی اوپیښی سره مطابق نیول کیده .. چی دی کار داعظیم انقلاب دواحدی ، حساب شوی اواوږدی ستراتیژی

له فقدان سره مخامخ کړ . اوداهغه عمده مشکلات دی چی داکثرومسلمانانو په اذهانوکی ډیرسو الونه اوتشویش راپیدا کوی ، دهغوی تشویش ممکن په دیپلوماتیکو الفاظو تر یوه حده رفع کړای شو خوقناعت یی گران کار دی .

پوښتنه : اوس چی نړی عملاً یوه قطبی ده تاسی په غرب کی دتحلیل گرانو نظریات څه وړ مطالعه کوی چی آیا داحالت به څومره ادامه وکړی ؟

ځواب : شاید د لومړی پوښتنی په ځواب کی یوڅه دی ته اشاره شوی وی . خوپه خلص ډول سره ویلای شم چی :

یوشمیر ویښ غربی تحلیل گران لودیز پالیسی جوړونکی عناصر تر انتقاد لاندی نیسی چی گویا غرب دروسیی په لوری معقول موقف ندی خپل کړی او ددی په ځای چی دروسی مستبد نظام اودهغه واکداران له پښو غورځوی هغوی ته درندی مادی اومعنوی مرستی ورکوی . دفرانسوي مقاماتو په تحلیل غرب به دوه سوه بلیونه ډالره په راتلونکو لسو کالو کی روسیی ته کمك ورکوی ، اوداهغه پیسی دی چی غربیان یی دخپلو خلکو ددرانده ټکس څخه تر لاسه کوی .

دامسئله به دامریکا داخلی ستونځی لانوری هم رازیاتی کړی .

همدارنگه داروپا دکډ بازارغړی هیوادونه دشرقی اروپا دهیوادونو اوروسانو ترمینځ له تیر اقتصادی سیستم نه دزدکړی اوتجربی نه پس په دی کار کوی چی څنگه یوواحد پولی سیستم وضع کړی او دمتحده اروپا دجوړیدلو عملیه گړندی کړی. داروپا دگډ بازار سوسیالیست مشر(جگ دولارز) ټینگار کوی چی دپولی اوسیاسی وحدت فیصله دی په دي دسمبر کی لاسلیك شی. داوحدت داسی یو

اقتصادی اوسیاسی سیستم لری چی په هغه کی اروپا کاملاً په خپلو پښو دریږی اودامریکا دنفوذ لاری تړل کیږی.

نوپه داسی حال کی به ستاسو په اصطلاح یوه قطبی نړی یعنی دامریکا پر لاس توب په اروپا کی خپل رنگ وبایلی.

جاپان گرچه نظامی قوت نه دی خو یو اقتصادی ستر قدرت دی او کله چی له خپل گاوندی روس سره د(KORIE) کوریل پراپلم حل کړی نو طبعی ده چی دفاع احتیاجات ئی رفع کیږی او دخپلی بقاء او تحرك لپاره ځان د خلیج په چینو پوری تړلی گڼی نو ځکه په دی لټه کی دی چی داسلامی ملکونو سره د تفاهم او دخپل اقتصادی بازار لپاره دروسانو او اروپائیانو سره په تنگه حلقه کی کار وکړی.

له بل پلوه دغرب درانه کمکونه مسکوته او دپنتاگون دعسکری بودجی کمښت اودهغی لیږل مسکوته به امریکا ئی نفوذ په نړی کی کمزوری او په داخل کی به ستونزی رامنځ ته کړی دابه دنوی او قوی روسیی دجوړیدلو هغه عملیه تسریع کړی چی اوس گوربه چف او یلتسن - دوه پخوانی کمونستان چی دپوره صلاحیتونو خاوندان دی- هغی ته دری جولینزم(REJEVENALISM) نوم ورکوی.

نوی روسیه به یوه سوسیالیستی ټولنه وی چی مختلفو ولایتونه به ئی حتی که په ځانگړی نمونو مسمی هم شی تر اقتصادی او نظامی نفوذ لاندی وی.

سیاسی څیړونکی په دی نظر دی چی دروس- جاپان- متحده اروپا محور به دوه غیر اقتصادی هدفونه هم لری. چی یوئی ضد امریکنیزم احساسات را پاروول او بل ئی

دمسلمانانو خپلول دی.
امریکا به ددی نوی قطب دمقابلی دوه لاری لری: یوه داچی دېرېوال واکمن پاته کیدو لپاره باید بین المللی ائتلاف جوړ کړي. او دا ډیر گران کار دی. اوبل داچی یو نوی اقتصادی بلاك دهغو هیوادونو سره جوړ کړی چی دانگلیس دمشترك المنافع بازار غړی دی، لکه کاناډا- استرالیا نوی ځیلاند، هند، کنیا، مالیزیا او سنگاپور او

همدارنگه امریکا باید خپل پخوانی ملگری لکه چلی، فلپین، تایوان او جنوبی کوریا او جنوبی افریقا هم په دی کار قانع کړي، په دی صورت کی به امریکا داکوشش هم کوی چی دخلیج به ځاگانو خپل تسلط خور کړی تر څو دجاپان او اروپا سر چینی کنترول کړی او دهغوی د ودی مخنیوی وکړی. البته به خلیج کی دامریکا پاته کیدل داوږدی مودی لپاره نه دعربانو لپاره دزغم وړدی اونه داروپا او جاپان لپاره.
په دی کش و گیر کی چین هم فوق العاده سیاسی موقعیت تر لاسه کوی. او همدااوس چین او شمالی کوریا په زور سره اسلامی او عربی ملکونو ته اتمی او پر مختللی وسلی برابروی. امریکا داسلام او اسلامی تحریکونو په ټکولو سره داسی یو منفی سیاست اختیار کړی چی په طبیعی ډول سره دامریکا دنفوذ ساحه په اسلامی هیوادو کی راکموی او مسلمانان دیو داسی قطب دجوړیدلو په خوا بیائی چی په هغه کی به ضد امرکنیزم اصلی محور وی.
پوښتنه: آیا تاسی محسوسوی چی اسلامی حرکتونه په خپله ستراتیژی باندی دتجدید نظرپه حال کی دی؟
ځواب: دنړی به جیوپولتیکی جوړښت کی داسی یو بدلون را روان دی چی اکثراجتماعی مکاتب ئی تر اثر لاندی راوستی دی اوس ډیر بشری، فکری مکتبونه دخپلوپیروانو سوالونو تـه په

> دمعقول او قانع اجتماعی او بشری مکتب عدم موجودیت یوه لویه خلا رامنځ ته کړی ده.. چی په اطمینان سره ویلای شم بصیر اسلامی تحریکونه کولای شي دا خلا ډکه کړی او خلکو ته دمعنوی سکون تر څنگ د ژوند نیغه لاره ترسیم کړی.

مناسب ځواب کی عاجز پاته شوی دی. او همدارنگه تحریف شوی نصرانیت او منحرفه کلیسا دوگړو معنوی اړتیاوی نشی پوره کولای نوپه طبیعی ډول سره دمعقول او قانع اجتماعی او بشری مکتب عدم موجودیت یوه لویه خلا رامنځ ته کړی ده.. چی په اطمینان سره ویلای شم بصیر اسلامی تحریکونه کولای شي دا خلا ډکه کړی او خلکو ته دمعنوی سکون تر څنگ د ژوند نیغه لاره ترسیم کړی.
فکر کوم په دی وروستیو کلنو کی داسلام دوستان اودښمنان دی حقیقت ته متوجه شوی دی نو طبیعی ده چی هره ډله په خپلو ستراتیژیکو اهدافو باندی دتجدیدنظر په فکر کی دی.
اروپائی او امریکائی پالیسی جوړوونکو ددی خلا ډکولو لپاره مختلفی طرحی را وړاندی کړی.... له یوی خوا په دی اعتراف کوی چی ټولنه معنوی خلا لری او فساد په براوبحر خوردی.. خوله بل پلوه دهغی دحل لاره نه وینی. همدا اوس غربی نړی گرځنده کلیساوی جوړی کړی دی چی کوڅه په کوڅه په خلکو پسی گرځی او کورپه کورهغوی ته دعوت ورکوی چی ددوی سیاری کلیساته راشی... خودخلکو استقبال ډیر ضعیف دی له بل پلوه دوی داسلام د مقابلی لپاره یوه نوی ستراتیژی خپله کړی چی په هغی کی داسلام کلی مقابلی په عوض داسلامی عقیدی پرفروعاتو او اجزاؤ حمله کوی. او په دی فکر دی چی وکولای شي یوه ذره هم داسلامی ثقافت، تمدن اوسیاست څخه رابیله کړی. دډیرو کلنو په اوږدو کی به داذره ذره بیل شوی اسلام داسلام د کلی سقوط باعث شی.
اسلام دښمنه عناصر کله دبشری حقوقو شعار عنوانوی ترڅو خلك داسلامی هغه مفهوم څخه بی خبره وساتی چی(ولقد کرمنا بنی آدم) او کله هم د غربی دیموکراسی اشاعت لپاره نوی جهانی نظام عنوانوی تر څو دالهی موجوده جهانی نظام او تسلط ضرورت هیر کړی. او یا کله هم اسلام په افراط او اعتدال ویشی تر څوداصولیت قانون ختم کړی.
اوله بل پلوه د اسلامی تحریکونو، او مسلمانانو د تضعیف په خاطر کوشش کوی چی تل هغوی تر فشار لاندی ونیسی ترڅو مسلمانان خپل فکری او علمی ارتقاء ته ونه رسیږی.
دسوډان او پاکستان اسلامی مجلسونه زما په نظر یو ښه پیل وو او په هغه کی دیو مشترکی جهانی سراتیژی جوړولو لپاره غړ شوی... خو فکر کوم دیو لوی جهانی سکرتریت عدم موجودیت به اسلامی تحریکونه له یوبل څخه بی خبره او لری وساتی.

«دگروال متقاعد محمد يوسف»:

بعداز امريكا وزارت خارجه پاكستان مسئول ضرر رسانيدن به جهاد افغانستان شمرده مى شود

ترجمه وتخليص از : احمد نور « نفير »

« محمد يوسف» دگروال متقاعد اردوى پاكستان وعضو اسبق اداره « اى ،اس ، ائى » .طى دو مصاحبه جدا گانه كه با هفته نامه « تكبير» چاپ كراچى انجام داده از يك سلسله ابعاد روشن وتاريك قضيه افغانستان صحبت نموده كه ماترجمه قسمت هاى مهم آنرا خدمت خوانندگان محترم تقديم مى داريم . قابل ياد آوريست كه توافق ادارهٔ « حريت » باهمه مندرجات اين مصاحبه شرط نيست .

سوال : نظر شما در مورد تجاوز وحشيانه روسيه بر افغانستان ، وآغاز جهاددر افغانستان چيست ؟ .

جواب : روسيه هنگامى بر افغانستان تجاوز نمود كه بعداز اعدام ذوالفقار على « بوتو» اوضاع درپاكستان پرسكون نبود ، وشخصيت جنرال محمد ضياءالحق در داخل وخارج كشور ضربه ديده بود تبليغات شوم داخلى وخارجى و عملكرد هاى دشمنانه ، پاكستان را در بين جهان يكه وتنها قرار داده بود ، وبه اين ترتيب روسيه انتظار هيچ گونه عكس العملى را از پاكستان نداشت ، چنانچه هنگاميكه در دسامبر «۱۹۷۹ » (جدى ۱۳۵۸) روسيه بر افغانستان حمله كرد ، همه جهان با حيرت تمام اين اقدام وحشيانه را به تماشا نشستند وهمه سكوت اختيار نمودند .

جنرال ضيا ء الحق جهت غور وفكر روى ابعاد مختلف تجاوز روسيه برافغانستان نظريات شعبه هاى مختلف ارتش را در زمينه خواست . در اين هنگام جنرال اختر عبدالرحمن كه مسؤول دستگاه استخباراتى واطلاعاتى ارتش « I.S.I » بود ، جهت معلومات دادن بــه جنــرال

ضياء الحق كنفرانس خصوصى ايرا داير نمود كه طى آن از تاريخ ، جغرافيه مزاج مردم افغانستان واستعداد آنها جهت براه انداختن جنگ ها ى طويل چريكى ، خرابى روابط بين امريكا وايران و عكس العمل هند معلوماتى مفصلى داده شد . به نظر جنــرال اختــر عبــدالرحمــن « افغانستان ويتنام ديگرى براى روسها ثابت مى گرديد» جنرال ضياء الحق با اين نظر اوموافقه نمود ، نظريات ديگرى را كه از آن ظاهر مى شد كه روس در محكم نمودن تسلط خويش بر افغانستان كامياب خواهد شد . نظر انداز كرد .

سوال : به نظر شما براى قبول نمودن اين نظريه از جانب ضياء الحق تنها همين يك مدرك ودليل وجود داشت يا چيزى ديگرى نيز موجود بود ؟

جواب : به نظر من رئيس جمهور ضياء الحق به اساس چند دليل نظر اختر عبدالرحمن را پذيرفت ، به نظر وى (ضياء الحق شهيد) با مقاومت عليه روسيه اوخدمت بزرگى به پاكستان وجهان اسلام انجام داده مى توانست كاميابى اين مقاومت او را بحيث يك جنرال بزرگ عصر

حاضر در جهان اسلام ودنیای غرب ثابت می کرد .

وبخاطر انتساب او با یك چنین مقصد وهدف بزرگ نه تنها اثرات صدمه بزرگ رسیده به شخصیت او در داخل وخارج کشور زایل می گردید بلکه در بلند رفتن شخصیت او نیز اضافه قابل قدری صورت می گرفت ، اوبه درست بودن این نظر جنرال اختر عبدالرحمن نیز یقین داشت که روسیه هیچ گاهی نمی تواند تسلط خویش را بر افغانستان قایم سازد .

بعداز جنگ دوم جهانی روسیه در هر منطقه ایکه داخل شده بود ، ازآنجا دوباره خارج نشده بود ، ولی در مقابل هیچ قدرت جهانی خواه هرقدر بزرگ هم بوده هیچ گاهی در قایم نمودن تسلط خویش بر افغانستان کامیاب نگردیده است .

واگر با مجاهدین افغان تعاون صورت بگیرد ، آنها کارنامهٔ عظیم وتاریخی شکست روسیه را انجام داده می توانند ، تاریخ هردو کشور (افغانستان وروسیه) درمقابل او قرار داشت . بعداز جنگ دوم جهانی روسیه در هر منطقه ایکه داخل شده بود ، ازآنجا دوباره خارج نشده بود ، ولی در مقابل هیچ قدرت جهانی خواه هرقدر بزرگ هم بوده هیچ گاهی در قایم نمودن تسلط خویش بر افغانستان کامیاب نگردیده است .

ملت افغانستان آزادی خود را از جان خود هم عزیز تر می دارند ، وبه این ترتیب جنرال محمد ضیاء الحق فیصله کرد که با مجاهدین همکاری نماید!

سوال : بعداز این فیصله کمك بامجاهدین فوراً آغاز یافت ؟

جواب : نخیر ، جنرال ضیاء الحق نظر داشت تادوسال دیگر بگذرد ، وبدینترتیب از یکسو پایه های حکومت وی مستحکم گردد ، واز جانب دیگر نیرو وقوت مردم افغانستان نیز تشخیص گردد .

سوال : در این هنگام طرز العمل امریکا چگونه بود ؟

جواب : امریکا بخوبی میدانست که روسیه بر افغانستان حمله نموده وآنرا تحت تسلط خویش در اورده است ، اقمار مصنوعی امریکا ثبوت واضح و ناقابل تردید تهیه کرده بودند ولی امریکا با وجود آن خاموشی اختیار نموده بود .

هنگامیکه عکس های گرفته شده توسط اقمار مصنوعی به « جمی کارتر » رئیس جمهور آن وقت امریکا نشان داده شد ، موصوف آنرا « عکس های غیر واقعی » خوانده مسترد نمود ، شاید دلیلش این بود که او در حال مصروف بودن در ایران نمی خواست راجع به افغانستان عکس العملی نشان دهد ، تا باعث وسعت دایره تصادم وکشمکش نگردد .

یك توجیه این هم شده می تواند که کشور های غربی بشمول امریکا یقین داشتند که روس ،نهضت مقاومت افغانستان را اگر در ظرف چند روز نتواند ، درظرف چند هفته می تواند سرکوب نماید به همین دلیل « ببین ومنتظر باش» بهترین سیاست شده می توانست که آنها اختیار نموده بودند .

سوال : ولی بعد ها امریکائی ها از جهاد افغانستان حمایت خویش را آغاز کردند ، به نظر شما انگیزه این تبدیلی چه بود ؟

جواب : امریکا بخاطر آزادی مردم افغانستان وقیام جمهوریت در آنجا از مجاهدین حمایت نکرده بود (چنانچه از روش فعلی امریکا با مجاهدین این نکته خوبتر اثبات می شود) . بلکه امریکا در مقاومت قوی مردم افغانستان واحساس شکست ناپذیر و آزاد زیستن آنها ، منافع ملی خود را نهفته دیده بود .

وهمچنان امریکا موقع انتقام از شکست خود در ویتنام رابدست آورده بود (اکنون حالت روسیه چنان است که پاکستان (۱۰ هزار تن برنج طور عطیه به آن کشور داده است ، درحالیکه عربستان سعودی وهسپانیه در شروع فهرست قرضه دهندگان به آن کشور شامل هستند .).

امریکا درطول یکسال نیروی مقاومت مجاهدین افغانستان را بدقت مطالعه کرده بود ، ودر یافته بود که باتعاون بامجاهدین منافع منطقوی وجهانی خود را حفظ نموده می تواند .

سوال : ممالك دیگر این منطقه چه فکر می کردند ؟

جواب : چین بصورت واضح از موقف مجاهدین حمایت می کرد ، دلیل اساسی آن این بود که روابط میان چین وروسیه نه تنها خراب بود ، بلکه تاحد دشمنی پیش رفته بود ، شکست روسیه ضامن تحفظ منافع چین بود .اروپا غیر از آن هم (۹۰ فی صد) از امریکا تقلید می کند . به همین دلیل عکس العمل اروپا هم عین مطابق عکس العمل امریکا بود .

عربستان سعودی کشور مهمی دیگری بود که حمایت از مجاهدین رافیصله نمود این فیصله اگر از یسکو بخاطر رشته محکم اسلام بود ، از جانب دیگر این

موضوع نیز بوده که برای حکومت سعودی در صورت تسلط دایمی روسیه بر افغانستان وسعت متوقع نفوذ روسیه در شرق میانه پریشان کن بود . این نکته نیزقابل یاد آوریست که بر علاوه حکومت عده از مردم سعودی کمك های خیلی زیادی با مجاهدین انجام دادند . حتی عده از باشند گا ن سعودی کمك ماهانه «ده لك دالر» را نیز مهیا نموده اند . در اینجا ذکر نام جنرال اختر عبدالرحمن لازمی است که بخاطر حاصل نمودن کمك به جهاد افغانستان از این دو کشور (چین وعربستان سعودی) موقف پاکستان را بصورت درست توضیح کرده زیرا وی مسؤل جمع نمودن حلقات مختلف در رابطه با جهاد افغانستان وبعداًربط دادن آنها بود.

سوال : موقف هند در رابطه چگونه بود !

جواب : روش هند واضح است هند هرکاری را مخالف پاکستان وبرعکس آن انجام میدهد به همین دلیل هند با صراحت تام از جهاد افغانستان مخالفت کرد ، وبارژیم دست نشانده روس همکاری هایش آغاز گردید ، هند برای رژیم مزدور کابل مشاور تهیه کرد برای افراد رژیم جهت حاصل کردن تربیت نظامی زمینه مساعد کرد . ودر قسمت تهیه پیلوت ها هر گونه کمك ممکن را با رژیم کابل انجام داد .

بر علاوه از ان هند جهت ضعیف ساختن استحکام پاکستان دقیقهٔ را فرو گذاشت نکرد ، واین همه را بااشاره روسها ویا کمك انها انجام داد .

زیرا این نکته خیلی واضح بود که اگر پایه های حکومت پاکستان غیر مستحکم گردد ، و فضای بی امنیتی در پاکستان بوجود بیاید .

پاکستان از کمك مجاهدین دست خواهد کشید ، که در نتیجه آن جهاد افغانستان خاتمه خواهد یافت .

جهت حصول این دوهدف ، هند دوراه را در پیشروی خود داشت ، اول اینکه حمله مستقیم بر پاکستان انجام دهد ، ودوم اینکه اعمال تخریب کارانه را در پاکستان انجام دهد . وهند را ه دوم آنرا اختیار نمود .

من به صراحت گفته می توانم که در اکثریتی از اعمال بی شمار انجام شده تخریب کاری در پاکستان ، هند دست دارد . هند جهت پیدا نمودن جوازبه این اعمال خود بر پاکستان اتهام حمایت از « سکها » را وارد می کند ، واکنون اتهام حمایت از مبارزین آزادی کشمیر نیز بر آن افزوده شده است .

هند ، پروگرام قاچاق اسلحه به پاکستان را نیزبه صورت منظم آن سرپرستی نمود ، وتوجه خصوصی خود رابه قاچاق اسلحه به آیالت « سند » معطوف نمود .

زیرا ورود اسلحه از هند به ایالت « سند» خیلی سهل وآسان بود ، ولی رسانیدن اسلحه از « پشاور » به « سند » خیلی مشکل .

هند جهت قاچاق به پاکستان ازآن اسلحه استفاده می کرد که روسها از مجاهدین در جریان جنگ حاصل نموده بودند ، که هند از این نوع قاچاق اسلحه دوهدف رابه بیش می برد ، اولی فضای عدم استحکام در پاکستان ودوم اتهام اسلحه فروشی بر مجاهدین .

این نکته را بدون خوف وتردید باید گفت که (۸۰) فیصداز اسلحه قاچاق شده به « سند» توسط اداره استخباراتی « هند» به آنجا رسانیده شده است . در حالیکه مقدار اسلحهء رسیده از پشاور به سند از (۲۰) فیصد زیاد نبوده .

سوال : به نظر شما جهاد افغانستان چه اثراتی را بر پاکستان مرتب ساخته ؟

جواب : جهاد افغانتسان بر پاکستان اثرات منفی ومثبت هردو را داشته است .

مثلاً در نتیجه جهاد افغانستان سیلاب اسلحه در بین شهر نشینان پاکستان جریان یافت ، در مورد نقش تخریب کارانه هند ، قبلاً صحبت شد در پهلوی آن عدهٔ از افراد سر بر آورده قبایل سرحدی پاکستان ،نقش خود را در این مورد ادا نمودند ، که در عوض آن عده از ملك ها انعام خود را از « خاد » و« کی ، جی ، بی » بدست آوردند ، بعضی از قبایل سرحدی با مجاهدین همکاری کامل نمودند ، که با همکاری همین قبایل به مجاهدین بدون وقفه خوراك می رسید ، ومجاهدین در اجرای عملیات خویش با مشکلات روبرو نبودند ،زیرا از عقب خود مطمئن بودند ، قابل تذکر است که در طول مدت جهاد نظام ترانسپورت بین افغانستان وپاکستان متأثر نگردید ، مجاهدین هیچ گاهی بر ترانسپورت این قبایل تعرض نکردند، اگر گاهی واقعه ناخوشگواری به وقوع پیوسته طی جرگه های قومی موضوع فیصله گردیده ، ومجاهدین نقصان وارد شده را ازاله نموده اند . از لحاظ سیاسی در حمایت ومخالفت مجاهدین رأی عامه بدو قسمت تقسیم گردید ، بعداز انتخابات ۱۹۸۵ هنکامیکه حزب مسلم لیگ در « اسامبله ملی پاکستان » تشکیل یافت، مسلم لیگ نخواست آنطوریکه شاید وباید از جهاد افغانتسان حمایت کند که یك علتش این بود که « جماعت اسلامی » هر کمك ممکنه رابه مجاهدین افغانستان فراهم می نمود ومسلم لیگ حزب مخالف « جماعت

اسلامی » بود در بین ارتش پاکستان هم در مورد جهاد افغانستان دو نظر وجود داشت که علت های آن گرایش های شخصی نیز بود ومسلکی نیز . جنرال فضل حق که امروز یکی از حامیان سرسخت مجاهدین بشمار می رود(این مصاحبه قبل از بقتل رسیدن جنرال فضل حق صورت گرفته « مترجم ») در آن هنگام مخالف سیاست پاکستان در مورد جهادافغانستان بود در مورد عده زیادی از افسران بر حال ومتقاعد پاکستان نیزگفتن این نکته در ست خواهد بود . این پهلوی جهاد افغانستان را نمی توان از نظر انداخت که به سبب جهاد افغانستان اقتصاد ایالات سرحد وبلوچستان خیلی تقویت یافت ، که اثرات آنرا به صورت واضح در دو ایالت مذکور می توان مشاهده کرد . به همین خاطر « خاد » تلاش نمود تا این وضع را بخاطر ایجاد اختلاف بین مهاجرین ومردم منطقه استعمال نماید ، ولی بازهم جای شکر است که « خاد » در این مورد موفقیت خاصی بدست آورده نتوانست .

سوال : در طول این مدت اتهامات مختلف النوع بر مجاهدین ومهاجرین وارد گردیده در این مورد شما چه می گوئید!

جواب : در ضمن وارد نمودن اتهامات مختلف النوع بر مجاهدین مامورین ودست اندرکاران دفتر « کمشنری افغان مهاجرین » نقش خیلی منفی انجام دادند ، در حالیکه واقعیت امر اینست که دفتر بدنام تر از آن وجود ندارد ، آنها حتی از پولیس هم بدنام تر اند ، وبه نظر من خطاب سازمان « جهاد دشمن» به آن کاملاً درست خواهد بود ، کارکنان این سازمان مهاجرین را « مخلوق در جه سوم » تصور می کنند کارکنان این دفتر به مهاجرین کمك ها را به شکلی توزیع می نمایند که گوئی خیرات می دهند وآنهم از جیب خود .

کارکنان این تنظیم « بازی» گندهٔ ایرا نیز بازی می کنند ، که هنگامیکه مجاهدین از کمپ های مربوطه شان در پاکستان به غرض جهاد به افغانستان می روند آنها به بهانه ها « چیکنگ » یا کنترول به کمپ های مهاجرین می روند ، وبا غیرحاضر یافتن مجاهدین « راشن کارت » آنها را منسوخ می کنند ، وبه این ترتیب فامیل مهاجرین که در کمپ سکونت دارد ، از اخد مواد امدادی محروم می گردند ، وهنگامیکه مجاهدین دوباره بر میگردد ، با اخذ ۵۰۰ کلدار یا یك هزار روپیه بطور رشوت « راشن کارت » های ایشان را دوباره فعال می نمایند واین همه را بصورت قصدی ودانسته انجام می دهند تا مهاجرین را از پاکستان متنفر بسازند ، تامدتی قبل حالت کمشنری چنین بود که مردم ماموریت در کمشنری مهاجرین را حتی بر ماموریت در دفاتر مقامات بلند رتبه حکومت ایالتی ترجیح می دادند ، واز همین جا داستان های مختلف را راجع به مهاجرین ومجاهدین پخش می کردند ، که اتهاماتی از قبیل فروش اسلحه ، خرید زمین ومنازل شامل آن بود .

سوال : حکومت پاکستان چرا در رد نمودن اتهامات وارده بر مجاهدین ومهاجرین ، علاقه مندی نشان نمی داد ؟

جواب : نکته اساسی دراین مورد اینست که حکومت پاکستان ، جهت هموار نمودن رأی ونظر عمومی ملت نکوشید ، که یك دلیل آن این شده می تواند که در نظام « دیکتاتوری » کمترین اهمیت به نظریات عمومی داده می شود . همچنان در پهلوی این نکته رویهٔ حزب مسلم لیگ نیز در مورد جهاد افغانستان رویهٔ کاملاً مثبت نبود ، ولی هنگامیکه در ۱۹۸۶ جنرال ضیاء الحق به این نکته متوجه شد آنگاه خیلی دیر شده بود ، اگر نظریات عمومی مردم در وقت آن اصلاح می گردید ،اتهامات بی اساس وارده بر مهاجرین ومجاهدین افغانستان اکنون برای آن طبقه مردم نیز قابل قبول نمی بودند ، که آنرا حقیقت دانسته بودند .

سوال : تجاوز روسیه بر افغانستان را به اندازه ایکه وسایل ارتباط جمعی انعکاس داد در این مورد نظر شما چیست ؟

جواب : در مورد تماشای صحنه های جهاد افغانستان وتجاوز روسیه ، مطبوعات ونشرات جهان به شمول پاکستان هیچ نوع دلچسپی نگرفتند ، تاچندین سال هیچ ژورنالیستی رخ به آنسونه نمود ، در حالیکه روسیه بر مردم افغانستان ده مرتبه بیشتر از آن ظلمی که امریکا برویتنامی ها نمود ظلم انجام داد ، عده از ژورنالستان غربی هم که به افغانستان رفتند به خاطر جنگ های چریکی وخورد صحنه های نبردرا خیلی کمتر مشاهده کردند، وبخاطر جبران این نقیصه بهترین راهی را این یافتند ، تا

> **هنگامیکه عکس های گرفته شده توسط اقمار مصنوعی به « جمی کارتر » رئیس جمهور آن وقت امریکا نشان داده شد ، موصوف آنرا « عکس های غیر واقعی » خوانده مسترد نمود**

فلم ها وعکس های خود را همراه باقوماندانان محلی تهیه نموده واز طریق نشرات غربی آنرا به نشر می سپردند .

وبه این ترتیب خبر نگاران غربی مخالفت بین قوماندانان مجاهدین را دامن زدند . آنها با این عملکرد غیر مسؤلانه خود عده از ان قوماندان را بحیث « قهرمان» معرفی کردند ، که لازم بود ، تا آنها به مجرد داخل شدن ایشان به سرحد افغانستان بر اولین درختی آویزان گردیده اعدام می شدند.

همین خبر نگاران غربی بودند که تفرقه « بنیاد گرا » و« میانه رو» رابین مجاهدین انداختند ، واختلافات بین قوماندانان را دامن زدند به این ترتیب گفته می توانیم که اولاً ژورنالستان جهاد افغانستان را به طریق مناسب آن انعکاس ندادند ، واگر انعکاس هم دادند ، به جهاد افغانستان به عوض مفاد تاوانی زیادی هم به آن وارد آوردند .

سوال : ارتش روسیه چرا از افغانستان خارج شد؟

جواب : بخاطریکه روسیه در افغانستان دچار شکست نظامی گردید ، ولی این شکست ، شکست سیاسی نبود ، انچنانکه اکنون می خواهند آنرا انعکاس دهند در همه افغانستان خون بیش از یك میلیون انسان را ریختاندند ، وهمین خون شهداء بود که روسیه را به عقب نشینی مجبور کرد . در عقب نشینی روسیه از افغانستان حیثیت فشار بین المللی بیش از « ۲۰ » فیصد نبود ، علت دوم این بود که مجاهدین دامنه جنگ را به آنسوی دریای آمو کشانیدند ، واین جزء از تدابیري بود که به مجاهدین پلان داده شد تا آنها با مجاهدین جمهوریت های مسلمان نشین روسیه ، که برضد روسیه مصروف عمل اند یکجا شوند ، واین بعد از جنگ دوم جهانی (۱۹۸۶) اولین باری بود که در داخل سرحد روسیه ، اقداماتی برضد آنها صورت می گرفت ، به این ترتیب هنگامیکه مجاهدین دایره فعالیت های خویش را وسیع ساختند ، روسیه به نتایج متوقع آن پی بردبدون تأمل گفته می توانم که اگر جنرال اختر عبدالرحمن را از سر براهی « I.S.I » دور نمی ساختند ، امروز افغانستان آزاد بوده وروسیه در داخل سرحدات خویش با تلاش های آزادی خواهان ۳ جمهوریت مسلمان نشین مقابله نموده نمی توانست .

سوال: به نظر شما نکته بزرگ « ضعف» در بین مجاهدین افغان چیست ؟

جواب : طبق مشاهده مایك کمزوری وضعف بزرگ مجاهدین این است که آنها دریك نقطه که پاهای خود را محکم نمودند ، بعداً از آنجا نمی خواهند به عقب بیایند .

برای آنها خوردن مرمی در سینه خیلی آسانتر از یك قدم عقب نشینی است .

وبه همین علت آنها تلفات زیادی جانی را متحمل شدند . این نکته نیز قابل تذکر است که قوماندان گروپ های مختلف مجاهدین باهم به جنگ ودعوای پرداختند .

کسیکه از سرشت وخوی افغانها آگاه است ، می داند که قوماندان مجاهدین را اطمینان دادن ، ومطمئن ساختن چه اندازه کار مشکل است . ضعف دیگر آنها اینست که آنها با گذشتن از ماین های ضد پرسونل حمله نمی کنند ، در حالیکه طبق قوانین نظامی حمله مستقیم وحمله با گذشتن از ماین ضد پرسونل یك اندازه تلفات ببار می آورد تلفات ارتش روس و نوکران آن بخاطری کم می بود که آنها در چار اطراف خود ماین های ضد پرسونل فرش نموده خود را محفوظ می ساختند .

سوال : در مورد تهیه میزائیل « ستنگر» و« بلوپایپ» برای مجاهدین افغان سخنانی شنیده می شد شما علاقه دارید تا در مورد آن چیزی بگوئید !

جواب : مجاهدین بخاطر دفاع خویش از هلیکوپتر های « گنشپ » روس وطیارات بم افگن به میزائیل ضرورت داشتند ، به این منظور میزائیل « ستنگر » انتخاب شد ولی در اوایل امریکا از دادن میزایل ستنگر انکار نمودو بعد ها هم پاکستان از گرفتن آن امریکا بخاطری انکار کرد که اگر میزایل مذکور بدست روسی ها بیافتد ، آنها از ساختمان حساس ساینسی آن با خبر خواهند شد ولی هنگامیکه یك میزائیل « ستنگر» از آلمان غربی دزدی گردیده به روسیه رسید امریکا آماده شد تا « ستنگر» رابرای مجاهدین تهیه نماید ، ولی در همان هنگام در راولپندی برطیاره حامل / جنرال ضیاء الحق «میزائیل S.A.7» فیر گردید که به خطا رفت وبا این حمله این خوف در پاکستان پیدا شد که اگر به عوض « S.A.7 » میزائیل ستنگر در این حمله بکار برده می شد. ... ؟

لهذا فیصله بعمل آمد تا بجای ستنگر میزائیل « بلوپایپ» از بریتانیا خریداری گردد ولی جنرال اختر عبدالرحمن از خریداری این اسلحه در جه سوم انکار نمود ، این اسلحه بریتانیا در جنگ « فاك لیند » بکلی ناکام ثابت گردیده بود . ولی به هر ترتیب فروشندگان « بلوپایپ » به هر طریقي اجازه فراهمي آنرا بدست آورده بودند نتیجه آن این شد که نه تنها میلون ها دالر ضایع گردید بلکه به مجاهدین هم تلفات زیاد جانی وارد آمد . ولی هنگام جنگ « ژوره » (غالباً منظور

از جنگ تاریخی سال ۱۳٦٤ ولایت پکتیا است که در مقام « ژوره » اتفاق افتاد « مترجم»)

به امریکا پیغام « یا اکنون یا هرگزنه !» جهت حصول ستنگر فرستاده شد ، امریکا هم مطمئن شده بود که تخنیکی را که آنها می خواهند مخفی سازند ، قبلاً بدست روسها افتاده ، لهذا برای تهیه "ستنگر » آماده گردید.

سوال: در مورد گروه بندی های مجاهدین افغانستان هم اگر اندکی روشنی بیاندازید !

جواب : گروه بندی در خوی وخصلت مردم افغانستان دخیل است ، اتحاد «۷» حزب مجاهدین برخلاف خواسته رهبران تنظیم ها تشکیل گردید ، قابل تذکر است که مجاهدین افغانستان « جهاد وانتقام» را بطور یك جایی عملی می نمایند،« انتقام ومهمانوازی » در خون آنها شریك است ، آنها بخاطر گرفتن انتقام خود انتظار می توانند ولی انرا ترك نموده نمی توانند ، پاکستانی ها ی منسلك با « جهاد افغانستان» کامیابی خوبی در کم کردن جنگ های ذات البینی مجاهدین بدست آورده اند ، ولی با وجود آن از روحیه تغییر ناپذیر بعضی از رهبران مجاهدین ، آنها در خارج هم متحمل نقصاناتی شده اند .

مثلاً هنگامیکه « حکمتیار» به امریکا رفت ، از ملاقات بارئیس جمهور « ریگن» انکار کرد ومقامات امریکایی آنرا بحیث « سیلی ای بر رخ خوش آنهم در خانه خود »، تعبیر کردند آنها احساس خطر نمودند که « گلبدین حکمتیار» نسبت به خمینی ایران دشمن بزرگتر امریکا است ، به همین دلیل آنها بین « بنیادگراها » و« میانه روها» فرق پیدا نموده ، قوماندانان پسندیده خود را به پیش کشیدند که باعث پیدا شدن مسایل ومشکلات زیادی گردید .

سوال : آیا شما بین حادثه سقوط طیاره (c-۱۳۰) وموضوع پشتیبانی پاکستان از جهاد افغانستان ارتباطی مشاهده می کنید ؟

جواب : به نظر شخصي بنده بین حادثه سقوط طیاره (c -۱۳۰)حامل جنرال محمد ضیاء الحق وجهاد افغانستان ارتباط عمیقي وجود دارد ، گرچه بطور مؤثق مشکل است بگوئیم که از جمله امریکا وروسیه ، هندوافغانستان کدام یك مرتکب این عمل تخریب کارانه گردیدند ، ولي شواهد واقعي نشان مي دهند که یکي از دو ابرقدرت جهاني ، (روسیه وامریکا) مرتکب این جنایت گردیدند ، زیرا گاز خفه کننده کیمیاوي را که در طي این عملیه تخریب کاري بکار برده اند ، نزد کشور هاي دیگر جهان وجود ندارد ، لهذا اولین شهادت واقعه نشان مي دهد که در حادثه تخریب کاري (c -۱۳۰)یکي از دو ابرقدرت دست دارد ، همچنان هنگامیکه تحقیقات حادثه صورت مي گیرد طوریکه بعداز چند قدم به پیش رفتن دفعتاً متوقف مي گردد مانند نابینایي که در کوچه تاریکي داخل گردیده ونمي تواند به پیش برود از این هم ظاهر مي گردد که این عمل بازي طفلانه نبوده بلکه افراد نهایت مجرب ومسلکي انرا بصورت منظم پلان گذاري نموده وبعد به پایه اجر گذاشته اند . واین عمل ، کار کدام گروپ کوچك تخریب کار معلوم نمي گردد .

این نکته نیز قابل تذکر است که در قواي هوایي پاکستان نفوذ وسیطره امریکا نسبت به « کي ، جي ، بي » زیاده است . واین نکته نیز ثابت است که در تعمیل این پلان شخصي از ارتش مانیز حتماً شرکت داشت .

وضع پیدا شده بعداز سقوط طیاره (C -۱۳۰) در افغانستان نیز این نظر بنده را تأئید مي کند ،.به نظر من در حادثه سقوط طیاره امکانات ملوث بودن امریکا بیشتر به نظر مي رسد امریکا به شکلي که تلاش نمود تا روي این سانحه پردهٔ بگذارد از دیدن آن نیز این شبه تقویت مي یابد .

هنگامیکه این حادثه بوقوع پیوست حتي اطفال خورد سال نیز به این عقیده بودند که حادثه مذکور نوعي از پلان تخریب کاري است ولي تیم تحقیقاتي ایرا که امریکا به پاکستان فرستاد ، هیچ ماهر حادثات تخریب کاري وسبوتاژشامل آن نبود ، وبعدا هم بخاطر پرده پوشي روي واقعات سفیر جدید خود را به پاکستان بجاي کدر دیپلوماتیك از امنیت ملي بر گزید . وسفیر مذکور به مجرد رسیدن به اسلام آباد مانع ورود تیم تحقیقات «F.B.I» به پاکستان گردید که مطلب آن صد فیصد همین بود که نباید امریکا وشوروي در این مورد مشکوك قرار گیرند .

درحقیقت این دو قدرت بزرگ جهاني با درنظر داشت مفادات جداگانه خود مي خواستند جنرال ضیاء الحق را از صحنه دور بسازند . پروگرام اتومي پاکستان نیز در آن شامل شده مي تواند ، ودر ضمن این دلایل که به نظر این دو قدرت جهاني جهت از بین بردن ضیاء الحق کافي بودند ، برطرفي حکومت محمد خان جونیجو نیز شامل شده مي تواند .

دراینجا متوجه بودن به این نکته نیز لازمي است که سیاست امریکا همیشه

چنین بوده که آنها شخصیت ها را بر اقوام وکشور ها ترجیح مي دهند ویا تبدیل شدن همین ترجیحات معیار مخالفت وحمایت آنها نیز تغیر مي خورد .

سوال : راجع به مسئله افغانستان بین جنرال ضیاء الحق ومحمد جونیجو چرا هماهنگي پیدا نشد ؟

جواب : اولین دلیل آن اینست که بعداز آن که محمد خان جونیجو بحیث صدراعظم تعین شد تایکسال راجع به موضوع جهاد افغانستان با اوهیچ صحبت صورت نگرفت .

براي اولین بار در سال ۱۹۸۸ در دفتر صدراعظم ، براي وي در این مورد معلومات داده شد ، ودر آخرروز هاي ۱۹۸۶ صدراعظم را از تفصیلات موضوع آگاه نمودند ، که بعداز آن « جونیجو» از « اوجري کیمپ » نیز دیدار کرد ، که در آنجا تفصیلات این کمپ را براي وي شرح دادند . ودر سال ۱۹۸۷ اولین مرتبه براي وي زمینه ملاقات با رهبران مجاهدین را مساعد ساختند ، حکومت براي هموارنمودن ذهنیت عامه مردم پاکستان درمورد جهاد افغانستان به هیچ گونه کاري نکرد .

باشندگان پاکستان اگر چیزي را در مورد جهاد افغانستان مي شنیدند ویا مطالعه مي کردند اخذ شده از نشریات ومطبوعات خارجي بود ، که نتیجه آن این بدست آمد که برضد مجاهدین هر گونه تبلیغاتي صورت گرفت ، گاهي آنها را گروهي از قاتلین نامیدند ، وگاهي هم قاچاقبران مواد مخدره وتجاران اسلحه ولي در جواب این همه تبلیغات ، خاموشي حکمفرمابود.

ودر آن زمان حکومت هاي ایالتي ، وحتي گورنر ایالت ما مخالف سیاست حکومت در مورد افغانستان بودند ، واز آن صرف نظر گردید . ولي این موضوع علیحده ایست که بعداز وفات جنرال ضیاء الحق ، بزرگترین مخالفین جهاد افغانستان حامیان سرسخت جهاد گردیدند که جنرال فضل حق مرحوم وجنرال اسلم بیگ نیز شامل آن اند .

در طول این مدت به تنظیم هاي جهادي افغانستان هدایت داده شد که نباید روابط خویش را با احزاب سیاسي پاکستان گسترش دهند . اگر به عوض این سیاست درمورد هموار نمودن ذهنیت عامه با جهاد افغانستان تلاش صورت مي گرفت ، من یقین دارم هنگامیکه « جونیجو» کنفرانس احزاب سیاسي را (جهت اخذ راي آنها در مورد حل تغیر افغانستان « مترجم») را دایر نمود همه قوم بر خلاف وي ، بپامي ایستاد ونمي گذاشتند که معاهده « جینوا » امضاء گردد .

در همان هنگام یعني در سال ۱۹۸۷ وقتي مجاهدین گفتند که ماهیچ گونه فیصله یك جانبه نخواهیم پذیرفت ، صاحبزاده یعقوب خان (وزیر خارجه آن هنگام پاکستان « مترجم »)آنها را احضار نمود گفت « به شما حق ویتو (مخالفت) داده نمي شود »

در این هنگام بخاطر موضوع تقسیم الاوقات خروج عساکر روس از افغانستان روسیه پیشنهاد نمود تا مذاکرات مستقیم با مجاهدین انجام دهد ، مجاهدین از حکومت پاکستان تقاضا نمودند که از این میانه دور شوند تا آنها خود معاملات را مستقیماً با روسها هموار نمایند ، ولي پاکستان نپذیرفت ، زیرا در آن صورت موقعیت بلند آنها از بین مي رفت . وهنگامیکه معاهده « جینوا » امضاء گردید مجاهدین از حکومت پاکستان ناراض گردیدند ، ولي عده از آنها مستقیماً به جنرال ضیاء الحق ناراضي خویش را اظهار نمودند . بهر صورت بعداز رخصت نمودن حکومت « جونیجو » جنرال ضیاء الحق چندین تصمیم اتخاذ کرد ، که توجه دادن دوباره به جهاد افغانستان شامل آن بود وي براي آوردن دوباره جنرال اختر عبدالرحمن بحیث قوماندان جهاد افغانستان نیز تصمیم گرفته بود به نظر من صدر ضیاء الحق براي اولین بار آنچه رادر ذهن خود داشت در مقابل عده مردم گذاشت ، قبلاً هیچ گاهي چنین نگردیده بود وشاید هم همین غلطي وي خطر ناك ثابت گردیده باشد، ودشمنان وي ، قبل از عملکرد وي بر تصامیمش او را به شهادت رسانیدند .

سوال : آیا این حقیقت نیست که جنرال ضاء الحق قبل از برداشتن بار سنگین حمایت از جهاد افغانستان از عده افسران عالي رتبه ارتش که در آن جمله بر علاوه جنرال اختر عبدالرحمن ، جنرال حمید گل نیز شامل بود ، نظر ایشان را در این مورد خواست ، وبعداً هم جنرال اختر عبدالرحمن را به خاطر معاونت خود در این مورد برگزید !

جواب : هنگامیکه درسال ۱۹۷۹ فیصله حمایت از جهاد افغانستان صورت گرفت اختر عبدالرحمن در همان هنگام هم رتبه جنرالي داشت ، در حالیکه جنرال حمید گل در آن وقت « دگروال » بود ، وشامل دایره سیاست سازارتش نبود ، ولي با وجود آن تاحدیکه به خلوص جنرال حمید گل راجع به جهاد افغانستان ارتباط دارد ، در مورد آن شك یاشبه داشتن بدین معني خواهد بود که من در مورد خلوص خود اظهار شك نمایم .

جنرال حمید گل یك افسر لایق است ، به ارتباط شخصي بنده آنقدر ممنون اوهستم که شاید در مقابل وي با گردن بلند صحبت نتوانم ، ولي با نهایت افسوس باید گفت در معامله جهاد افغانستان او خوش قسمت ثابت نگردید . حادثه انفجار « اوجري کمپ» ناکامي حمله مجاهدین برجلال آباد وحادثه سقوط طیاره « ۱۳۰-C» در موجودگي وي صورت گرفت ، که آنرا جز انتهایي بدقسمتي چه میتوان گفت !

وتاجائیکه مربوط به جنرال اختر عبدالرحمن است ، وي بحیث مسئول « I.S.I» همراه بادگروال « نیازي» راجع به امکانات جهاد افغانستان نقطه نظر خویش را همراه باتفصیلات کامل توقعات وامکانات ابراز نمود .

وپیشنهاداتي ارائه داشت که مي توانست بر آن عمل صورت گیرد ، چون در این معامله هیچ گـونه تـذکـري از

جهاد افغانستان ومتأثر کننده همدردان جهاد نیست ؟

جواب : به نظر من این بحث یك بحث بي معني نیست ، مابايد ببینیم که در کجا وچگونه مرتکب غلطي گردیده ایم وازآن درس عبرت گرفته ایم یانه !

حکومت جدید فعلي هیچ نمي داند که جهاد افغانستان چه بود وچه است ! معلومات سینه به سینه (نسل به نسل) از یکي به دیگري انتقال مي یابد که اسباب فراواني گمراهي نیز در آن پوشیده است ، اکنون عدم اتحاد مجاهدین را نیز مسئول ناکامي جهاد قلمداد مي کنند در حالیکه بیشترین نقصان را به جهاد افغانستان امریکا رسانید وبعداز آن در درجه دوم مسئولیت زیان آورنمودن جهاد افغانستان بر وزارت خارجه پاکستان عاید مي گردد .

اگر پلان گذاري درست صورت مي گرفت ، با وجود همه مشکلات وسازش

> در سال ۱۹۸۷ وقتي مجاهدین گفتند که ماهیچ گونه فیصله یك جانبه نخواهیم پذیرفت ، صاحبزاده یعقوب خان آنها را احضار نمود گفت « به شما حق ویتو (مخالفت) داده نمي شود »

استعمال ارتش پاکستان نشده بود ، لهذا آنرا باید خیلي خفیه نگه مي داشتند . وبه همین منظور این وظیفه را به جنرال اختر عبدالرحمن سپردند وقت ثابت نمود ، که موصوف اهلیت این وظیفه را داشت .

سوال : در این زماني که جهاد افغانستان در آخرین مراحل خویش قرار دارد از به منظر عام آمدن کتاب شما ، در هاي بحث جدیدي باز مي گردد ، وآن اینکه معمار اصلي نظریه جهاد افغانستان چه کسي بود ؟ جنرال ضیاء الحق یا جنرال اختر عبدالرحمن ؟ آیه به نظر شما این بحث یك بحث بي معني ، نقصان دهنده به

ها باید مجاهدین افغان کامیاب مي گردیدند ، سلسله ، رقابت ها واختلافات ذات البیني قبل از ۱۹۸۰ نیز وجود داشت ، ولي با وجود آن خواهش اتحاد دربین آنها وجود داشت ، وبا مساعد شدن وقت مي شد تا آنها را متحد ساخت ولي دشمن در شکستاندن این اتحاد کامیاب گردید،چرا؟ این سوال را باید ما از خود مان بپرسیم ، مجاهدین افغانستان را تشکیل حکومت عبوري وتدویر شوراي مشورتي خراب نمودند ، وبا این اقدام استعداد جنگي مجاهدین را در گرداب سیاست فرو بردند اودر این بازي امریکا

نیز برابر با پاکستان شریك است . وامریکا مي دانست که با منقسم نمودن مرکز توجه مجاهدین چه فوایدي را مي تواند بدست بیاورد !

این سوال خیلي ها ضروري است که پاکستان با وجود اینکه حکومت موقعت مجاهدین را تشکیل داد ، چرا آنرا برسمیت نشناخت ؟ وهیچ کسي تلاش نکرد تا بداند که این اقدام چه اثراتي را بر مجاهدین وامي گذارد ! رهبران مجاهدین که هیچ گاهي نخواسته بودند تا برایشان حکومت عبوري درست گردد . پس این پشتاره از جنجال ها چرا باز گردید ! باید واضح گردد که عامل این اقدام غلط بودن راي ونظر بود یا سازش وفشار امریکا .

به هرصورت به سبب این اقدام نقصاني زیادي به جهاد افغانستان وارد گردید ولي هیچ فایده بدست نیامد !

جهاد افغانستان امروز نیز جریان دارد ، قوم افغان آنقدر خون ریختانده که ماتصور آنرا نیز نموده نمي توانیم .

در این چنین حال اگر آنها احساس نمایند که حکومت پسندیده امریکا برآنها تحمیل مي گردد ، آنها حتماً بدگمان مي گردند .

ویگانه علاج این وضع اینست که هفت تنظیم را یکجا نموده وبا شدت تمام بر کابل حمله نموده وکنترول آنرا در دست بگیرند . این سخن را یاداشت نمائید که از طریق حل سیاسي هیچ گاهي «حکومت اسلامي » در افغانستان تشکیل شده نمي تواند!

ما امروز نیز در حالت ناداني با امریکا همکاري مي نمائیم ، روسیه به اساس معاهده فعلي (معاهده روس وامریکا مبني بر قطع تحویل اسلحه به جانبین درگیر« مترجم») اسلحه «٦» ماهه را به رژیم نجیب تسلیم نموده خیلي ها ممکن است که فردا امریکا نیز دست در دست نجیب بدهد ، بعداً ما کجا خواهیم بود ؟

نوشته : محمد معروف « فروغگر»

خام بودم
پخته شدم
سوختم

حافظ شیراز که در پرداخته ها وسخن سرایی های جنجال برانگیزش مورد نزاع صاحبنظران متقدم ومتأخر است دریکی از اشعار نغز وزیبایش به نکته‌ء لطیف وظریفی اشاره میکند که از آدم (علیه السلام)تا این دم ، پیوسته با سرشت انسان غلتان وخیزان بسوی توده های بزرگ انسانی سرازیر می شود ؛ وی میگوید : « عاقبت منزل ما وادی خاموشانست - حالیا غلغله در گنبد افلاک انداز »

« وادی خاموشان » ، « غلغله » وآن هم در « گنبد» افلاک ، اشاره به پدیده های بزرگ حیات قاطبه‌ء امت مسلمه بحساب می آید ؛ اگراین اصطلاحات را بمفهوم اجتماعی آن تفسیر کنیم ، واضح است که مصداق امریه‌ء رندانه‌ء حافظ همانا این فرموده‌ء ذات احدیت است که میفرماید : (لایحب الله الجهـرمن السـوء الا من ظلم) .

واز جهت دیگر « غلغله در گنبد افلاک انداز » این حقیقت را خاطر نشان میکند که چون اعتراض ها ، انتقاد ها ، پیشنهادها ، فریاد ها وآه وناله قربانیان فاجعه های دردناک اجتماعی ، وسیاسی وفرهنگی از زمین فاصله گیرند وبسوی گنبد افلاک راه شان را باز نمایند .باید دانست که در زمینیان ورهبران آنها ظرفیت جذب و دعوت تنگتر شده است ونمی توانند به هیچ ارزش و قیمتی حاضر شوند آواز ها واعتراض ها و... را بشنوند هرچند آواز بلند شود به همان پیمانه اختناق ، ترور وعملیات توأم با خشونت وخفقان زیاده میشود ، خود سری ، قانون شکنی ، بشنو مپرس ولگام گسیختگی به اوج خود میرسد وخود کامگان چنان به بخاطری برپا میشود که نظم را اعاده کند ؛ چه نظم هست که شیرازه‌ء متناسق وبا هم پیوسته‌ء کائنات بر آن استوار می باشد واگر خدا ناخواسته این نظم بر هم میخورد ؛ یا کلاً نظام هستی بر هم میخورد ویا قسماً ضربه یی براركان كاینات وارد می آید که در هر دو صورت

> نتائج منطق سیاسی انسان در لابلای تاریخ ایجاب میکند که هر گونه انقلاب اجتماعی سیاسی. ... از گیرودار انارشیزم وبی نظمی جوامع بشری جان بگیرد وسپس مرحلهٔ به مرحله جزئیات نظم اجتماعی سیاسی را بر جزئیات انقلاب منطبق سازد

شدت تصادم میکنند که سایر ناموس هستی را به باد تمسخر میگیرند ومقدمات توفانی رابه دست خود می چینند که روزی خود شان چون خس وخاشاك در گرد باد های آن از هم متلاشی شوند ، اگر بر عیال الله هر چیزی می آید بیاید ، چون برایشان نیز آمده است !!!

نتائج منطقِ سیاسی انسان در لابلای تاریخ ایجاب میکند که هر گونه انقلاب اجتماعی سیاسی. ... از گیرودار انارشیزم وبی نظمی جوامع بشری جان بگیرد وسپس مرحله به مرحله جزئیات نظم اجتماعی سیاسی را بر جزئیات انقلاب منطبق سازد ؛ گویا انقلاب ودگرگونی امکان تباهی وبربادی زندگی بشر متصور است ، واگر انقلاب دستخوش انقلاب برای انقلاب شد ، توقع نظم وبه وجود آوردن تشکیلات فکری واجتماعی وسیاسی واقتصادی خوابی است که هیچگاه تعبیر نخواهد شد ...

بلی ! بدیهی است که هر انقلاب از هسته‌ء رهبری اش تنظیم ، تدارك ، رهبری عیار وپیاده میشود ودر جریان عملیات ایدلوژیك وپراتیك قدم بقدم اهداف وجزئیاتی را تطبیق وپیروی میکند که از مرجع قوماندهٔ اش دستور گرفته است واگراین سلسله از هم می پاشد وحلقه‌ء کوچك عملیاتی انقلاب با تکان ونوسانش

حلقه بزرگ رهبری را تکان نمیدهد وبه حرکت نمی آورد ، انقلاب به بیراهه کشیده میشود وجای آن را انارشی مطلق میگیرد ، اعضا و عناصر انقلاب مجبور می شوند مصروف تأمین امنیت خود شوند تا پیاده کردن اهداف انقلاب ، در آسمان انقلاب بجز ابرهای سیاه آلوده با غیظ وغضب یاس ونومیدی چیزی دیگری ، نوری وتجلی یی دیده نمی شود که روزی رونق بخش آن بود وهمه را نوید پیروزی وفتح میداد !!!

فرصت طلبان وافراد چاپلوس وابن الوقت میران کاروان میشوند ، جای ضوابط را روابط میگیرد و مقام اصول را هر زه گرایان احمق وفضول ، عصبیت بر فطرت غالب می شود وخویشان پروری بر عدل وقسط ، عدالت وتقوی در پای منافع قبایل وخانواده ها ذبح میشود وجای میزان رانیزه وسنان میگیرد !!! معیار ها چون اوراق چتل نویس مرزا قلمان بی سواد در کاغذ دانی ها می افتد و انسانیت ودیگری ارزشهای والای کرامت انسانی در گزوبر کردن افراد و مهارپرانی های ستوران سطبل دربار خلاصه می شود

فرصت طلبان وافراد چاپلوس وابن الوقت میران کاروان میشوند ، جای ضوابط را روابط میگیرد و مقام اصول را هر زه گرایان احمق وفضول ، عصبیت بر فطرت غالب می شود وخویشان پروری بر عدل وقسط ، عدالت وتقوی در پای منافع قبایل وخانواده ها ذبح میشود وجای میزان رانیزه وسنان میگیرد !!! معیار ها چون اوراق چتل نویس مرزا قلمان بی سواد در کاغذ دانی ها می افتد و انسانیت ودیگری ارزشهای والای کرامت انسانی در گزوبر کردن افراد و مهارپرانی های ستوران سطبل دربار خلاصه می شود - قیامتی بر پا می شود ، همه نفسی ! نفسی گویان به محشری می شتابند که صاحب نظری ، صاحب نفسی ، حاذق ونکته دانی آلام شان را به پیشگاه رب الجلیل به عنوان شفاعت عرضه کند ، شاید اشك نه اشك کارش را کرده باشد وهمگان را جامهای پیاپی خودی از بی خودی ها بی خود کند وهمه مرجعی راتلاش کنند ودر یابند ؛ که مرجع حبل المتین است ومقام رضای رب العالمین .

این رستاخیز عظیم که از توجیه غلط انقلاب بر پاشده است ؛ « غلغله » آفرین است چه اگر در صداهای اعتراض امیز خلاصه شود ویا در مناجات جمعی واستغفار قنوتیان دل شبها ، هر دو تفسیر از یك منبر ایراد میگردد ، اما به شرطی که کاروان حلهء اخلاص بدرقه اش کند ، نه کششهای زمینی وحیوانی ... دقت کنید ما بعد از دوازده سال جهاد بر ضد طاغوت کمونیزم روس و ریزه خواران وی در افغانستان ، پس از سپری نمودن مراحل خیلی دشوار مبارزه وجهاد ، باز هم می بینیم با سوء استفاده ازایدیولوژی وانقلاب ، هدفی را که در جنگ گرم جستجو میکردیم (خدا ناخواسته) تقریباً باخته می بینیم ، جامعهء مابه چند بخش منفوز مصاب به مرض خود پرستی تقسیم شده است ؛ گروهی از امرا است وجمع غفیری از قوماندانان ، دسته یی از وابسته گان در بار است ولشکری از استفاده جویان متملق وچرب زبان - مهاجرین و مجاهدین که در حقیقت موتور انقلاب را شکل داده اند و مواد سوخت آن را به قیمت خون خویش مهیا می کنند ، از نظر ارباب قدرت چنان افتیده اند که میرس - بازار تجارتهای سیاسی گرم است و« نمایندگان ولیعهد گونه» و مالکان سیاه وسفید مراکز قدرت مصروف بیمه کاری خود وخانهء خود . گرین کارد - « Green Card » وورقهء تابعیت کشور های مسلمان ودوست ، دست به دست می شود ، اساساً سوألی نزد آنها مطرح نیست که کشوری هم داشتند یانه ؟ انقلاب بخاطر چه آغاز شد ؟ ملت برایشان چه حق دارد وقربانیان جنگ خانمان بر انداز کشور شان بر آنها چه حقوقی .حقوق خود شان در جامعهء افغانستان چیست وچه مکلفیتهایی در باره تحقق این حقوق دارند ؟ منطق آنها فقط بخور وبنوش وحسابی نه پذیر است !...

عیاشی وتجمل پرستی ومسابقات نامشروع وجاهلی در بین ایشان چنان شیوع یافته است که شرکت در محافل خوشی وغم آنها ، هرزه گی ورذالت وابسته گان در بار شاهی رافراموش انسان می سازد .

بطور قطع باید گفت که پیروزی مادر آن نیست که مراکز قدرت سیاسی کمونستهای بی حیثیت وفاقد شرافت افغانستان عزیز مان رافتح کنیم وپیروزی مان را جشن بگیریم ریشه های جاهلیتی که مارا به این سرنوشت روبرو ساخت هنوز زنده اند وتا آنگاه که این ریشه ها خشك نشوند ویا از بیخ وبن به دور انداخته نشوند ، باید مردانه اعتراف کرد که هیچ کاری را در جهت پیش برد اهداف والای انقلاب اسلامی انجام نداده ایم .... بلی ! ما آنگاه پیروز می شویم که در نفوس مان تغییری همه جانبه ، همه گیر وهمه دان را

به راه بیندازیم وعلی الرغم فلسفهء پوسیده غرب از معلوم به معلومتر واز معلومتر بسوی افق وسیع نور وشناخت در جستجو وتلاش باشیم خوب ما خوبتر وخوبتر ما گزیدهء افرادآگاه وخبیر انقلاب اسلامی مان باشد ؛ نه این که چون گله یی زیرتازیانهء « قلدر» ، « ارباب » وخود کامگانی که اصلاً اهل انقلاب اسلامی نیستند وپیوسته میکوشند نظامی را بر ملت ما دوباره حاکم بسازند که از همه ابعادش بوی خون نیاکان ، پدران وفرزندان ما به مشام میرسد ودر حقیقت ام الفسادی است که سند شهادت تقریبا دو ملیون جوانان وارسته انقلاب اسلامی مان رابه دست دارد وامروز بی شرمانه تلاش میکنند که بازهم راه حکمرانی اش بر ملت آزمون دیدهء ماهموارگردد .

اساساً انقلابی که آغاز می شود مرامش بطور کل همین می باشد که نظام حاکم عوض شود وجایش را نظامی بگیرد که بتواند از عهدهء خواسته های انقلاب بر پاشده برآید ، و اگرچنان باشد که در رابطه با انقلاب اسلامی مان از بدبختی یی فرار کرده باشیم ودر راه جهاد ومبارزه علیه آن تقریبا دو ملیون نفوس کشور بخون غنودهء مان را از دست داده باشیم وباز هم وضعی بر ماقصد اُ حاکم گردد و تحمیل شود که از آن فرار کرده بودیم واقعاً ملتی خواهیم بود خیلی ها بدبخت وشقی ... طوری که وضع را مطالعه می کنیم فکر می کنم به جرم اصالت انقلابی بودن مان در دارالهجرت نیز ما را شکنجه می کنند وبه تعبیر حافظ رحمة الله علیه مارا به میدانی سوق میدهند که « وادی خاموشان » است ، پس چرا همین اکنون میدانی به غلغلهء مان باز نمی کنیم که وسعت آن به فراخنای ساحهء زمین و آسمان منطبق می شود واین حق رادارایم که آواز مان را به ملت خود وجهانیان برسانیم « ولو کره الکافرون » !!!

چندی قبل که برادر مؤمن وانقلابی ما « آقای سید رسول » تازه شکار توطیه وسعت طلبی وجاه طلبی عناصر منافق و یا کافر شده بود وجان شیرینش را در این توطیه از دست داده بود وشاهد شهادت را به آغوش کشیده بود وهنوز من از شهادت وی خبری نداشتم در دل شبی قضایای انقلاب به تأملم واداشت از بستر خواب برخاستم ودر اندیشهء ناپیدایی فرو رفتم تابجایی خود رابرسانم ، هنوز به حد ومرزی نرسیده بودم که کابوس هیبتناك « توهین فرهنگ» و« فقر فرهنگی » گلویم را گرفت وبه یاد روز های افتادم که در راه پاسداری مواریث فرهنگی انقلاب اسلامی هفته ها وماه ها از پهلوی خانواده واطفال معصومم دور میبودم ، تکلیف مریضی لحظه به لحظه آزارم میداد ، شکنجه ام میکرد وبا وضعی که بانگرانی شدیدی دست وگریبان بودم در بیست وچهار ساعت یك شبانه روز فقط چهار - پنج ساعت استراحت میکردم وبقیه آن در کار وتلاش وفعالیت های فرهنگی سپری میشد از یکطرف درد فقر و محرومیت ، از طرفی درد از دست دادن بهترین یاران دفتر وسنگر واز جهت دیگر عدم توجهء ارباب قدرت به امور فرهنگی که در واقعیت امر ستون فقرات انقلاب اسلامی ما را شکل میدهد - چنان بر سراسیمگی وپریشانی ام افزوده بود که اگر نیروی ایمان واعتماد بر رسالتم پشتیبانی و دلداری ام نمی کرد ، به یقین باید گفت که دیوانه میشدم ، به گذشته هابرگشتم ، ماجرا هایی که برمن وهموطنانم گذشته بود ، چون فیتهء فلم یکایك از دیده گانم رد میشد و به جهانی انباشته از اندوه ، یأس ، نومیدی وحرمان سرگردانم می کرد ، هر چند بخود قناعت میدادم باز هم این سوأل در ذهنم تداعی میشد : انقلاب ؟ برای چه ؟ بخاطر تحقق آرمانهای بزرگ در سایه های نصب العین و جهانبینی بزرگ !!!

آخر این کشتی توفانزدهء جامعهء ماراکدام صاحبدل و صاحبنظری به ساحل نجات رهبری خواهد کرد ، نابسامانی هایی که امروز در قشر افراد چیز فهم ، تحصیلکرده ها ، میتوان ودر یك سخن وضع قیادت ورهبری ما حکمفرما است ، آن همه توقعات ما را با تزلزل مواجه میسازد که در رابطه با تحقق همه جانبهء انقلاب اسلامی مان داشتیم وداریم - اگر از تمام ساحه های انقلاب اسلامی مان در سیزده سال گذشته بگذریم وتنها به ناحیهء فرهنگی آن توجه مان را متمرکز سازیم می بینیم که فرهنگ برای بزرگ جلوه دادن شخصیتها وتوجیه زعامت آنها

> مهاجرین و مجاهدین که در حقیقت موتور انقلاب را شکل داده اند و مواد سوخت آن را به قیمت خون خویش مهیا می کنند ، از نظر ارباب قدرت چنان افتیده اند که مپرس - بازار تجارتهای سیاسی گرم است و« نمایندگان ولیعهد گونه» و مالکان سیاه وسفید مراکز قدرت مصروف بیمه کاری خود وخانهء خود

گماشته شده است ، انها یی که چرخهای بزرگ فرهنگی انقلاب اسلامی ما را بحرکت آوردند ، آن قدر کوبیده شده اند که تشخیص هویت آنها بدون تأمل محال است ، می بینیم که در مراحل مختلف انقلاب از این در به آن در وازین مقام به آن مقام رانده شده اند واصلاً این فرصت رابه ایشان کسی نداده است که تشکلی داشته باشند ویا اقلاً آن قدر آزادی به آنها داده شود که بگویند ... « نظر من چنین است ... به عقیدهء من ... معتقدم که .. و ...» چه رسد به این که بدون درد سری بتوانند اهداف وعملیات اندیشه والای فرهنگ اسلامی رابدون دغدغه به مردم برسانند ، به بهانه ها وحیله گوناگون کوبیده شده اند ، رانده شده اند ، مجازات غیر مستقیم شده اند ... با خود می اندیشیدم که تا هنوز فرصت خود سازی خود را بخود میسر ندیده ایم ونه فرصتی بما داده شده است که با استفاده از استقلال مزاج وعدم تهدید محاصرهء اقتصادی نورمها معیار ها ، استعداد ها ومتودهای فرهنگی مان را بجامعه ، مان تقدیم نماییم ، بعید نخواهد بود که آواز ما بارسایی تمام نمایش به فرد ، فرد جامعهء مابرسد وکسی در نوشته های مابر ظرفیت کار وپیکار ما (که معیار شناخت هر فرد وجامعه است) قضاوت کند ، در یك سخن فضای فکری ما را یکسره ابرهای اوهام ، شکوك ، ترسها وهراسها آلوده ساخته است و ... با ملاحظهء این خلاهای عمدتاً فکری واجتماعی (فکرمیکنم) به قوام رسیدن انقلاب ما (اگر از ناحیهء نظامی کامیاب نیز شود) نارس وخام خواهد بود .

با همین افکار پریشان وآزار دهنده به دفتر کارم آمدم ، در حالی که فوق العاد زیر تاثر سوالات گوناگون قرار داشتم وخمیازه میگرفتم ، یکتن از برادران بزرگ ما خبری را از « روز نامهء نوای وقت پاکستان » به بسیار سراسیمگی به آواز بلند خواند : « سید رسول امیر جهاد جبهات لوگر وعضو... به شهادت رسید ... خاینینی که سید رسول را به شهادت رساندند - بمبی را بسیارماهرانه در کتابی تعبیه کرده بودند... وقتی کتاب را به وی تحویل میدادند - گفتند : تحفه یی است از طرف جمهوری اسلامی ایران ، خاینین باسپردن کتاب ، از انجا متواری میشوند - ودرفرصتی آقای سید رسول کتاب مذکور را می گشاید ، کتاب توأم با آواز مهیبی منفجر می شود وبدین ترتیب وجود پیکار جو ومفکر آقای سید رسول از هم می پاشد و جام شهادت به سر میکشد « اناللّه واناالیه راجعون »

باشنیدن این خبر تکان دهند افکار شبینه ام چاشنی دیگری گرفت ودر درد که های مبهم وناپیدای روحی فرورفتم وگفتهء برهمنی را ناخود آگاه زمزمه کردم ... حاصل عمر من فقط همین سه کلمه بود که « خام بودم ، پخته شدم ، سوختم »

برادرسید رسول شهید که از آغاز نهضت مقاومت در هر دو سنگر انقلاب (سنگرفرهنگ وسنگر جنگ بر ضد دشمنان اسلام) مردانه جنگید نیز از جمله فرهنگیان سرشناس ما بحساب میرفت- زندگی پر ما جرای این مجاهد راستین راستی هم مسحون است از درد ها ، رنجها ، آرمانها ومحرومیتهایی که ساختار جامعهء انقلاب اسلامی ما مقتضی آن است - اونیز بنوبه خود در نفی ذهنیت سلطه جویی واکتهای استبدادی یی که داغ بدنمایی بر دامان مقدس انقلاب اسلامی ما بوده است وهیچ گاه سزاوار نیست که به زعامت جهادی ما راه یابد - دشواری ها ومشکلات زیادی را در زندگی جهادی اش (جهاد قلم وتفنگ) متحمل شد ؛ زندگی فقیرانه وبسیطی داشت، شخصیت آرام وموٌقرش در سنگینی وضع روانی وفکری اوبیشتر از بیش اضافه می نمود ، تراوشهای قلمی اش مشحون بود از آسان نویسی ومباحث پر ماجرای سیاسی ، احیانا با مسائل ایدیولوژیك نیز تماس میگرفت ، شخصیت واقعاً فرهنگی داشت شهادت برادر سید رسول نه تنها به آلام ما افزود ، بلکه این انگیزه را بر انگیزه های دیگری یاس ما افزود که نویسندگان زیدهء دیگر مانیز دستخوش سانحه های از همین قبیل خواهند شد وکسی نخواهد بود که جلو پریشانی واز هم باشیدگی این افراد نخبهء جامعه ، ماراسد شود ؛ یگانه امیدی که ماراجان میدهد جان شهادت ، درجات وایدیال بودن آن است که آن هم باید در فضای امید شکل پذیرد ، نه در فضای یاس وحرمان ... مادر حالی که شهادت آقای سید رسول را به کافهء ملت مجاهد وامت اسلامی تهنیه می گوییم به خانواده نجیبش صبر جمیل واجر جزیل وبه خودش فوز بزرگ فردوس را از اللّه رحمان ورحیم مسألت میداریم .

روحش خوشنود وراهش مستدام باد

برادرسید رسول شهید که از آغاز نهضت مقاومت در هر دو سنگر انقلاب (سنگرفرهنگ وسنگر جنگ بر ضد دشمنان اسلام) مردانه جنگید نیز از جمله فرهنگیان سرشناس ما بحساب میرفت- زندگی پر ما جرای این مجاهد راستین راستی هم مسحون است از درد ها ، رنجها ، آرمانها ومحرومیتهایی که ساختار جامعهء انقلاب اسلامی ما مقتضی آن است

«م . ن » له نصرت مینی

دسنگرونو معجزې

روسي جنایت کاران لا پدي خام فکر کي وه چي که دتشدد فشار اوبیرحمي قوتونه دصعود آخري نقطي ته رسیزي ، دافغان مؤمن اوغیرتي ولس پاڅون به ځپل کیزي ځکه هغه مهال دافغانستان په افق په خاصه توگه دکابل ښار اوشاوخوا فضاء کي دکمونیزم سري لوخړي مخ په زیاتیدو وي . دروس طاغوتي اوښکیلاکگر ځواک دخپل داړه مار پوځ پواسطه دخپلو جنایاتو کرغیړني نمونې دانسانیت په تاریخ کي ثبتولي . دکابل په ښار کي خو د خاد او کا، جي ،بي دبدنامو شبکو دتعقیباتو په وجه دمؤمنو غازیانو فعالیتونه دساده لوحه او سست عنصره خلکو له نظره ناممکن اوله غره سره ټکر ته ورته بریښیدل .

هو ! افغان برمیال اوپتمن ملت دسره کمون دوحشیانه تجاوز په مقابل کي دخپلو وینو په نذرانه کولو سره ، روسان تربحرهند مخکي دوینو له څپانده بحر سره مخامخ کړل .

دوینو ددي مواج بحر لامبوزي دملت دنجات دبیړي کشتي وان او دکمونیزم له مغرور طاغوت سره دغره وهونکي یوهم دغقابي سترگو ، پراخي سیني لوړ همت او کافي علم خاوند استاد اکبر شهید ؤ . هغه چرپه نظامي اړخ کي یو مدبر اوشجاع قوماندان ، ددعوت اوتنظیم په ساحه کي یو مخلص اوحساس دعوتگر اوپه مخفي اوزیر زمیني فعالیتونو کي یو ځیرک مجاهد ؤ . هغه خپل ټول ژوند داعلاي کلمة الله په لارکي وقف کړي وو .

اقتصادي ستونځو ، دخاد او کا، جي ،بي دخو څو ریاستونو مسلسل اودوامداره تعقیب دړژیم په مختلفو ارگانونو کي دهغه په سل هاوو عکسونه تیت کیدل اوراز راز نورو کړاوونو دهغه په مسلحانه مبارزه کي توقف رانه وستلای شوای . هغه دزړه له تل نه درک کړي وه چي دنیمگړي دنیا ژوند دالهي آزموینې یوه لنډه کیسه د ه ځکه یې دالله «ج» درضا حاصلولو په خاطر دجهاد اومبارزي اغزنه اوله کړاوونو ډکه لار انتخاب کړي وه . هغه خپل د شجاعت اوسرښندنې ریکارډ دوروستي ځل لپاره د (۱۳۶۰) کال دروژي دمیاشتي ددوهمي لسیزي په وروستیو شپو کي دخیرخاني میني دریمي حصي ته دغزیدلي سړک په اوږدوکي قایم کړ .

په دي شپه اتل شهید له روژه ماتي وروسته تر نهو بجو په کارته پروان کي دکاکا صمد شهید په کور کي و.

که څه هم کاکا صمد اودفامیل اعضایي په دي ټینگار کوي چي ناوخته‌دې ټولي څلور لاري ټانگونو نیولي ، په تلو راتلو دبندیز ساعت هم رانژدي دي ، له تاسره یوه پنډه شب نامي هم دي تگ دي خطر ناك دي خو هغه له عزم اوتوکل نه په دکه لهجه واي ما وعده کړیده وروڼه به منتظر وي زه تلونکي یم .بیاخپله « لام» تومانچه کاکاته ورکوي او« ټي ټي» ځیني اخلي اوورته وایي چي «لام» تومانچه به هم یا بیرته ماته راکوي یا (باز به کدام آدم تربیه «بدهید ») .

له کورنه راوزي او په داسي حال کي چي د روسي گزمه کوونکو ټانکوغړمبهار دي دخیرخاني په لور حرکت کوي ، بالاخره دخیرخاني ددریمې حصي دسړك اودتایمني واټ دسړك په څلور لاري کي دیوه وسله وال برید په نتیجه کي ، هسي چي داسمان ستوري یې داتلولي نندارہ کوي دشهادت لوړ مقام ترلاسه کوي . اناالله واناالیه راجعون ،

سبایي ځمکه څه لمده غوندي وه ، ښکاریده چي آسمان دشپې په اوږدوکي خپل زړه تش کړي وي که څه هم دسهار اته بجي وي خوبیاهم دلمر وړانگوداسي زیر وبره رنگ خپل کړي وو تابه ویل چي دکوم اتل لپاره دگلونو امیل پکي نغښتي ده .

داوړخ دخیرخاني میني په دریمه حصه کي دمحصلینو کمیټي دشوري دایرولو وعده وه ، هغه کور چي باید پکي شوري دایره شوي واي یوازي شهید استاد اکبر ته معلوم وه ځکه نوپریکړه شوي وه چي هغه ځاي ته نژدي دسړك پر غاړه وروڼه سره یوځاي اوبیا په نوبت هغه کورته ولاړشي . زه له نورو مخکي ټاکل شوي ځاي ته ورسیدم دسړك په لس دولس متره فاصله کي له بایسکل سره ولاړ وم چي کتل مي شهید استاد اکبر په خپل بایسکل سپور دښار لورته روان وو لاس یې دسلام په دود پورته کړ اوولاړ ، مافکر کاوه چي ښایي څارنوال حبیب الرحمن چي له ساحي سره څه نااشناغوندي وه دښار له نژدي ساحي نه دي ځاي ته رهنمایي کوي ، خو وروستي تحقیق وښوده چي زما سوچ غلط وه ځکه هغه اتل تیره شپه دخپل روح امانت الله «ج» ته سپارلي ؤ . بنائي الله«ج» ددي صحني په ښودلو دسنگر دپاتې مجاهد ینو تسل اوتشجیع غوښتي وي اودهغه مبارك له خوا د والله معکم ولن یتوکم اعمالکم دآیت زیري اوژوندي نمونه وړاندي کول مراد وو (والله اعلم .)

دوي غازيان ، دوي ننگياليان دی

قوماندان انجينر سايرالدين دخان ميرزوي دپکتيا ولايت دوزي ولسوالي اوسيدونکي چه درحمن بابا دليسي څخه فارغ اولوړ عالي تحصيلات ئي دپولي تخنيک په پوهنځي کي تر سره کړل .

په ۱۳٤۹ کال کي داسلامي تحريک په ليکوکي ورگډ شو . په ۱۳۵۷ کال ئي هجرت وکړاو دشهيد اسد الله جهاد وال ترڅنگ يي په وسله وال جهاد لاس پوري کړ . انجنير ساير الدين ته دحزب اسلامي په تشکيلاتو کي مختلفي دندي ورسپارل شوي هغه ډيرحليم مخلص اوددرانده کرکتر خاوند دي، دچارو په اجراء کي پوره حوصله اوجرئت لري .

دخوست په تاريخي فتح کي فعاله ونډه واخيسته اودگرديز په عملياتو کي ښه نقش لري دپکتيا ولايت دجهاد امارت مرستيال اودحضرت عثمان دجبهي قوماندا ن دي .

***

مجاهد ورور قوماندان تورن نظر جان دالحاج صاحب نور زوي چي ۳٦ کاله مخکي دپکتيا ولايت دخوست دلوي ولسوالي دصبربو دباد خاني په کلي کي زيږدلي دي ،نوموړي خپله لومړني زده کړه ديعقوبيو په ابتدايي ښوونځي که ترسره کړه په ۱۳۵۷ کال يي له حربي پوهنتون څخه دفراغت سند ترلاسه کړ ، په ۱۳۵۹ کال يي پاکستان ته هجرت وکړ ،او دخپلو نورو مجاهدو ورونو ترڅنگ يي په عملي جهاد لاس پوري کړ، تورن نظرجان چي دښه نظامي استعداد او مضبوطي ارادي خاوند دي ، دحزب اسلامي لخوا ورته ديوي جهادي قرار گاه مسئوليت وروسپارل شو ، داڅوکاله پر لاپسي يي داسلام اوخپل ولس په وړاندي عظيم مسئوليت په پوره اخلاص اوصداقت تر سره کړ ، دخوست په لويه فتحه کي يي فعاله ونډه درلوده اواوس دگرديز په جگړه کي له خپلو نورو مجاهدو ورونو سره په فعاليت اوجگړه بوخت دي .

> مسلمان قايد بايد دخپلي نظرئی ژوندي مثال وي يا په بله وينا « عملي اسلام» او« ناطق اسلام» وي چي مکتب پکي انځور شوي وي اوخلک دين دهغه په وجود کیويني

دشهیدانو یاد

ورو ضابط صاحب سلطان محمد خان دمولانا صاحب خان الدين زوي دپکتيا ولايت دځاځي ميدان ولسوالي دعباس خيلو دفقيرانو دکلي په يو متدينه کورني کي پيدا شوي ؤ نوموړي ورور خپل خصوصي ديني تعليمات دخپل پلار څخه زده کړل ، او ابتدايي زده کړه يي دځاځي ميدان په منځني ښوونځي کي ترسره کړه ورور سلطان محمدخان وروسته دکابل دواړوظابطانو په ښوونځي کي شامل اوپه ۱۳۵۰ هـ ش کال دصاحب منصب په توګه مقرر شو ، ورور سلطان محمد خان د کمونستي کودتا په منځ ته راتلو سره په هجرت کولو مجبور شو په خپل عملي جهادئي پيل وکړ، په ۱۳۶۷ کال دلشکر ايثار په منظمو جهادي ليکو کي شامل شو دجلال آباد او لوګر ولايت په زياتو عملياتو کي يي ونړه درلوده دخوست په فتحه کي يي هم فعال رول ولوباوه .

ورور سلطان محمد خان دګرديز په ګرم سنګر کي دعقرب دمياشتي په لسمه نيټه دشهادت لوړ مقام تر لاسه کړ . روح دي شاد اويا ددي تل وي . انالله وانا اليه راجعون .

***

ورور الحاج معروف خان « اخوانيار » دحاجي عبدالحنان زوي ۲۹ کال مخکي دپکتيا ولايت دمرکز ګرديز دخاني قلعه په کلي کي زيږيدلي وو. نوموړي دپوره پوهي، ذکاوت اوبصيرت ښتن وو دخپلو مسلکي تعليماتو دزده کړي ترڅنګ يي دخلقيانو اوپرچميانو په ضد اسلامي مبارزه پيل کړه .

دکمونستي کودتا په منځ ته راتلو سره نوموړي ورور هجرت وکړ . دزياتو جهادي هلو ځلو وروسته نوموړي ورور دالبدر دقرار ګاه دمعاون په توګه وټاکل شو الحاج معروف خان دخپلي جهادي تګ لاري په تعقيب د ۱۳۷۰ کال دميزان دمياشتي په۲۸ نيټه دميهلن دشيخانو په پرتو پوستو باندي ديو بريد په ترڅ کي ددښمن ديو ماين په ذريعه دشهادت لوړ مقام تر لاسه کړ. روح دي خوشحاله اوياد دي تل وي . اناللّه وانااليه راجعون

***

محمد رئيس دګل رحيم خان زوي دپکتيا ولايت دځاځي اريوب دولسوالي اوسيدونکي چي / ۲۵ کاله مخکي په يوه متدينه اوديندارو کورني کي سترګي وغړولي ابتدايي زده کړه يي دځاځيو په لومړني ښوونځي کي تر سره کړه په ۱۳۵۹ کال کي يي دهجرت لار غوره کړه او په عملي جهادئي لاس پوري کړ.نوموړي ورور ديوڅه وخت لپاره دپکتيا په ولايتي تنظيم کي ددعوت تنظيم دمسؤل په توګه خپله دنده په پوره اخلاص اوصداقت ترسره کړه .

ورور محمد رئيس داسلامي مسئوليت اوجهادي فريضي داداکولو په خاطر دعملي جهاد لار غوره کړه ، هماغه وو چي نوموړي ورور دروان کال دعقرب په مياشت کي دګرديز دعملياتو په ترڅ کي ددښمن سره په يو مخامخ نښته کي دشهادت لوړ مقام تر لاسه کړ. روح دي ښاد اوياد دي تل وي . اناللّه وانااليه راجعون

***

شهيد مير ابوطالب

شهيد ميرابوطالب فرزند برومند شهيد مير محمد نادر در سال ۱۳٤٥ دريك فاميل متدين وعلم پرور در ولايت کابل ولسوالي چهاردهي قريه تنګي سيدان قلعه ميرشاعزيز ديده به جهان ګشود بعداز ختم تعليمات ابتدائي در مکتب تنګي سيدان ودوره ثانوي را در ليسه غازي عبداله اختتام بخشيد در سال ۱۳۶۳ بعداز فراعت صنف ۱۲ بنابر احساسات جهادي اش بارزمندګان مجاهد يکجا شده همکاري خودرا با لشکر دين خدا تازه ساخت در بسياري عمليات هاي خونين شرکت ميورزيد وبا صبر وحوصله مندي تمام راه مبارزه را به پيش ميګرفت بالآخره بروز ۲۱ رمضان المبارك در ولايت خوست در منطقه تپه متون بابا توسط مرمي سکد دشمن بدرجه رفيع شهادت نايل ګرديد روحش شاد يادش ګرامي. راهش مستدام ومستمر باد .

اناللّه وانا اليه راجعون .

ویښتلی زګروی ، لیونی کیږی!

زموږموټر ورو ورو دڅاځیو دره شاته پرېږدی ، همدغسی په دغه ښکلی دره کی زما خاطری هم شاته پاتی کیږی ، خوزه لاد لوګر دشهید قوماندان له تصور نه نه یم وزګار شوی ، کله کله می دهغه خیالی څېره سترګوته ودرېږی چی راکټ یی په اوږه وی اوددښمن دالوتکو دراتګ په انتظار خپلی سترګی دآسمان په څنډو کی یوی اوبلی خواته اړوی ، بیامی همدغسی دهغه شهادت سترګو ته ودرېږی آن چی په بدرګه کی تر لوګره ورسره یم ، بوره مور اوپلار یی وینم ، خویندی او وروڼه یی راځی اوټول دخپل ګران زوی اوورور په وېر اوماتم کی ډوب دی څوك یی ځوانی ژاړی ، څوك یی دهمت اومېړانی ښتاینه کوی اوڅوك یی دنیکو خویونو اوعادتونو یادونه .... زړه می غواړی چی مور، پلار، خویندو، ورونو ته یی تسلی ورکړم ، ځان چمتو کوم خو په زړه کی بیا دا راوګرځی چی ، لیونیه ! ته به کومی مور اوکوم پلار ته تسلی ورکوی ، دکومی خور او ورور پر ټپونو به دتسلی ملهم ایږدی ! اوله دی سره سم زه دګردهیواد دپانی پانی ځوانیو په شمیر اوګڼه کی ورك شم ، په هر کور ، هره کوڅه اوهره کوټه کی دکوم ځوانیمرګ شهید په وېر واویلا اوغوغا ګډه وینم ، دوطن په هر کونج اوګوټ کی تورسری ځوانی کونډی ګورم چی دخپلو ارمانونو په تالا ترغه کیدو یی دغم اوښکی څڅیږی ، په هر کوڅه کی سپیره مخی یتیمان مخی ته راځی اوزه یو ځل بیا د هیواد پر مومنو بچیانو دتپل شوی ناروا جګړی ناخوالو اوبی شمیره غمونوته ځیر شم ، ټوله دنیا راته دزندان په څیر تنګه شی ، رڼا ورځ راته تکه توره شپه شی ، خونه پوهیږم ناڅاپه ولی راپه یاد شی چی داشهادتونه اوقربانی به ارو مرو دخوښی اوخلاصون زیری راوړی ، دخدای «ج» په لاره کی شهادت خو څه ضایعه نه ده ، دشهید وینی زموږ پانګه ده ، زموږ عزت دی ، زموږ ویاړ دی اوشهیدان خوهسی هم تر پیغمبرانو یوه درجه راټیټ دی ، ناڅاپه می بیرته زړه لږ راتکیه شی اوبی اختیاره می دشهید په لوړو درجو اوسترویاړ غبطه راشی ، ....

نورموږ دڅاځیو له وروستی بریده هم تیر شوی یو ، دسرکی دوکانونو ته نږدی وراوړو ، دلته موږ ته یوه ډله مجاهدین په مخه راځی هغه له سړك نه کیڼی لورته په پلی لاره چی لنډه ښکته تللی روان دی ، دلاری یوی اوبلی خواته ځای ځای ډیر دډبرو څلی ولاړ دی اوزما سترګوته څوکاله وړاندی یوه بله دردوونکی پیښه ودرېږی . ....

ددښمن هوایی اوځمکنی یرغلونه له اندازی وتلی ډیر شویدی ، په هیواد کی هم دروسی ځناورولو وحشته ځمکه دتبی په څیر سره شوی ، دکډوالو بهیر دهجرت دیارته رامات دی او دورځی په هره لاره په سلګونو کورنی له بریده اوړی اودهجرت په ډاګونو کی میشته کیږی ، زموږ دریمه ورځ ده چی دسرکی کنډوته رارسیدلی یو اودلته نن دریمه ورځ کیږی چی یوه زړه لړزوونکی پیښه تیره شوی ده، دبدنصیبه کډوالو یوه ستره قافله را راوانه ده ، لایی دلته کوری کوتل ستومانی په پښنوکی شته ، خدای «ج» خبری دی چی نن به څو ومه ورځ وی چی ددین اووطن ددښمنانو له لاسه یی کور اوکلی ته شا کړی ده ، هغوی دآرامی په لټه کی دی ، داور وینو اومرګونو له منځه وتل غواړی ، لویه قافله ده بوډاګان هم پکی دی ځوانان اوتی خوری ماشومان هم ، نارینه هم پکی شته اوتورسری هم، بشپړی ،بشپړ ي کورنی دی چی دغمازانو له لاسه یی خپل چمن اوګلشن پریښی او دپردیسی پر ستړیو مزلونو راوتلی دی ، هغوی دژوند په تمه راوتلی ، دآرامی اوسوکالی دیار ته ځان رسول غواړی ، دخدای«ج» په دنیا کی ځانونه دژوند حقدارګڼی دظلم اوستم بریخویی پر زړونو دکسات ټناکی جوړی کړی او هغوی دکسات جذبه له ځانه سره ژوندی ساتی خودوی پدی نه دی خبر چی دسرکی دوکانونه ددوی په ژوندانه دوروستیو آبادیو دلیدو په نوم ثبت شوي نوردوي که هر څوردي په تمه دي چه وړاندي آبادي، کلي اوکورونه ووینی خوددوي دژوندانه په پاڼوکی دانه دی لیکل شوی ، ددوی دژوند دمزل کرښه دسرکی دوکانونو نه وړاندی کوتل پر سر دمرګ اوشهادت پر پوله پای ته رسیدلی ده ، قافله ورو ورو دخپلی وروستی پولی په لوری ګامونه اخلی ، تر اوسه کراره کراری ده ، هغوی هم نور له ډول ډول خطرونو نه ځانونه په امن ګڼی دهغوی پر ذهنونو دهجرت ددنیا ګی دسمسورولو خیالونه راګرځی چی ناڅاپه له مخامخ کنډونه پنځه شپږهلیکوپټری رابښکاره کیږی ، هلیکوپټری ډیری لنډی اوټیټی دی دپردیسو تش لاسو مظلومو قافله راګیروی اوبیا پری داور او اوسپنو ږلی اوباران اوروی ، دوسلو ډك زړونه دتش لاسو مظلومو پر سینو تشیږی ، پرقافله دعرصات ورځ ده ، مور اوزوی یوله بله نه سره پیژنی هر څوك په یوه لوری منډه واخلی خوله یوه درز سره دتل له پاره چوپ اوځای پر ځای لویږی ، هلیکوپټری ترډیره وخته په فضا کی اتڼ کوی اودخپل قهر اور پر قافله اوروی ، لږ ساعت وروسته بیا دوی هلیکوپټری کینی اوبیا څوتنه ژوندی چی شاوخوا لا سرګردانه اوبی مقصده منډی رامنډی وهی رانیسی دهغوی پر ککرو هم دکلاکوف ججوری ورتشوی او بیا دقافلی مال اوشته لوټ

کوی اوخو شیپی وروسته بیرته له کنډونه هلیکوپتری ورکیږی . خودهلیکوپترو دغورهار اوماشیندارو او راکټونو دهیبتناکو ډزونو اودرزونو دغږ پر ځای پر فضا کی ، ویشتلی زګیروی اوفریادونه خوریږی ، دکنډو پر سر دلاری شاوخوا ته په لسګونو بوډاګان،تورسری اوماشومان په خپلو وینو کی خولم پراته دی ، دټپیانو دویشتلی زګیروی اودماشومانو لیونی کریږی ددواړو خوا وغرونو په کمرونو کی داسی راغبرګیږی چی سړی فکری کوی هغوی هم دشدادیانو پر دغه بی رحمی اوجنایت اودبی وزلو پر دیسانو پر مظلومیت ساندی اوفریادونه کوی ، دډیرو ماشومانو اندامونه سره بیل بیل دلته هلته دغاښلوپه ځیره خواره واره پراته دی ، ډیرو میندو خپل تی خوری ماشومان په غیږه کی کلك ورسره نیولی اوبیا دواړه دوینو په لښتی کی غبرګ په ابدی خوب ویده دی داسی نندارہ ده ، چی دتیږی زړونه اوبه کوی ، داسی چی هیڅوك سترګی نشی پکی غړولی ، سلګی نشی ورته تم کولی اواوښکی دچا په سترګوکی نه ورته دریږی ....

ځناورصفته روسانو داسی جنایت کړی چی دهټلر ، اتیلا اوچنګیز مغ بی په قبرونو کی سپین کړی ، داسی جنایت اووحشت چی انسانیت وربانذی شرمیږی...

موږ ته دغه کیسه دسرکی یو دوکاندار کوی اوبیا په زوره زوره ژاړی اودلیری وطنو دپردیسانو په ویر لپی لپی اوښکی تویوی . ...

مورنچی دغه ځای ته رارسیدلی یو تر اوسه په وینو لړلی ډبری اوخاوری بنی روښانه ښکاری ، دراکټونو دلګیدلو ځایونه او شاوخوا وړی اولویی پارچی دومره زیاتی دی چی له دی نه دراکټونو اندازه ښه لګیږی ، هلته شاوخوا دوه دری ځایه ددغه نیمی لاری مسافرو دمظلومانه

موږ دسرکی له دوکانونو نه تیر شوی وو اودهغی دښتی لویدیز لوری ته دادیری ترڅنګ تیریږو ، دشهیدانو پر قبرونو بیرغونه رپیږی ، دلته بی اختیاره دهرچا لاس په دعا اوچت شوی اودادیری اوسیدونکو ته بی اختیاره په خوله ددوعا ګانو بهیر جاری شی ، زما دپراخی دښتی په لیدو یو ځل بیا پخوانی خاطری را په یاد شی

شهادت په یاد بیرغونه دریدلی دی ؛ خو دشهیدانو قبرونو نشته اونه موږ په دی وپوهیدو چی هغه څه شول ؟

کوم چابیرته دخپلو ورانو کنډوالو په لوری یو وړل که دلته چیرته یی دابدی ژوند یو په کوم کلی کی اړولی دی ؟!!

دسرکی ددوکانونو نه وړاندی ددښتی په پراخه سینه کی دسړك چپ لوری ته یوه ستره ادیره هم شته چی رنګارنګ بی شمیره بیرغونه یی دشهیدانو ګواهی ورکوی ښایی په همدغه ادیره کی له خپلو قاتلانو نه دبدل اوکسات دورځی په انتظار پراته وی ، هغوی اوس دخلکو له نظره پټ دی خو هر پسرلی یی په یاد د سرکی په کوتل کی دغاټولو ګلان سرونه راپورته کوی ، هغوی خپلی وینی تویی کړی چی زموږ دهیوادوالو دشرف اوعزت نښه شوی خو دقاتلانو اوتیری کوونکو پر تنده داسی تور اوناولی داغ ، چی ترابده به پاك نشی ... او بیا ماته دروسانو دتیری انجام را په یاد شی ، دهمدغو شهیدانو دوینو برکت اوعظمت ته می پام شی چی څنګه یی دهیواد له ملنی نه دتیری ښکری وځنډل اوذلت اورسوایی کندی ته یی غوځارکړل .؟! دهغوی وینی تویی شوی خودسرو وینو په توپانی سمندرکی یی دعصر دستر جابر اوظالم دبخت بیړی هم ډوبه کړه .

خوزه چی دهیواد نږدی خپلواکی او آزادی وینم اوبیا می لکونو شهیدانو ته پام شی ، دهیواد دخپلواکی په امید می پر شونډو غوړیدلی موسکابیرته ورکه شی اودخپلواکی په تصور کی دارمانجنو شهیدانو ویر اوماتم څو چنده را ته دروند اوژړوونکی شی ، او بیا چی ددغو لکونو شهیدانو دوینو په میوه اوحاصل معامله کوونکی را په زړه شی چی همدا اوس لګیادی زموږ دشهیدانو حاصل اودهیواد خپلواکی یی،بیا دشهیدانو له دښمنانو سره په سودا اچولی ده دزړه له تل نه می دلوی خدای «ج» په درګی دعجز لاسونه اوچت شی چی : په لویه خدایه ! زموږ دشیدانو وینی دپردیو په څولی کی مه غورځوی ، پروردګاره که دی په ژوند یو کی دوستان نه وی پاتی زموږ دشهیدانو دوینو په برکت له موږ نه نور دپردیو دمزدورانو واکداری اوسرداری لری کړی ، موږ ته ستا په لاره دتګ توان راکړی اوستا قانون را باندی حاکم کړی ..

زما له سترګونه چی دخیال پرده لری شوه موږ دسرکی له دوکانونو نه تیر شوی وو اودهغی دښتی لویدیز لوری ته دادیری ترڅنګ تیریږو ، دشهیدانو پر قبرونو بیرغونه رپیږی ، دلته بی اختیاره دهرچا لاس په دعا اوچت شوی اودادیری اوسیدونکو ته بی اختیاره په خوله ددوعا ګانو بهیر جاری شی ، زما دپراخی دښتی په لیدو یو ځل بیا پخوانی خاطری را په یاد شی ،نن خو دادی په موټرکی بیله کومی ویری اواندیښنی په دښته کی خپل مزلونه لنډوو خوهغه وختونه به دلته زیاتره خلك سهار وختی یا ماښام مهال تیریدل ، ځکه ددښمن دغلچکی یرغلونو له پاره دی ځای هم یومناسب موقعیت درلود چی هروخت به یی پر بی اسری قافلو داړی اچولی ، دقاسم خیلو له دوکانونو نه هم تیر شوو ، دغه دوکانونه همغسی دپخوا په شان نیم روغ اونیم ویجاړ دی دخوشاوخوا کنډوالو په منځ کی دوه دری روغ بامونه ښکاری چی بیادبخاری نل تری وتلی او شنه لوګی په فضاکی تری خوریږی ، موږ بی له ځنډه له دوکانونو نه هم پورته دلویدیځ په لوری روان یو اوبیا څو دقیقی دکاږه واږه سړك پر مخ له مزل نه وروسته دلته ګوری سرته رسیږو ، اوس موږ په یوه داسی ځای ولاړ یو لکه بام چی شاوخوا ته تر لری لری ځا یونو پوری ، څومره چی سترګی څارکولی شی وطن لیدلی شو ، زه یو ځل ناڅاپه دخپلی سیمی په لوری ګورم اوزموږ دسیمی مشهور دوشاخ غر سیخ کوم اوپیژنم ، بیا وروسته دعلیشی غر دسپین کدی او ګوریت غرونه ټول ګورم ، ځینی ځایونه دوریځو اوګردونو په سبب نه ښکاری لاندی دلوګر هواره سیمه ښکاری ، اوبیا موږ ورو ورو له دغه بام نه دلته ګوری کوتل پر زینو ددویندی ناوی ته ورښکته کیږو ......:

داهم د غوره مالی یوه لاره !

یوداسی طنز که وی لولی دخندا ترغخنگ به زیات څه تری زده کړی

دپاکستاني منابعو څخه ژباړه

متل دی «دخوږوهیلی درلودنکی په خوږو اوړی» دغه حال دغوړه مال هم دی ، هغوی ته غیبی د غوړه مالی موقع په لاس ورځی او دوی هم نه غواړی داسی نادره موقع له لاسه ورکړی ، دی خبری ته خو بیخی پام نه کوی چی دخوشحالی ځای دی که دغم ، بس خپل هدف لاس ته راوړل غواړی اودبل محبت اوشفقت اظهار ولو ته منتظر وی .

مخکو ورځوکی دیوه لوړرتبه مامور نږدی خپلوان مړشوی ؤ ، یعنی دا چی دپیښونیونکی وتښتیدل اودوی ته مخه خلاصه شوه ، ټول په کار بوخت وو هر یوه په ځانګړی برخه کی منهی رامنهی پیل کړی اوچاچی په څه برخه کی معلومات درلودل هماغه کاریی پر مخ بیوه. په سرکی لری ځایوته د جنازی اعلانولود لیکونو لیږل پیل شول .

دفتر ته به هر «۱۵» او« ۲۰» دقیقی وروسته یو نفر راننوته چی دفلانی پرمرگ زیات خپه شوم ، هغه دفلانی لوړرتبه مامور له خپلوانو ځینی دی (زیات تر کیزدلوړ رتبه مامور پر نوم اوخپلوی کیده) په فلانی وخت یی په فلانی ادیره کی خښنوی له ټولو هیله ده چی په کی برخه واخلی . هلته نور وخت کم وواوکه نه د انسانانو ترشمیربه اطلاع نامی زیاتی وی ، ماهم فکر وکړ چی ولی به دی کار کی شاته پاتی شم راځه تر خپل لاس لاندی مامورینوته دیوی اطلاع نامی له لاری خبر ورکړه که ضرورت شو له لوړ رتبه مامور سره به یی مخامخ کړم او ویه وایم چی دا زما خلك دی . وگوره څه دی څه وړ فرمانبرداره مادون یم چی له ټولو ملگرو سره راغلیٰ یم .

دخبرورکولو په کار بوخت وم چی وپوهیدم ځنی مامورین له ماهم مخکی وتلی اوځانونه یی دمړی ښخولوله پاره چمتو کړی او ورسره ورسره دغسل ځای ته هم رسیدلی ، ستونزوره خبره داوه چی چا ته دکار موقع ورکړی اوچا ته نه ، دروغ دویونکی په غاړه، چی ویل کیدل به یوه وخت کی څلور غسل ورکونکی اونـور مامورین دغسل ځای ته ننوتل ، هر یوه هیله درلوده چی دکار موقع ورکړه شی ، اوریدلی می دی چی دا ستونزه دښخولو په وخت کی هم وه ، څو لوړ رتبه مامورین پردی کاربوخت وو اوهر یوه کوښښ کاوه چی د لوړ رتبه مامور ددوست په مړی کی دسعادت له کاره بی برخی نشی .

خلك پر كار كولو بوخت وو چی خبر راغی دلوړ رتبه مامور دسپرلی الوتکه «۱۱» بجی له اسلام آباده راځی ، زیاترو خلکو دهوائی ډگر پر لور حرکت وکړ چی اصلی خبره خو د لوړ رتبه مامور لیدل دی ، د الوتکی تر راکوځیدو دمخه ټولو داسی ځانونه جوړ کړل تابه وی چی کوم نږدی خپلوان یی مړ شوی ، اویونیم خوبه سڼ سڼ په ژړا شو ، متیقن یم که هلته د کوم فلمی« ډایرکټر اوپرودیوسر» وای داسی خلك به یی ډیر پیداکړی وو چی په فلم کی یو رول ورکړی، چی له لوړ رتبه مامور سره تر مخامخ کیدو راوزگار شول ټول بیرته راغلل ، دی تلوسی واخیستل چی دی به پخپله کله گډون پکی کوی چی زموږټولی منهی رامنهی بیکاره نشی

> خلك پر كار كولو بوخت وو چی خبر راغی دلور رتبه مامور دسپرلی الوتکه «۱۱» بجی له اسلام آباده راحی ، زیاترو خلکو دهوائی دگر پر لور حرکت وکر چی اصلی خبره خو د لور رتبه مامور لیدل دی ، د الوتکی تر راکوحیدو دمخه تولو داسی حانونه جور کرل تابه وی چی کوم نردی خپلوان یی مر شوی

، متیقن وم که ، هغه خلك چی دکټ بازوگان یی نیولی وو خبر شی چی لوړ رتبه مامور ځنډ کړ اوښایی رانشی بازوگان به پریږدی اومنهی به وهی .

دجنازی دپورته کولو وخت راغی دا مشکل رامخی ته شو چی کوم څلورتنه دکټ بازوگان ونیسی ، ددفتر ټول مامورین پری راغونډ شول او هر یوه کوښښ کاوه چی تربل مخکی شی ،

اخرفیصله وشوه چی څلور لوړرتبه مامورین دی کټ پورته کړی خودلته هم بیا بل مشکل پیښ شو ددوی شمیر هم تر څلوروزیات وو ، کوم څلور مامورین چی ترټولو دمخه ووهغوی ته دجنازی دپورته کولو ویاړ ورپه برخه شو ، کوم چی شاته پاتی شول هغوی له حالاتو ګیله واخیسته اودلوړرتبه مامور ترڅنګ روان شول ،دهغوی چی دی ټکی ته پام شو ژر بی بازوگان نورو مامورینو ته ورکړل اودلوړ رتبه مامور سره جوړه روان شول نور دخاورو اچولو وخت راغی ، درجه په درجه خلك به راتلل اوبیرته به تلل تردی چی دوروستیو خلکو وار راورسید شا اوخوا خاوره ختمه وه اویواځی یی دفاتحی له پاره لاسونه پورته کړل ، چی په دی وخت کی داکار هم غنیمت وو چی په یو شکل لوړ رتبه مامور ته ځان وښیی اوکه له دی سعادت هم بی برخی شوی ټول کار خراب دی،تردی وروسته دختم وخت راغی چی دجمعی په ورځ شروع کیده په هغه کی عمده شرط داوو چی لوړ رتبه مامور به په خپله ګډون پکی کوی که نه ؟تول په دی فکر کی وه چی لوړ رتبه مامور به ورته راشی که نه ، ګنی نوسهاروختی هغه هم درخصتی په ورځ راتلل اوزحمت ټول بی ګټی دی آخر یوه تن نور صبرونشو کړای اودایی معلومه کړه چی لوړ رتبه مامور راځی کنه ، په ډیر عجز یی تری وپوښتل : صیب تاسو پاتی کیږی ؟ څو بجی حرکت کوی .... اوداسی نور .

دامعلومه شوه چی لوړ رتبه مامور څوورځی شته ، دغوړه مالو په رګونو کی وینه وچلیده چی دغوړه مالی بله موقع په لاس راغله ورو ، ورو له لوړ رتبه مامور سره خلکو دخبروکولو جرئت وکړ زیاترو به یی ځایه پوښتنی کولی ، څو زامن یی وو؟ څه کاریی کاوه ؟ دکومی ناروغی له امله مړ شو او.... پوښتنو اکثره ځوابونه پوښتونکوته معلوم وو .

دامعلومه شوه چی لوړ رتبه مامور څوورځی شته ، دغوړه مالو په رګونو کی وینه وچلیده چی دغوړه مالی بله موقع په لاس راغله ورو ، ورو له لوړ رتبه مامور سره خلکو دخبروکولو جرئت وکړ زیاترو به بی ځایه پوښتنی کولی ، څو زامن یی وو؟

دجمعی په سهار راتګ پیل شو ، په دی ورځ می جومات کی داسی کسان ولیدل چی په دی لاره تیر شوی نه وو ددا سی خلکو په لاسونو کی‌هی سپاری ولیدی چی دهغوی دنږدی خپلوانو په مرګ می هم نه وی ورسره لیدلی ، په ډیر ادب اوخاص مهارت یی ځان خوځاوه ، اوچی څوك به نوی راننوتل لومړي به یی لوړرتبه مامور پلټه اوبیا به یی ددی هڅه کوله چی یا دهغه مخی ته ،یانږدی ورسره کینی تر څو دهغه سره یی سترګی مخامخ شی ، دالړی ترهغی روانه وه تر څو چی قرانکریم ختم شو ، کله چی دفاتحی وخت راغی اوخلك په یوه ځای کی سره راغونډ شول ، په دی وخت کی بیا هر یوه کوښښ کاوه چی لوړ رتبه مامور سره دمخامخ کیناستو ویاړ لاس ته راوړی اویاپه یوه قطار کی ورسره کینی ، یوه تن خوبیخی کمال وکړ ، هغه ټیټ رتبه مامور و له دي امله دڅه شی وارنه ؤ ورغلی ، فکریی وکړ چی ټول پروگرام ختم شو اومادکار کولو مظاهره ونکړه ، داسی نشی چی زه شاته پاتی شم ، همدا وو چی یو دووته یی ونه کتل مخکی له دی چی دجومات مولوی فاتحه پیل کړی ده «بسم الله» وویله اوپه دی کار سره یی ټول مات کړل ، دابیله خبر ده چی کم بخت فاتحه هم نشو اي ویلي .

چی فاتحه خلاصه شوه ټول بیا پری راټول شول په داسی حال کی چی ددوی زیاترو دهغه نوم هم نه وو زده دمرحوم ئی دومره صفتونه بیان کړل چي که هغه په خپله هم اوریدلی وی شرمیده به . چی له جوماته ووتل دلوړرتبه مامور پروگرام یی هم معلوم کړ، معلومه شوه چی بیرته ادیری ته ځو ، ټولو همااغه لار ونیوه چی وروسته پاتی نشو او دلوړ رتبه مامور تر رارسیدو دمخه ځایونه ونیسو ، اوکه ممکنه وی دڅه ګلانو بندویست هم وکړو ، کله چی لوړرتبه مامور راورسید ګلان پری وشیندو ، زه وډارشوم چی ولی ورو ، ورو کیږی که وروسته پاتی شوی ټولی منډی رامنډی دی بربادی شوی ، ددی ویره هم وه چی څوك زما دضعیفولو په خاطر ونه پوښتی : « ښه ! فلانی څنګه تر اوسه نه دی راغلی په یادمي راغلل هغه نن کومی میلمستیاته روان وو » ګوری ددوو ورځو پر منډو رامنډو خاوری امبار کیږی ، هغوی به ځانونه هم وفادار او فرمانبردار ښودلی وی اوزه به یی هم کمزوری کړی وم ، له دی ویری ما هم په منډه ځان وروساوه خوافسوس چی لږ راباندی ناوخته شو ټولو خلکو ځایونه نیولی وو .

خو ماهم په داسی آسانی ماته نه منله ، فکر می وکړ لیدل می چی زما ترڅنګ یو تن قبر کندونکی کارکوی ، دهغه پام چی بلی خواته شو داویو ستل می راواخیست او اوبه می پر قبر وشیندلی خلکوجامی ټولی کړی ځانونه یی راغونډ کړل اوماته یی ځای را کړ دنیکه بخته په همدی وخت کی لوړرتبه مامور هم راغی ، په داسی وخت کی به په حسدکوونکو باندی څه تیر شوی وی دهغه اندازه تاسو ښه کولی شی .

لنډه کیسه

هماغه یوه پوښتنه!؟

چې سهار مې له خوبه سترګې و غړولې نوبیا خدیجه توری زما د خیال په پرده راته ولاړه وه زه نن بیا کلي ته تلم، خو لکه زندان ته چې روان وم پښې مې را پسې مړې وې. په زړه کې مې را وګرځیدل چې:

آخرهرچاته خپل کلي داسې له ویره ډك دی؟

هر څوك به زما په څیر له کلي نه په تیښته خوښ وي؟

هر ځای او په هر کلي به همداسې دماتم ږغرونه غوړیدلي وي؟!

له خپلو خیالونو سره مشغول وم هغه مې دخیال په پرده نیغه ولاړه وه، خدیجه توري ښیم، خدیجه توري چې دا تیری څو میاشتې ماپه ویښه او خوب لکه دا خپل سیوري تعقیبوی، خدیجه توري چې له کلي نه راووزم، غرونوته پناه یوسم خو هغه بیا راته دریدلې وی.

یوځل بیا را په یاد شول چې هغه به اوس بیا راغلې وي، زما په انتظار به وي له مانه به بیا همدغه پوښتنه کوی، ماته خپله وعده را په یاد شوه، چې په وروستي ځل لیدو مې ور سره کړې وه، څو څو ځلې هغه ماته راغلې وه، له ما نه یې همدغه پوښتنه کوله، هر ځل ما بیل بیل ځواب ور کړی ؤ هر ځلي مې بیل بیل د روغ ورته ویلي وو، تسلي او ډاډ مې ور کړی ؤ، خو دهغې په سترګواو څیره کې به خپله پوښتنه لا جوته ځلیدله، آن چې ترڅنګ به یې ماد خپلو دروغو په باب ړدی شك هم ښه حس کاوه، داسې لکه په خوله چې راته وایي: نه نه زویه دروغ مه وایه! دروغ مه وایه!

هغې ته مې په وروستي ځل دری ورځې وړاندې همدغه ورځ وعده ورکړې وه دانن ورځ مې ورته ښیلې وه چې زه به تاته پوره احوال راورم.

ماته خپل بیګانې تصمیم را په یاد شو، بیګامې تصمیم نیولی ؤچې نور به ځان له دې کشالې نه خلاصوم، نور به هغې ته سپین وایم، پښتوته مې دمه راغله، بس لکه په پیچومې چې ختلی وم، د آرامې احساس مې وکړ، خو لاڅوګامه نه وم تللی چې دګڼو ونو له چولو او چاکونو نه مې د کلي په خړو دیوالونو سترګې ولګیدې او سمدستي مې لکه په ښو پورې چې درانه کاڼي نښتي وي، پښې مې درنې شوې، او بیا هك پك ودریدم څه وکړم؟

هغې ته بیا څه ووایم؟!

آخر ترڅو به زه هغې ته دروغ وایم، دروغ هم یو حد لري، زه به اوس ترڅه وخته همدغسې په دروغو خوله خوځوم؟!

بیګانې تصمیم مې بیا را په یاد شو، څو ځلې مې دماغزو په کوڅوکې تیر او بیر شو او بالاخره مې تصمیم ښه پوخ او مضبوط شو، له ځانه سره مې وویل:

بس همدا مې نیت دی، نور نو په هغه او دغه ځان تیر باسم، نور به خدیجې توری ته سپینه خبره کوم، نن به رښتیا وایم. همداسې به کوم. نور به تر عمره له دغه پیټې نه ځان خلاصوم.....

دپسرلي دموسم لمریزه ورځ وه، فضا دمارغانو نغمو او دسیند داویو شرهار تر ډیره حده سندریزه کړې وه، شاوخوا په فصلونو او کښتونو کښي خلکو کارونه کول، مخامخ مې وکتل، اوس نو زمونږ د کلي هغه ستره دروازه هم لږ لږ ښکاریدله چې دمخې دزردالیو دګڼوونو په مینځ کې نیمه نیمه را وتلې وه، هغه دروازه چې نږدې نیمایي کلي یې دننه اوسیده.

خدیجه تورې مې بیا مخې ته ودریده، همغسې لکه داوروستي ځل مې چې لیدلې وه توده تبه یې وه، د تبې له زوره لکه باڼه رپیدله، په سترګو کې یې مرګونو او مایوسیو چورلکونه خوړل.

پښې مې بیا درنې شوې، په مځکه پورې به کلکې ونښتې، سیده هواره لاره راته د هندوکش او سپین غر ګړنګونه شول ځان مې ډیر ستومانه احساس کړ، لکه دیر ستر پیټی مې چې به اوږو وي، رښتیا مې هم ډیر ستر پیټی په اوږو ؤ.

دا نیرې میاشتې بیا را په یاد شوې، چې هغه به راتلله، ماته به مخې ته ودریدله، او هماغه پوښتنه به یې رانه کوله، چې زه به چاورته ښودلی وم چاورته ویلې وو چې هغه خبر دی؟

ښه غوسه مې راغله ، په خوله مې ښیرې راغلې، خدای(ج) دې انصاف ور کړي چې چاره له خدیجې ترور سره په دې جنجال کې واچولم؟!

مابه هغې ته هر ځل یو دروغ ویل، په همدغه دروغو به یې لږ تسلي هم کیدله، خو پوهیدم چې منلې یې نه دی، زما خبره به یې په زړه نه پریوتله، خو بیا به هم مجبوره شوه یوازې دومره به یې وویل:

ته یې داځل بیا پوښتنه وکړه!

او مابه دیوې مبهمې راتلونکې په تمه هغه بیا ډك زړه رخصت کړه، نن به څه ورته وایم؟ آه خدایه چې په څومره ستر ازموینت کې لویدلی یم ډیر وځوریدم، په خپله بې وسۍ او مجبورۍ خپه شوم. دلومړي ځل لپاره مې حس کړه چې زه ډیر بې وسه یم، رښتیا چې ډیر بې وسه وم، ډیر مجبور وم او ډیره ځوروونکې لا داچې دازما مجبوري او بې وسي چا حس کولې هم نه شواې.

یو ځل بیا مې خپل تصمیم را په یاد شو، له ځانه سره مې وویل:چې پخپله له دې جنجاله ځان راونه باسم څوك لاس نه راکوي.

زړه مې راټول کړ، سپینې خبرې ته مې خپله اراده مضبوطه کړه، سپینه خبره به ورته کوم، ټول حال به ورته وایم، حتماً یې وایم حتماً.

شیبه په شیبه مې له کلي سره فاصله کمیدله، اوس مې دماشومانو نرې نرې شور زوږ هم اوریده، چې کلي ته مې وکتل، دیوې دروازې په مخه کې ښه پلنو پلنو ډبرو اته ، لس تنه ماشومان په لوبو مشغول وو، ښکته پورته کیدل. چیغې یې وهلې. همدغه یې دنیا وه، همدغه دکلي دانګړ اودلویې دروازې مخې ته لویې لویې پلنې ډبرې ماته مې خپل ماشومتوب سترګوته ودرید، په همدغه ډبرو به موږ هم را غونډ وو، دامو دساعت تیرې تر ټولو ښه ځای ؤ، ماهم دلته لوبې کړې وې، دماشومتوب ځنې یادونه مې تت سترګوته ودریدل، اوس د زمانې ډیر ګردونه ورباندې لویدلې و خپل همزولي مې هم دذهن په پرده انځور شول، لکه کوم خوب چې راپه یاد شوی وي دماشومتوب ښکلې او سپیڅلې دنیاوه، له کینو او دښمنو پاکه، سهار به مو ګریوانونه شلولي وو. غرمه به بیرته پخولا یو له بله غاړه غړې او څنګ ترڅنګ ناست وو کبیر مې را په یاد شو، خپل همزولي مې، هغه زما د همدغو پلنو ډبرو دلویو ملګری ؤ، زما دښوونځي ملګري او..... دهغه ژوند مې له وړوکتوبه تر چپه ځواني پورې زر زر سترګوته ودرید او بیا مې د خیالونو لړۍ وشلیده. اوس نو د زړې لویې دروازې ښې څنګ ته زموږ دکلا دروازه هم مالیدله. دمخې باغونو په منځ کې مې چرګان هم لیدل چې سرونه یې ځمکې ته ځوړند کړي و او ورو ورو ګرځیدل، هغوی هم څه شي لټول، او یو ځل بیا خدیجه تورې را په یاد شوه په کتو کښې یې همغه پخوانۍ پوښتنه او تلوسه وه، همغه ګیلې وې، خواستونه او عذرونه وو لکه وروستي ځل مې چې لیدلې وه د خړټکري یو پلویې په اوښکو لوندؤ سترګې یې سرې سرې اوښتې وې- بیا یې هم ژړلي وو، خامخا به یې ژړلي وو، ماته یې کتل همغه پوښتنه یې په سترګو کې وه همغه همیشنۍ پوښتنه.

یو شوك مې وخوړ، ومې کتل لا دلویې لارې پر سر ولاړ یم. شاوخوا مې وکتل سلطان آکا له لارې نه یو پټې لاندې په بل پټي کې شو تله ریبله، وړوکې خریې دشوتلې په یوه څنده کې څریده، سلام مې ور واچاوه ، له تاوده ستړې مشي او پوښتنې وروسته یې دېرونې ښارې د خیرت پوښتنه وکړه او زما په ډاډیې شکرونه و ایستل او بیرته په لو بوخت شو.

زه دکلي خواته کشیدم، پښې مې نه تللې خونه پوهیدم مجبوروم بیا هم پر مخ روان وم، ما ته مې بیا هم نوې تصمیم را په یاد شو.

دهمدغه تصمیم دپخیدو او کلکیدو په باب می ځان تلقین کړ، دخدیجی توری یوه خبره می یو ځل بیا په غوږ وکی وکرنګیدله:

زویه زما تاته ډیره تمه ده!

دغه احوال به ته راته معلوموی!

دایی په دغه وروستی ځل راته ویلی وو ، همدغه دری ورځی وراندی هغه ورځ چی توده تبه یی وه، له بړستنی نه نوی را جګه شوی وه او ماته د همغی پوښتنی لپاره راغلی وه.

یوځل می ویل کاشکی ماته یی دا تمه نه وای، خوبیا زر په زړه کی راوګرځیدل چی آخر هغه اوس لری څوک؟ څوک دی چی غم یی وخوری، خدیجه توری خود خدای(ج) بی وسه او بی کسه وه چی له دی یوه کبیر زوی پرته یی هیڅوک نه لرل، میړه یی لا لس پنځه لس کاله وړاندی مړ شوی ؤ، او نور اولادونه یی لرل نه، وایی دوه زامن او دری لونړه یی په وړکتوب کی وفات شوی وو خو هغه بیا نه مورلیدلی وو او نه مو په یادیدل.

زه یوه شیبه پخپل ځای ودریدم، فکر می سم کار نه کاوه، لکه په خوب -کی چی یم ځان می دروند شانته ؤ، له ځانه می وپوښتل:

دا په ما څه وشول؟

او بیا سمدستی هغه بیازما مخی ته ودریده، په مانور هیڅ نه وو شوی یوازی دهغی له مخامخ کیدو ویریدلم، دخدیجی توری خیری به اوس ماته نور څه را یادول. زړه به می ګډ وډ شو. په خیال کی را غلل چی هغه به اوس بیا راغلی وی، په کور کی به راته ناسته وی خامخا به ناسته وی، که تر اوسه نه وی راغلی هم نو شیبه پس به بیا مخامخ راته ولاړه وی، زه به څه ورته وایم، بس همدغه پوښتنی هوش رانه الوزولی ؤ دماشومانو شور او زوږ غوندی می بیا غوږبوته راغی، کلی ته را رسیدلی وم، یو ځلی می څه غیر معمولی غوندی حالت تر سترګوشو دږراغږ می واورید، ودریدم، ځیر شوم، د کلی په لویه دروازه کی ماشومان نه و، یو څو تنه ښځی وی چی ډیری بیړنی غوندی راته ښکاره شوی د لومړی ځل لپاره می ګامونه راته سپك شول، دږړا نری نری غږونه می اوس هم اوریدل خو لوری او طرف یی مانشو معلومولی، لږه شیبه ولاړ وم، د کلی ماحول تش ؤ، دغه وخت به دلته ډیر ماشومان وو اوس هیڅوك هم نه وو، کومه غیر معمولی پیښه راته حتمی ښکاره شوه چی په همدغه وخت کی له لویی دروازی نه څلورپنځه تنه ښځی راووتلی ټولو ژړلی، ټولو پلونه خولوته نیولی و، په ډله کی می مور هم ولیدله چی ژړل یی، ما خوله پوښتنی ته جوړوله چی مور می په ژړا کی راته وویل:

خدیجه توری مړه شوه! هغه ستا په انتظار وه، خو ته ناوخته شوی....

یوه شیبه می غوږونه او سترګی لکه چی ویده شوی وی له کاره ولویدل، له خپل ماحول نه بلکل بیګانه شوم.

خدیجه توری مړه شوه! ماخو نن ټوله ورځ له هغی سره دمخامخ کیدو په خیال تیره کړه خو هغه....

کورته ننوتم، مور می بی دریغه ژړل ماته یی د ملامتی په نظر کتل، لکه زه چی لوی مجرم وم، ماهم ددغی ګناه احساس وکړ، په خپل ځند خپه وم، خو دمور ژړا له مانه نور هر څه هیر کړل، کله کله به خدیجه توری زما په مخ کی ودریده دمور ژړا به می نوره نه اوریده، خدیجه توری به می لیدله چی توده تبه یی وه او لکه د خزان پاڼه رپیدله...

جنازه تیاره وه، خلکو یی وروستی ځل له مخ نه کفن لری کاوه او لیدله یی زه هم ورغلم، اوس می هم په زړه کی یوه غلی شان ویره وه. کفن می یی له مخ نه لری کړ، سترګی یی پټی وی. لکه له مانه چی مروره وی او نه غواړی ومی وینی، په خوله یی پیکه شان تبسم ؤ، لکه زما په دروغو پوری یی چی خندل، په څیره کی یی یو ډول سکون ؤ، هغه ورځنی کشمکش ستړیا او ځور بالکل ورنه ورك وو، یو ځل په زړه کی را ولویدل که همدا اوس سترګی را واړوي او راته ووایی .

زویه! دکبیر احوال دی راوړ؟!

څه شو، ووایه کبیر چیرته ورك شو؟!!

نور می دهغی په مخ کفن ورکش کړ،

کبیر خو یی ونیو، کبیر ورك شو ، کبیر په پولیګون.........!!!

دخدیجی توری مخ په کفن پټ و، خو ما داسی احساسوله چی هغه ماته چیغی وهی، غږ راته کوی او همغه پوښتنه رانه کوی چی:

دکبیر احوال دی راووړ؟

ووایه کبیر څه شو، زما زوی کبیر چیرته ورك شو؟!!!

اسلامي اوغير اسلامي ادب

دا خبره چي ادب دي داسلامي توب اوغير اسلامي توب له توپير ځخه پوره وساتل شي له يوه لحاظه سم ښكاري ، په دي خاطر چي ادب كومذهب نلري بلكي اديب مذهب لري ، ياداچي پهلواني ، عسكري او .... په خپل ذات كي نه اسلامي دي اونه غير اسلامي ، دافنون دي چي دځان لپاره كوم مذهب نلري البته پهلوان يا عسكر حتماً يو مسلك لري اوس يو پهلوان يواځي ديوي حرفي ځښتن دي اودهغه مقصد يواځي دخپل فن نمايش وي دهمدي مقصد په خاطر هغه ډگر ته راوځي او ځان مقابلي ته چمتو كوي . يو پهلوان خپل قوت يواځي دبدمعاشي لپاره استعمالوي اوهغه ته مور بدمعاش پهلوان وايو ددي پر عكس يو پهلوان داسي هم وي چي خپل توان اوقوت په دي لاره كي په كار اچوي چي ټولنه د بدمعاشانو له شر ځخه وساتي داټول مسلك دپهلواني نه دي دپهلوانانو دي .

په دي برخه كي يوه مهمه خبر داده چي داسلامي توب اوغير اسلامي توب اشتراكيت اوغير اشتراكيت ځخه خبري كول كوم مصنوعي شي نه دي ، په حقيقت كي بايد داديب تخليقي عمل په داسي ډول وي لكه چي دمور له گيډي اودلاپيدا كيږي ، داديب دفكر كيفيت دحمل په ډول وي چي دهغه ځخه بلكل فطري ولادت مينځ ته راځي ، اديب چي هر ځه تخليقوي هغه دهغه دفطرت دغوښتنو سره سم وي ، اديب يوانسان دي ، دانسان په دننه كي بيلا بيل گرايشونه دي ، روښانه ده كه يوه اديب كي دگمراهي خواته تمايل وي هغه په نړي كي فتنه اوفساد راپورته كول غواړي ، بيا دهغه په زړه كي دبدو نيتونو اوبدو ارادو حمل مينځ ته راځي اوپه نتيجه كي حتمي ده چي هغه ځه مينځ ته راوړي چي دضررونو درلودنكي وي ، دلته يوه خبره ياده ولري چي ددي گمراهي اوبدي سره سره اديب دااستعداد لري چي ځه وړاندي كوي په ډير ښه روش سره يي دفن چوكاټ ته وراچوي او په داسي ډول يي وړاندي كړي‌چي زر اغيزه وكړي نتيجه داكيږي چي دهغه وړاندي كړاي شوي ادب په خلكو كي بدي جذبي په حركت راولي اودهغه له وجي ټولني ته تاوان رسيږي .

پرعكس يو بل كس دټولني داصلاح په خاطر دخپلو ادبي استعدادونو ځخه كار اخلي اوپه خلكو كي پاكي جذبي راپاروي په دي خاطر دي چي ويلي شو دا په مصنوعي طريقي سره نه پيدا كيږي .

يوداسي اديب چي اسلامي حقايقو باندي په سمه توگه وپوهيږي دكلتور ، اقتصاد ، تمدن اوسياست په برخه كي اسلامي اصولو باندي ايمان ولري هغه چي كله هم دخپلوادبي استعدادونو ځخه كاراخلي ، ځه ارادي او كوښش پرته چي ځه تخليقوي هغه به اسلامي ادب وي اوس چي ځوك وايي اديب دي داسلامي توب اوغير اسلامي توب ځخه بحث نه كوي دهغوي مقصد په اصل كي دادي چي اديب دي يواځي ديوه كسب اوفن ځښتن وي هغه ځخه چي ځه بازار غواړي هغه دي ورته وړاندي كړي خو كه ديوي پيښي ، فن اوكسب د درلودلو پر ځاي مخلص وي هغه به دي كافرانه ادب پرځاي اسلامي ادب وزيږوي .

اسلامي ادب اوعادتونه :

تركومه ځايه چي په اسلامي ادب كي دعادتونو په باب پوښتنه پيدا كيږي هغه دټولي نړي دادب اوحتي دهغه ځخه دمخه ترننه د هرشخص او ژبي گډ ميراث دي په دي ترڅ كي ليدل كيږي چي دكار شيان كوم كوم دي اوچيرته ، چيرته دي ،اسلام خوښونكي اديبان په اصل كي دشاتو دمچيو په ډول كار كوي چيرته چي گل گوري هلته ځان رسوي ، دكفارو په ادب كي ديري ښي خبري بيدا كيږي .

دغربي هيوادونو په ادب كي ډير گټور شيان پيدا كيږي په عربي اوفارسي ادب كي هم ډير شيان تر نظر راځي اصلي خبره داده چي داسلام فطرت او مزاج په سمه توگه درك شي اوبيا دهمدي فطرت اومزاج سره سم چي ځه پيدا كيږي هغه واخستل شي.

گڼ کلتور او فرهنگ :

په دي کي شك نشته تر کومه چي دگڼ کلتور اوفرهنگ پوښتني پوري اړه لري په هغو کي زياتره شيان دنړي په ځينو مذهبونو کي گډون خوزموږ لپاره يواځي داسلامي کلتور اوفرهنگ گڼوالي کافي نه دي ځکه چي دهر مذهب تر شا دهغه دژوند فلسفه او دهغه ماوراً الطبيعي نظريه پرته وي ، دبيلگي په توگه په اسلام او« بودائي مذهب » کي زياتره شيان گډدي خو يواځي داشي ددي خبري لپاره کافي نه دي چي موږ د «بودا مذهب » ادب اسلامي ادب وبولو ددي وجه داده چي د« بودا مذهب » دخپل د کلتور اوفرهنگ ترشا خپله دتناسخ يوه مخصوصه نظريه لري دهغه دژوند فلسفه راهبانه ده اوددي پر عکس زموږ کلتور اوفرهنگ زموږ دژوند نظام اوداني د آخرت لپاره کښت بولي ، نتيجه داچي زموږ ذهني پس نظر ، زموږ ماوراً الطبيعي نظريه اوزموږ فيلسوفانه بنسټونه دکلتوراوفرهنگ دگڼوالي سره سره که جلا اوبيل وي په دي خاطر دي چي زموږ ادب د« بودامذهب » له ادب څخه جلا دي موږ سره دآخرت تصور دي دهغوي سره دتناسخ صوربند کارونه په دي خاطر غندو اوپه دي خاطر دهغو څخه ځانونه ساتو چي خداي «ج» ته ښه نه دي .

اوهغه موږ ته له بدو کارونو څخه دځان ساتلو امر کړي خو د« بودائي مذهب » لار وي له بدو کارو په دي خاطر ځان ساتي چي انسان ته تاوان ونه رسيږي اودهغه راتلونکي اولاد له پخواني څخه ښه وي اوس روښانه خبره ده چي په شعوري اوغير شعوري توگه دا ډول تصورات دهغوي ادب ته لار مومي اود« بودائي مذهب » ادب له اسلامي ادب څخه جلا کوي ، په همدي ډول دغربي هيوادونو ادب هم دي . دغرب دژوند فلسفه جلاده اودمسلمانو جلا ، په همدي خاطر دهغوي په ادب کي هم فرق کول ناممکن ښکاري .

اسلامي ادب اوسمبولونه :

داعجيبه اتفاق دي چي دمسلمانو لخوا پيدا شوي شعر اوادب کي هم سمبولونه زياتره داسي دي لکه حرام اومنع شوي شيان ترکومه چي زما په ذوق پوري اړه لري زه له دي سمبولونو څخه ځان لري ساتل ښه بولم خوزموږ اديبان هم « نه جوړيږي باده اوساغر دبل شي پرته » خبره مني ، موږ بايد تر کومه چي ممکنه وي نوي سمبولونه پيدا کړو چي زموږ دمعتقداتو سره سمون وخوري دا کار دير آسان هم نه دي ځکه چي موجود ،سمبولونه داوږ دي مودي راهيسي پيژندل شوي اورواج شوي اوبيا هم که دا ډول کوښښ جاري وساتل شي لري نه ده چي ورو ورو به نوي سمبولونه رواج ومومي .

الشعراء يتبعهم الغاوون .... تر پوهيدو دمخه دقرآنکريم دآيتونو دپوهيدو لپاره تيري تگلاري باندي فکر کول ضروري ښکاري اوکنه نو مفهوم غلط ښودل کيږي اصلي خبره چي دلته وړاندي بحث کيږي هغه داده چي دمکي کفارو دپيغمبر«ص» پر پيغامونه ډول ، ډول ټوکي اوخبري کولي اودهغو دردولو لپاره يي پلمي پلټلي ، کله به يي پيغمبر «ص» مجنون باله ، کله به يي جادوگر باله اوکله هم شاعر ، دلته دکفارو دهمدي خبري ځواب مقصد دي ، کفاريي مخاطب کړل اوورته وي ويل ، چي تاسو کوم شخص شاعري بولي هغه دعامو شاعرانو سره مقابله کړي چي کوم شاعران په دي وضع کي دي ؟ آيا هغوي په همدي ډول ويلي شي ؟

اوبيا يي وويل چي دشاعرانو حالت دادي چي دخرخ شو خلکو تر شادريږي اودهري سيمي سره سازش کوي کله يي چي مزاج برابروي حکيمانه شعر وايي اوکله چي بيا مزاج بدل شي صوفيانه شعروايي اوکله چي يي زړه وغواړي رندانه شعر وايي کله دچاپه برخه کي قصيده وايي اوکه بيا خپه شو دشکايتونو ليکل پيل کړي ، آخر داچي بيلا بيل جذبات په مبالغه آميزه توگه دنظم چوکاټ ته ورواچوي داټولي خبري دعربو دجاهلو شاعرانو په باب وويل شوي دجاهليت کلام موجود دي هغه دقرآن سره کوم مناسبت نلري بيا دهغوي ژوند دپيغمبر «ص» دژوند سره په ضد کي دي له دي څخه دا مطلب هيڅکله نه دي چي شعر اوشاعري غلط کار دي داسي نه ده شاعري دپاکو اولوړو جذبو هينداره ده زموږ مخي ته داقبال کلام پروت دي ، په همدي ډول «دا شعرالشعرا قاعدهم النار امراء القيس » په هکله پيغمبر «ص» وايي په عربو کي که « امراء القيس» شاعري دفن له مخي تر ټولو لوړه ده دبلي خوا دفسق اوفجور هوا لري په همدي خاطر يي دفني اړخه هغه ترټولو غوره شاعر وباله او دموادو اوموضوع له اړخه د دوزخ سردار .

دادب تعريف :

په علمي لحاظ چي دادب تعريف دادبيانو اوفيلسوفانو په نظر هر څه وي خو زما په ذهن کي دادب په باب تصور دادي چي هغه دکلام دښايست او اغيزمن توب نوم دي، کوم شي چي ادب دعامو انسانانو له خبرو او وينا وڅخه جلا کوي هغه دکلام ښايست اواغيزمن توب دي کله چي انسان خپله خبره په ښه توگه اداً کړي اوهغه دومره له تاثيره ډکه شي چي پراوريدونکي

اغيزه وكړي بيا چي څه خبره كول وغواړي اغيزه كوي دكلام دي نوع ته زه ادب وايم .

دادب قسمونه :

دادب تقسيم دهر چالخوا په جلا ډول كيږي ، هغه په ډيرو زياتو قسمونو تقسيموي خو داسلام له نظره زه هغه په دريو ډولونو ويشم .

١- ناجائزادب ٢:- جائز ادب ٣- اسلامي ادب .

ناجائز ادب :

١- ناجائز ادب داسلام له نظره هغه دي چي په انسان كي غلط فكرونه پيدا كړي په هغه كي دكلام سنايست اواغيزمن توب وي خوپه انسان كي غلط فكرونه تحريك كوي دبيلګي په ډول د الله «ج» له پرستش نځه انسان دالحاد خواته كش كړي يا په هغه كي شك او تذبذب پيدا كړي دروښانه حقايقو په مقابل كي انسان شكمن كړي ، انسان فكرو كړي چي معلومه نه ده حقيقت كوم دي خدا«ج» موجود دي كه نه آخرت شته كه نه، انسان شكمن كړي يا دانسان پام دآخرت څخه واړوي دانسان په ذهن كي دافكر پيدا كړي چي :

بابر په عيش وعشرت كي كوښش وكړه چي عالم بيانشته (بابربه عيش كوش كه عالم دوباره نيست)

ب :- په همدي دول دناجائز ادب په تعريف كي هغه هم راځي چي په انسان كي دجبر عقيده وپالي هغه ته وښيي چي په دي نړي كي مجبوردي ، ځوك چي ګناه كوي له مجبوري بي كوي ، دنړي نظام پدي ډول دي چي انسان دبدو كارونو پر كولو مجبوروي ، دانسان دمسوليت احساس وژني ، انسان ته دا فكر وركړي چي ښه سړي يابد سړي ګرځيدل دده په وس كي نشته .

ج:- هغه ادب هم دناجائز ادب په تعريف كي راځي چي انسان مايوسه كړي اوهغه دياس پر ناروغي اخته كړي ، هغه ته داسي وښيي چي دانسان په قسمت كي دمنور كيدلو امكانات يا شته نه دي اوكه شته هم كم دي .

د: . په همدي توګه هغه ادب هم داسلام له نظره ناجائز دي چي په انسان كي بدي جذبي راوپاروي دبيلګي په ډول نژاد پرستي يو نژاد پربل نژاد ښه بلل يو قوم پر بل قوم غوره بلل ، دنورو دمري ګرځولو تصور ، بي ځايه غرور اوفخر ، دانتقام دجذبي راپارول ، وحشت اود جګړي دجذبو تقويه كول .

ر :- اوهغه ادب هم ناجائز دي چي دي وي طبقي ملاتړ په داسي ډول وكړي چي دبلي طبقي پرخلاف كركه راوپاروي ، اواخبره په زړه كي ځاي ونيسي چي دنړي نظام داسي دي چي په بيلا بيلو طبقو كي كشمكش شته كومي طبقي چي كشمكش لازمي بولي او وايي چي دانساني طبقو به مينځ كي دمرستي ، ملګرتيا اوپوالي امكانات نشته او دا كشمكش دفطرت غوښتنه بولي ، دا دتاريخي لحاظه واجبه ګني چي انساني طبقي دي ديوه بل سره وجنګيږي ، او نتيجه داچي ديوه انسان په مقابل كي دبل انسان كركي پيدا كوونكي ادب داسلام له نظره ناجائز دي .

س :- په همدي دول هغه ادب هم ناجائز دي چي په انسان كي حيواني جذبي راوپاروي اودانسان لپاره بي بندو باري اوحيواني آزادي مقدس شي بولي .

ص :- اوهغه ادب هم چي انسان ته بد كارونه ښه ونيسي اوښه كارونه بد معرفي كړي نيكي ، تقوا او پرهيز ګار خلك بدوښيي اوبداخلاقه خلك دانسانيت بيلګه معرفي كړي .دقرآنكريم حكم دي چي دا دشيطان كاردي چي ګناه ديوه ښه شي په توګه تاسوته ښيي اوانسان ته وايي چي ستاګټي په هغوي كارونو كي دي چي په هري زماني كي دانسان لاربنود اوښو خلكو ګناه بللي په لنډه توګه دا ټول ګرايشونه د ناجائــزادب پـه تعـريف كي راځي .

جائزادب :

١- دجائز ادب تعريف دادي چي په هغه كي سپيځلي جذبي اونظرونه بيان شي كوم حقايق چي بيانوي بايد داسي وي چي انسان دبدو كارونو خواته سوق نكړي اوښه كار اوعمل مور تـه بد اوضـعيف ونه ښيي .

ب :- په كوم ادب كي چي دالله «ج» اودهغه درسول «ص» تعريف وي كوم كي چي دنيكو جذبو بيان وي اوښه اخلاق تشريح كړي .

ج :- هغه ادب هم چي له بديو خالي وي اوسپيځلي وي جائز ادب دي كه دتفريح لپاره هم وي هغه سپيځلي تفريح وي كه هغه مقاله وي شعر يا افسانه له بديو پاك وي هغه دبديو خواته سوق كوونكي نه وي كه كيسي بيانوي هغه دبديو اوبدو كاروُ بيانو نكي نه وي ، تفريح هم تربوه حده جائزوبولي كه شعروي دبدو جذبو راپارونكي نه وي .

« نوربيا »

استراتژي وتكتيك در مذاكرات ديپلماتيك

فصل سوم

خصوصيات لازم براي مذاكره كنند گان

ديپلماتهابه يك معني سياستگذارند . زيرا قسمت اعظم اطلاعاتي راكه تعيين خط مشي بر آن استوار است ، فراهم مي آورند . بنابر اين سهم اساسي ديپلماتها در روند سياستگذاري از مهارت آنان در تفسير اوضاع كشور ،محل مأموريت وقضاوت در مورد آن شرايط ناشي مي شود . البته اگر ديپلماتي تنها از اين جهت صالح باشد ، بدان معني نيست كه قضاوت وي هميشه مورد توجه قرار خواهد گرفت وبه نظر ويا هشدار اواعتنا خواهد شد . نفوذ يك ديپلمات در تنظيم اهداف دولت بستگي به ملاحظاتي چند دارد . اگر ديپلمات ميان كارشناسان سياسي طراز اول وزارت امور خارجهء كشور خود از مقام خاصي برخوردار بوده وشهرت داشته باشد ، كه قابل اعتماد ، مبتكر وكاردان است ودر اجراي سياست رسمي از تلاش در جهت كارشكني خود داري مي كند ، امكان دارد اغلب توصيه هاي او در مورد اتخاذ سياست خارجي مراعات شود. يعني وظيفه وي علاوه بر فراهم آوردن اطلاعات ، ارائه نظر نيز خواهد بود ؛ ولي احتمالاً وي نقشي در تنظيم اهداف كلي سياست حكومت متبوعش در خارج نخواهد داشت وفقط در مورد اهداف سياست خارجي ممكن است از او خواسته شود كه بهترين طريقه ذيل به آنها را ارائه نمايد . از طرف ديگر اگر ديپلمات در شغل خود تازه كار باشد و يا سياستهاي رسمي دولت را بشدت به زير سؤال بكشاند ويا آنكه ارزيابي هايش قابل اعتماد نباشد ، علي القاعده نمي تواند تأثير چنداني در تنظيم سياست خارجي دولت متبوعش داشته باشد.

در اين جامسئله مهم اين است كه ارززيابي ونظرات يك ديپلمات مذاكره كننده تا چه ميزان بايد مبتني بر توانايي عملي ويا زيركي وفراست وتجربيات وي باشد.

در اوايل دهه ۷۰ به دنبال نيازي كه در «پوهنتون yale» امريكا درمورد پژوهشي در مورد جنبه هاي روانشناسي وعملي تكنيكهاي مذاكرات حل اختلافات احساس مي شد ، دو كنفرانس مختلف برگذار گرديد كه يكي در سال۱۹۷۱ در شهر گرينويچ ايالت كانكتيكت ودومي در سال ۱۹۷۳ در شهر بلاجيوايتاليا تشكيل شد . هر دو كنفرانس از تعدادي از مقامات صرفاًآكادميك ودانشگاهي ، ونيز گروهي از كساني كه به لحاظ حرفه اي و عملي داراي تجربياتي در امر مذاكرات بودند (نظير ديپلماتهاي باتجربه) تشكيل شده بود ؛ چند نفري هم از زمره كساني بودند كه هم در صحنه عملي صاحب تجربه بودند وهم به لحاظ عملي وآكادميك وجهه اي داشتند ،كه وظيفه آنها اين بودتا شيوه هايي را كه شكاف بين دو دسته را كمتر مي نمايد مورد بررسي قرار دهند ؛ از حرفه اي ها خواسته شد كه خود را بر اطلاعات ضروري مورد نياز آكاديميسينها ،متمركز كنند ودر مقابل

از اساتید دانشگاه خواسته شد که ارتباط تئوري هاي مختلف با مسائلي عملي در زندگي واقعي را مطرح نظر قرار دهند . نتيجه اي كه حاصل شد اين بود كه مذاكره كنندگان عملي وحرفه اي عموماً حتي در مورد طبقه بندي چارچوبهاي نظري ، كه علماي علوم اجتماعي به آن احاطه دارند ، اطلاع مختصري داشتند واكثراً حتي نمي دانستند كه از چه مقوله اي بايد سؤال كنند ! در مقابل اساتيد وعلما در جاي خود بسختي قادر بودند كه پاسخ مقتضي رابه ضروريات عملي سناريوها ارائه دهند و ،تعدادي از اساتيد در ارزشيابي بعدي ، ماموريت خود را « يك وظيفه دشوار وغير ممكن » توصيف كردند وبه نظر مي رسيد كه تئوري ها بيشتر ذهني هستند بدون اينكه زمينه مستحكمي در كاربرد علمي داشته باشند وبنابراين در نهايت صاحبنظران علمي در مقابل حرفه اي ها كه خيلي بيشتر در باره حقايق وواقعيتها مي دانستند ساده لوح به نظر مي رسيدند . اين بررسي ها كاملاً ضرورت هر چه بيشتر ارتباط بين « علمي ها وعملي ها » رامشخص كرد . دانشمنداني كه مذاكرات را به صورت تئوريك مطالعه كرده اند بدون اينكه ملاحظات حرفه اي ها وعملي هارا در زندگي واقعي ملحوظ دارند ، با دو خطر مواجه هستند : اولاً ازدرك جوهر وماهيت روندي كه واقعاً به آن بايد عمل شود عاجزند ؛ ثانياً به دليل آنكه نمي توانند روند جرياني را كه مذاكره كنندگان دروراي آن مي بينند در ك نمايند قادر به ارتباط با مذاكره كنندگان نيستند و لذا نيازفراواني به چشم مي خورد كه راهي پيدا شود تادستاوردهاي تئوريك دانشمندان به زباني ترجمعه شود كه براي حرفه اي ها قابل درك باشد ، و پس از آن نتايج آزمايشگاهي رادر مقابل تجربه حرفه اي هاتست كنند . با اين تفاصيل ، نتيجه كنفرانس «بلاجيو» اين بود كه بايستي بين دو گروه پلي ايجاد كرد .

ومطالعه اي صورت گيرد تا پژوهش وبررسي در جنبه هاي روانشناسي اجتماعي ومذاكرات بين المللي دوش به دوش هم پيش روند .

خصوصيات لازم براي مذاكره كننده عملي :

برخي افراد مذاكره كننده خوبي هستند وبعضي هم فاقد چنين خصيصه اي مي باشند . پاره اي از افراد در نوع بخصوصي از مذاكرات از ديگران پيشرفته ترند . مثالهاي زيادي براي اين گونه افراد مي توان بر شمرد . خيلي از مردم اكنون دريافته اند كه «وو در وويلسون » رئيس جمهور امريكا در هنگام جنگ جهاني اول ، شخصيت تخيلي ، آرمانخواه وسازنده بود ، ولي فرد مناسبي براي مذاكرات پيمان صلح نبود . چند نسل بعد بسياري از افراد هنري كيسينجر رابه لحاظ قدرت وي در به پايان رسانيدن موفقيت آميز چند مذاكره دشوار تحسين مي كنند ؛ پس اين سؤال مطرح مي شود كه تفاوت اين افراد در كجا ست ؟ مطلب مهم آن است كه بدانيم يك مذاكره كننده ساخته مي شود واز بطن مادر مذاكره كننده زاده نمي شود وبه عبارت ديگر اين خصلت بيشتر يك خصيصه عرضي است تاذاتي ، بنابراين مي توان آن را فراگرفت وآموخت . ولي شيوه فراگيري افراد متفاوت است وآنچه را كه به كارمي گيرند . مقصود آن نيست كه براي مذاكره كننده بايد تست وآزمايش خاصي برقرار سازيم و يا آنكه بايد فقط از گونه بخصوصي از شخصيتها ديپلماتيك يكي از عواملي است كه در انتخاب ديپلماتها در نظر گرفته مي شود ولي اين جنبه ، تنها عامل مؤثر نيست . با اين حال واقعيت اين است كه شخصيت ورفتار مذاكره كننده در چگونگي كنش وواكنش وي مؤثر است . شخصيت بيشتر مربوط به

> اگر ديپلمات ميان كارشناسان سياسي طراز اول وزارت امور خارجه، كشور خود از مقام خاصي برخوردار بوده وشهرت داشته باشد ، كه قابل اعتماد ، مبتكر وكاردان است ودر اجراي سياست رسمي از تلاش در جهت كارشكني خود داري مي كند ، امكان دارد اغلب توصيه هاي او در مورد اتخاذ سياست خارجي مراعات شود.

عناصر ثابت در پرورش روحي وروانشناسي افراد است ورفتار ها ، ادراكات ومنش به شخصيت مربوط مي شود ولي نه به گونه غير قابل انعطاف . زيرا اگر اين ارتباط خيلي شديد باشد، بايد شخصيتهاي مشخصي رفتار ها ومنشهاي ثابتي داشته باشند وآموزش مهارتها نبايد فايده اي داشته باشد وحال آنكه اينچنين نيست . ولي صرف نظر از اين مطالب علمي ، واقعيت اين است كه داشتن چند خصلت وخصيصه براي مذاكره كننده ، حائز اهميت است .

برخلاف بينش قديمي كه مي گويد: « يك سفير مرد راستگويي است كه به خارج از كشور فرستاده مي شود تا به خاطر مملكت خود دروغ بگويد . »

امروزديپلماتهاي غربي شديداً معتقدند كه كيفيت مثبت وحتي تمايل همكاري صادقانه ، براي يك مذاكره كننده از ضروريات است . اگر چه گروهي كمال ودرستي وهمچنين قدرت فهم نقطه نظرات طرف مقابل را نيز لازم مي دانند واين بدان معنا ست كه ديپلمات مذاكره كننده بايد بتواند درك كند موضع گيري هاي اواز ديدگاه طرف مقابل چگونه ارزيابي مي شود وبه عبارت ديگر ، اگر جاي طرف مقابل بود عكس العملش با موضع گيري خودش چگونه مي بود .

چارلز يوست كه به عنوان سفير امريكا در چندين كشور ازجمله سازمان ملل متحد خدمت كرده است مي گويد: « بهترين مذاكره كننده كسي است كه قادر باشد حتي اگر لازم شد به نحوبي پاياني بر روي مسايل اساسي مكرراً اصرار ورزد ولي اين كار را بايد با تفاهم زيادي نسبت به موضع طرف ديگر انجام دهد. »

حوصله وخونسردي هم عاملي است كه تعداد زيادي از مذاكره كننده گان با تجربه برآن تأكيد دارند وآن را به منزله سرمايه بزرگي مي دانند . مهم نيست كه يك مذاكره كننده چقدر مهارت دارد ، خيلي ازمذاكرات پيچيده ماه ها وبعضي اوقات سالها به طول مي انجامد . مدت مذاكرات اغلب غير قابل پيش بيني است . جرالد فورد ضمن تأكيد بر حوصله وبردباري چنين مي گويد :

« شمانمي توانيد داخل در مذاكره اي بشويد وانتظار داشته باشيد كه راه حل سريعي براي اختلافات بيابيد . حل موارد اختلاف اغلب مستلزم يك حركت تدريجي است . اين امر ممكن است ٥ ساعت . ٥ روز ويا بيشتر از آن طول بكشد . »

مذاكراتي كه به جنگ كره خاتمه داد ،دوسال به طول انجاميد و طي آن ٥٧٥جلسه تشكيل شد . معاهده مربوط به اطريش هشت سال به درازا كشيد و ٤٠٠ جلسه مذاكره داشت . مذاكرات مربوط به آژانس انرژي اتمي حدود سه سال به طول انجاميد وبراي كنوانسيون حقوق دريا ها بيشتر ازيك دهه بحث ومذاكره به عمل آمد .

مذاكراه در حقيقت تبادل ارزشها ست ، پس نوعي جريان ياد گيري است كه در خلال آن هر طرف هم معلم است وهم دانش آموز وبه تتبع آن چنين امري وقت گير خواهد بود ، علاوه بر آنكه هرطرف مسائل پيچيده را بايد به بحث بگذارد وبراي آن راه حل ارائه دهد ، اغلب زماني اضافي لازم است كه بين طرفين ارتباط برقرار شود . جرج كنان در تجربياتش به طنز چنين مي نويسد :

« اگر تصميم گرفته ايد مذاكرات شما در ژنو باشد يك عمارت زيبا براي چند سال براي نماينده خود اجاره كنيد وبه او اجازه دهيد كه عضو باشگاه « كاونتري كلاب » شودوپس از آن ، وي ترتيبي خواهد داد كه اولين جلسه را با روسها داشته باشيد ».

آرتورگلدبرگ ، نماينده اسبق امريكا در سازمان ملل متحد ، در مورد تجربياتي كه از مذاكرات متعددخود داشته است در يك مورد مذاكره با روسها در مورد پيمان مربوط به فضا

چارلز يوست كه به عنوان سفير امريكا در چندين كشور ازجمله سازمان ملل متحد خدمت كرده است مي گويد: « بهترين مذاكره كننده كسي است كه قادر باشد حتي اگر لازم شد به نحوبي پاياني بر روي مسايل اساسي مكرراً اصرار ورزد ولي اين كار را بايد با تفاهم زيادي نسبت به موضع طرف ديگر انجام دهد. »

چنين مي گويد :

« همه همكارانم كه در تيم مذاكره كننده طرف ما بودند ، ترديد داشتند كه بيچاره سفير شوروي تاكنون توانسته باشد حتي يك بار هم كه شده به مارشال گرچكو (وزير دفاع وقت) تلفن كند . اوبه اندازه هيئت مابه مراكز قدرت دسترسي نداشت . حتي نمي توانست به گروميكو (وزير خارجه وقت) هم تلفن كند .اوحداكثر مي توانست يك تلگرام به هر كسي كه مسؤليت اين فعاليتها را در وزارت خارجه داشت بفرستد . مسؤل مزبور نيز به سهم خود ، تلگرام رااز طريق سلسله مراتب اداري به مسؤلين حكومت شوروي مي رسانيد ؛ وبدين ترتيب ايالت متحده امريكا از يك مزيت از لحاظ سرعت برخوردار بود . به اين دليل است كه من تأكيد دارم در مذاكرات بين المللي صبور ويا حوصله باشيد . بعضي وقتها زمان درازي صرف حل مسائلي مـي شـود كه مي توانستند در مدت كوتاهي حل شوند . »

مطمئن بودن از خود (يا همان اعتماد به نفس) خصيصه ديگري است كه بسياري از مذاكره كنندگان براي آن اهميت بسزايي قائلند . شايد بد نباشد كه بار ديگر از اظهارات گلدبرگ نقل قول شود :

« اعتماد به نفس بلا ترديد لازم است . اگر اطمينان به ظرفيت وتوانايي خود نداشته باشيد شما يك مذاكره كننده خوب نيستيد وزياد كمرو خجل ومحتاط خواهيد بود . براي دستيابي به موفقيت ، به عنوان يك مذاكره كننده ، بايد تا اندازه زيادي جرأت وجسارت داشت . »

اعتماد به نفس ممكن است به ميزان مورد حمايت قرار گرفتن مذاكره كننده در جناحهاي ذي نفوذ داخل كشوروي ومقامات عاليرتبه تر در انجام وهدايت مذاكرات ، بستگي داشته باشد . مذاكره كننده اي كه در هر لحظه عملكرد وي ممكن است به زير سؤال برود ويا اعمال وافعال وي در داخل كشور با شك وترديد تلقي شود ، نمي تواند از اعتماد به نفس برخوردار باشد وشانس موفقيت اوپايين خواهد آمد واين امر ارتباطي به ضرورت گزارش مستمر به مركز ، وتبادل نظر كردن با متخصصين وگفتن دستور العمل از مركز ندارد .

گلدبرگ در اين زمينه مي گويد :

« هرمذاكره كننده اي بايد در مذاكراتش مورد حمايت قرار گيرد . اين امر بويژه در مذاكرات بين المللي مصد اق دارد زيرا در غير اين صورت در يك مذاكره به جايي نخواهيد رسيد . نكته ديگر آنكه اعتبار وپرستيژمذاكره كننده براي شركت در مذاكرات بعدي لطمه خواهد خورد و بلافاصله اين حرف بين ديگران خواهد بپيچد كه شما نمي توانيد به وعده هايي كه درطي مذاكره داده ايد عمل كنيد . »

قوه ابتكار وهوش وزيركي ، عامل مهم ديگري است كه بسياري از مذاكره كنند گان بر آن اشاره نموده اند وآن قدرت وتوانايي طرح استدلال ويا پيشنهادي است كه در موارد اختلاف وبه محض بروز اختلاف ، بر انها غلبه كند بيشتر از تكرار يك حرف ويا رد وتكذيب حرفهاي طرف مقابل ، نشان داده شده است كه استدلالات وپيشنهادات جديد نقش مهمي در پيشبرد مذاكرات داشته اند .

مذاكرات پيچيده ومشكل بر روي مسائل مختلف مذاكره كننده را وادار مي سازد كه مسؤليت انجام دستور العمل داده شده به وي بر دوشش سنگيني كند واز طرف ديگر ، دغدغه دفاع وحفظ منافع ملي او را همواره تحت تشويق واضطراب شديد ومستمري نگه مي دارد . جلسات مذاكره ممكن است ساعتها به طول انجامد وافزون بر حوصله وخونسردي ، مذاكره كننده بايد طاقت وقدرت مقاومت وايستادگي در مقابل آتش دشمن را داشته باشد وباز آرتور گلدبرگ در اين زمينه مي

مذاكراتي كه به جنگ كره خاتمه داد ، دوسال به طول انجاميد و طي آن ۵۷۵ جلسه تشكيل شد . معاهده مربوط به اطريش هشت سال به درازا كشيد و ... ۴۰۰ جلسه مذاكره داشت . مذاكرات مربوط به آژانس انرژي اتمي حدود سه سال به طول انجاميد وبراي كنوانسيون حقوق دريا ها بيشتر ازيك دهه بحث ومذاكره به عمل آمد .

آرمانونه

جهادي خاطره

ژوند يوسفر دي هر انسان ددي اوزده سفر له قافلي سره درومي ددي قافلي په مخ کي ډيري ستونزي ، کړاونه ، اوتوفانونه يورنګي روان وي مګر انسان ورسره مقابله کوي اوخپل هدف ته درسيدو په لارکي هر څه زغمي کله خو داسي پيښه شي چي له ډيرو کړاونو او توفانونو نه سرلوړي راووځي او کله هم پري نابېره دسيلي په شان داسي توفان راوالوځي چي دسترګو په رپ کي په يوه سلګي هر څه سره فنا شي .

غلام دستګير دچك ددري په پاي کي دبري ګوډي نومي سيمه کي هغه فقير حوان وه چي دژوند قافله ئي توله دنيستي اوستونزو سره مخ وه او سڼکلي ځواني به ئي دنورو په خدمت اومزدوري کي خاوري کوله هغه دډيرو ستونزو سره سره دخپل کلي په يوه کورني کي واده وکړ . اودځان د پاره ئي دژوند ملګري پيدا کړه تر څو خپلي ستونزي ورسره وويشي

هغه ته خداي «ج» زوي ورکړ او دمياشتو او کلونو په تيريدو دهغه دبچيانو شميره اته -۸- تنو ته ورسيده خو دنيستي له امله ئي په خپله سيمه کي ژوند په ډيرو کړاونو کي راګير وه . دده دمورني نصب دميدان نرخ په سڼکلي دره کي دخسرو کلي کي خو کوروڼو ته رسيده

چي دژوندانه دسختيو له امله دي ته اړشو چي بايدخپله سيمه پريږدي اودمشکلاتو دليري کيدو لپاره بلي خواته لاړشي خو اوس ورته ددي ستونزو دليري کيدو ټولي لياري بندي شوي . ځکه دده پروطن اوس لاديني نظام خپور شوي ؤ ده يوه طرف ته هم مخه نه لرله څو بلاخره يي تصميم ونيوه چي بايد نرخ ته چي دماما کلي او کوريي ؤ هجرت وکړي که چيري هلته ورته د کارکو لو څه موقع په لاس ورشي ،هلته اوس دمڼو سڼکلي باغونه رسيدلي اودا ګمان ئي کاؤ چي ورته به څه کار په لاس ورشي با لاخره خپل کورني پريښود اودنرخ علاقه داري دخسروکلي کي دخپل ماما په کورکي ميشته شو. دلته ئي دا ميدونو غوتي په غوړيدو سڼکاريدي ځکه يو خوئي مشر زوي نژدي ځلمي وه اوهغه ته يي خپلوانو لور هم په نامه کړي وه خوځلمي زوي يي دکار په نيت دکور څخه دپيښبور په لوري روان ؤ هلته دمولوي حقاني په غونډ کـي يـي څـه کار تر لاسه کړ .

غلام دستګير دڅه شپو او ورځو په تيريدو سره په کلي کي دجومات خادم ونيول شو . هغه به د جومات دير خدمت کولو يعني هڅه به يي کوله چي هميشه پاك ستره وي کلي والو به ورسره په بدل کي مرسته کوله ديو دوه کلونو په تيريدو سره هغه څه پيسي هم ټولي کړي اودخپلي ورځني مصرف نه به ئي څه سپمولي اوس هغه دخپلي آينده په نسبت دير اميدواره سڼکاريده په دير شوق به ئي هر کار کاوه په سيمه کي دکمونست رژيم په ضديت اسلامي جهاد هم روان وه ، ده به تر خپله وسه دمجاهدينو سره هم مرسته کوله اودروسي سڼکيلاك دځمکني اوهوائي يرغلونو نه هم بي پرواوه .

غلام دستګير په خپله کورني کي په دادك مشهور وه هغه ته به ټولو دوستانو هم دادك ويلي مګر نن هغه دخپلي کورني نه بلکي دکليوالو هم دادك وه . دادك دډير اخلاص اوصداقت نه دخلکو به زړونو کي ورځ په ورځ ځاي نيولو هغه ددويي په موسم کي دژمي ديخني دليري کيدو پخاطر څلور سوه ۴۰۰ - باروغرني بوټي دسونګ لپاره خپل جومات ته راووړي وه هر وخت به خلکو مرستي ورسره کولي ټولي کورني يي داسي ګمان کاوه چي دډير لوي تياري نه رابهر شويدي اوسخت ظلم نه پس اوس د ترحم دروازي ورته په مخ خلاصي شوي ، ده خپل مشکل دکمونست رژيم په مکالمو کي نه ليده اوله هغي نه بي پرواوه او کله ئي هم دانه ويل چي پر وطن ئي داسي

دظلم تورجال خپورشوي چي ډيري څواني ئي خاوري کړي ډيري ميندي ئي بوري کړي اوډيرئي يتيمان کړي .

دادك اوميرمن ئي پدي فكر كي وو چي دزوي ناوي راواده کړي دهغي دواده بندوبست ونيسي اواوس گواكي هغه وخت راغلي چي دژوند دا ارمان پوره کړي خو دبده مرغه داوخت چي ده دژمي تياري هم نيولي وه دكال خواري يي هم نژدي سرته رسولي وه يوه ورځ چي دلمر دپريوتونه روسته خپل كورته ځي په كوركي دخپلو بچيانو سره ناست وه چي تر خوړلو اوڅښلو وروسته درژيم هوائي قواو پر سيمه يرغل راوړ اويو بم ناڅاپه د دادك په خونه را پرويوت اودستر گوپه رپ كي دادك د خپلو اته -۸- بچيانو اوټولوآرمانو سره دخاورو ميلمه شو .

الهي ارشاد

اي پيغمبره ! هغه خلك دي ستادځوريدو باعث نه وي چي دكفر په لاركي چټك گامونه اوچتوي كه هغوي له هغو كسانو څخه دي چي په خوله وائي موږ ايمان راوړي دي خود زړه له كومي ئي ايمان ندي راوړي ياله هغو كسانو څخه چي يهودان شوي دي چي دهغو چال دادي چي دروغو ته غوږ ږدي ، او نورو خلكو ته چي تاته هيڅكله ندي راغلي ، غوږ باسي گرځي راگرځي ، سره له دي چي دكتاب الله دالفاظو صحيح ځايونه ټاكل شوي دي دهغوي معناوي له يوه ځاي نه بل ځاي ته اړوي را اړوي اوخلكو ته وائي چي كه تاسي ته داحكم دركړ شي نووئي مني كه نه نومه ئي مني الله«ج» چي په فتنه كي دچادورغورځولو اراده کړي وي دالله «ج» له مواخذي نه دهغه دژغورلو له پاره ته هيڅ نشي كولاي داهغه كسان دي چي الله «ج» دهغوي دزړونو پاكول ندي غوښتي ددوي لپاره په دنيا كي رسوائي ده اوپه اخرت كي سخت عذاب .

«المائده - ۴۱»

شعر

په شانه راځم

توري توري شپې که لا اوږدې شي په شانه راځم
ډکې له وهمونوشي درنې شي په شانه راځم

چول اوبیابان وي که په کومې دبلا کې وم
داړې یې زما په وینو سرې شي په شانه راځم

ګام په ګام خطرې وي ، مرګو کومې شلولې وي
نورې بوږنوونکې هم تیارې شي په شانه راځم

تالندې ،زلې مې دګولیو استقبال وکړي
خرجازونه ، وریځې راخورې شي په شانه راځم

زه چیا ودغم ته لکه غر غونډې دریدلې شم
چول مزل مې غم شي اندیښنې شي په شانه راځم

مخې ته لښکرې د« احزابو » راته پنډې شي
سپینې رڼا ورځې راته شپې شي په شانه راځم

یوځل چې لیلا دخپلواکې په غیږکې ونیسم
تل مې که ړندې دواړه لیمې شي په شا نه راځم

نه ګرځم له قوله که کړم ګوښې هم دتیارو ښامار
ډکې له اغزو چولې کوڅې شي په شانه راځم

دادغیرت لارې له نیکونو راته پاتې دي
ماتې مي که خپلې غبرګې پښې شي په شانه راځم

خپله مینه ګورم درقیب ګواښونه نه ځه کوم
پل په پل که لار کې غرغرې شي په شانه راځم

زه ابراهیمي یم سور انګار راته ګلونه شي
لارمې که سکروټې شي لمبې شي په شانه راځم

خیردې راتلونکوته به نخښنه کړي تیارې لارې
وینې مې که وتاځې ډیوې شي په شانه راځم

الهي ارشاد

نرم خوئي ، پرالله بروسه ، له خيانته ډډه :

(اي پيغمبره) دادالله لوي رحمت دي چي ته ددي خلكو لپاره نرم خويه جوړ شوي ئي ، كه داسي نه واي اوته توند خوي او سخت زړي واي نوداټول به ستاله شاو خوا نه خواره شوي وو ددوي خطاوي وبښه ، ددوي لپاره ببښنه وغواړه ، اوددين په چاروكي هغوي ته هم په مشوره كي برخه وركړه ، بيا چي ستا اراده پركومه رايه ټينگه شي نو پرالله توكل وكړه ، دالله هغه خلك خوښيږي . چي دهماغه په ډاډينه كاركوي كه الله مومرستندوي وي نوهيڅ قدرت درباندي برلاسي كيداي نشي ، اوكه هغه تاسي پريږدي ، نوبيا تر هغه وروسته څوك دي چي ستاسي مرسته وكړاي شي ؟ نو څوك چي ريښتني مومنان دي هغوي دي يواځي پرالله توكل وكړي .

دادهيڅ يوه پيغمبر كارنشي كيداي چي خيانت وكړي او هر څوك چي خيانت وكړي هغه به له خپل ټول خيانت سره دقيات په ورځ حاضر شي بيا به هر ساكښ ته دخپلو كړو وړو پوره پوره بدله وركړه شي اوپر هيچا به هيڅ تيري ونشي ښه نوداڅنگه كيداي شي چي يو څوك دي تل دالله په خوښه روان وي ، هغه دي دهغه چاغوندي كاروكړي چي دالله په غضب اخته شوي وي اودهغه وروستي منزل دوزخ وي چي هغه ډير ناكاره استوگنځي دي ؟

ديزاين وكمپوز:
غازي ليزر كمپوزر.
وحيدالرحمن « توره خيل »

جانبازان مؤمن کشور!
حالا که مرحله گذار به صلح رسیده نباید پیش
از دشمن تفنگ بزمین گذاریم .